

NIKICA MIHALJEVIĆ

VODITELJ MINISTRANATA

Katehetska građa za ministrantske susrete (1)

Knjižnica "MINISTRANT"

Rkt. župni ured

Donji Andrijevci

2004.

Priradio:
Nikica Mihaljević

i suradnici:
Josip Ivešić, Andrija Đaković, Anto Pavlović,
Boris Vulić, Josip Filipović

Lektura:
Anzelma Salopek, prof.

Izdaje:
Rkt. župni ured,
Trg kralja Tomislava 2
35214 Donji Andrijevi

Odgovara:
Nikica Mihaljević

Računalni slog:
"Hardy" Đakovo

Tisak:
"TISKARA" Budrovci

SADRŽAJ:

UVOD	4
MINISTRANTI - PRVI SURADNICI SVEĆENIKA	5
POSLUŽITELJI OLTARA ILI MINISTRANTI?	7
MINISTRANTSKA SLUŽBA	10
MINISTRANT U BOGOSLUŽJU	12
UVODNE NAPOMENE	14
NEKA ISKUSTVA (IDEJE, PRIJEDLOZI...)	16
I. KATEHETSKA GRAĐA ZA SUSRETE	19
1. Ministrantska zajednica	20
2. Naša crkva	23
3. Župna zajednica	25
4. Zašto sam ministrant?	27
5. Kakav ministrant	29
6. Nedjelja – dan Gospodnji	31
7. Pozvani na gozbu	34
8. Ispovijed	36
9. Sveti govor	39
10. Kad ulaziš u crkvu	41
11. Vladanje u crkvi	43
12. Sakristija	46
13. Liturgijski simboli	48
14. Liturgijski predmeti	51
15. Liturgijsko ruho	54
16. Liturgijske knjige - lekcionari	56
17. Ministrant - čitač	58
18. Svećenička zvanja	62
19. Marija i ministranti	65
20. Duhovni život - pobožnost	67
II. SVECI-ZAŠTITNICI MINISTRANATA	70
III. EUHARISTIJSKO KLANJANJE	73
IV. ZABAVNE IGRE	76
V. ŠALE	82
VI. "OBRED" PRIMANJA U MINISTRANTE	90
VII. KATEHETSKA POMAGALA	94

UVOD

Štovani Voditelju ministranata!

Svaka knjiga započinje određenim definicijama. I mi na početku želimo definirati upravo vašu službu kao *službu vjerodostojne ljubavi prema djeci i prema liturgiji*. Djeca i liturgija su dva osnovna pola ministrantske službe. To su ujedno i dva temeljna elementa koja su nas vodila u prikupljanju i obradi materijala koje držite u rukama. Djelo koje imate u rukama plod je kako teorije tako i prakse, plod iskustva i novih ideja...

Materijale koje držite u rukama ne treba promatrati kao udžbenike ili zaokružene i do kraja definirane priručnike. Nije nam to bila intencija. Željeli smo vam prije svega ponuditi građu koja će vama pomoći da lakše odredite koordinate ministrantskih susreta i kateheza, a ujedno ostaviti veliki prostor za vašu kreativnost, dinamiku i interakciju.

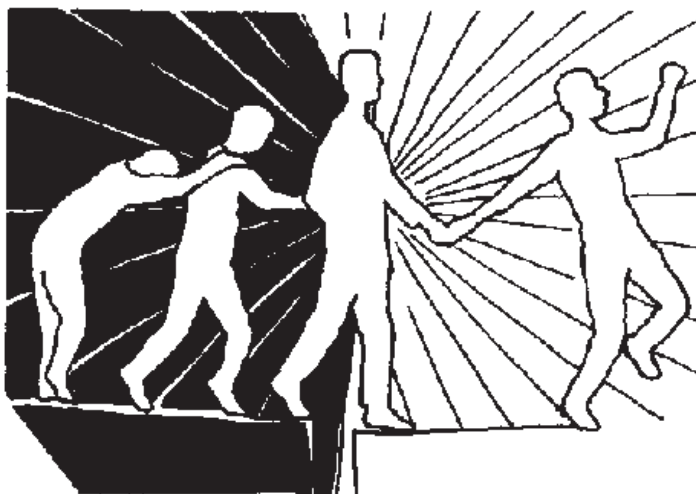
Ministrantski susreti nisu tipično školski susreti: nema stroge provjere znanja, pismenih ispita i ocjenjivanja. Zato Vam želimo ukazati na vrijednost *ponavljanja* gradiva. Samo će tako neke osnovne stvari ministranti usvojiti kao nešto što treba i valja znati.

Osim uvodnoga dijela, ovo djelo sadrži šest glavnih cjelina. Prva i osnovna cjelina nosi naslov *Katehetska građa za susrete*. To je građa za ministrantske susrete, vrlo zgodno metodološki obrađena, a nudi dvadeset katehetskih jedinica. Nastojali smo u ovome prvome nizu obuhvatiti osnovne teme vezane uz ministrantsku službu. Drugi dio donosi dva oblika liturgijskog obreda primanja u ministrantsku službu. Treći dio je isto liturgijski – euharistijsko klanjanje za ministrante. Zadnji dijelovi građe poslužit će Vam kao katehetsko pomagalo: od šala i igara do svetaca – zaštitnika ministranata.

Naslov ovoga djela ukazuje kako se spremamo izdati i nastavak. Vaša iskustva, prijedlozi i prakse i više se nego dobrodošli. Javite nam se!

U želji da nam ovo djelo pomogne u iskazivanju ljubavi prema službenicima oltara i samoj liturgiji, od srca vas pozdravljaju i žele puno uspjeha

Prijatelji ministranata

MINISTRANTI – PRVI SURADNICI SVEĆENIKA

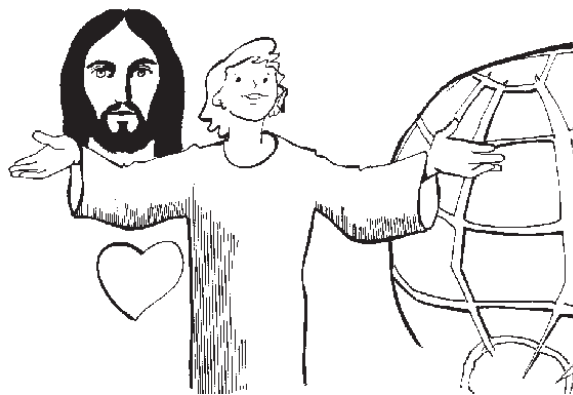
Ovaj priručnik je upućen voditeljima ministranata kao pomoć u formaciji prvih suradnika svećeniku. Kažem, prvim i najvjernijima, jer često kad nitko ne dođe u crkvu, oni su tamo. Često se dižu rano u jutro i dolaze kasno navečer. Dok se drugi igraju, oni se žrtvuju. Oni svojom prisutnošću i službom daju liturgijskom slavlju posebni pečat. Poznati glumac Fabijan Šovagović znao mi se često pohvaliti: "I ja sam bio ministrant, i to dešnjak". Naime, nekada je glavni ministrant bio onaj na desnoj strani, on je morao znati latinske odgovore, prenositi knjigu i dodavati vodu i vino, a lijevi je bio samo figura, "stans". Isto tako jedan poznati gospodarstveni radnik kaže: "Zahvalan sam svećenicima u Đakovu, jer su me kao doseljeničko dijete odmah pozvali u ministrantski zbor. To mi je u novoj sredini ulilo samopouzdanje". Biti ministrant uvijek je značilo nešto pohvalno. Župnici su pazili koga će staviti za ministranta, pa su ministrante smatrali "elitom" među dječacima. Iz ministrantskih redova imamo brojne ugledne ljude na svim područjima građanskog života, imamo veliki broj svećenika i redovnika.

Mnogi svećenici znaju to cijeniti. Posvećuju im dovoljno pažnje, idu s njima na izlete, godišnje odmore... Pomislimo, kakav je to odmor za svećenika koji cijelo vrijeme mora bdjeti da se kome što ne dogodi? Za njih priređuju duhovne obnove, sastanke. U nas još uvijek i roditelji djeca imaju povjerenje prema svećenicima. Znajmo to cijeniti!

Dječak s kruhovima – simbol i zaštitnik ministranata. Promatrajući ministrante kako služe oko oltara prisjećamo se dječaka s pet kruhova i dvije ribe. Evanđelisti su zabilježili da je taj dječak spasio situaciju gladnoga

mnoštva u pustinji. Istina, nisu mu posvetili veliku pažnju, štoviše, napisali su jako malo: samo to da je imao pet kruhova i dvije ribice, i da ih je dao Isusu. Kruh je bio ječmeni, kakav su u to vrijeme jeli siromasi. Iz toga možemo zaključiti da dječak nije bio iz bogate obitelji. Vjerojatno ga je apostol Andrija primijetio onako malenoga, jer je nosio košaru iz koje je virilo pet kruhova. "U gladi su velike oči".

Zašto je imao toliko hrane? Možda mu je brižna majka spremila za put kad je krenuo za Isusom. Uostalom, sve su majke tako brižne kao ta prije dvije tisuće godina. Kada krećemo na put, tada nam mame spakuju mnogo toga u tašnu ili vrećicu. Možda je on nosio kruh za svoju obitelj, za svoju skupinu. Svakako, bio je dobar dječak.

Nahraniti mnoštvo. - Zamislimo ponos toga dječaka koji je stao pred Isusa i gledao kako Isus bez kraja dijeli kruhove. Dječak je sigurno bio ponosan, jer su svi gledali u njegovu košaricu i pitali se je li doista u njoj bilo samo pet kruhova i dvije ribice. Zbog svog velikodušnog čina taj je dječak ušao u povijest. Sigurno nije ni sanjao da će nakon dvije tisuće godina milijuni dječaka, njegovih vršnjaka, slušati izvještaj o njegovom kruhu i ribama.

Slično danas služe Isusu ministranti. Za vrijeme mise oni u obliku hostije pružaju svećeniku kruh koji kasnije postaje Isusovo Tijelo, razdijeljeno ne na pet tisuća ljudi, nego milijunima osoba cijeloga svijeta. Taj je dječak zaštitnik, uzor svih ministranata. Ipak nam je žao što je sv. Ivan tako malo o njemu napisao, čak nije spomenuo ni njegovo ime. Mi ne znamo ime toga dječaka, ali znamo da je imao zlatno srce, kao što djeca znaju imati zlat-

no srce, biti plemenita, spremna pomoći onome koji trpi. Ministranti ne moraju pružati košaricu s kruhovima, ali su pozvani pružiti Bogu svoje naravne talente, dobra svojstva, plemenitost, intelektualnu nadarenost. Neki ne pružaju kruh, nego sami sebe i postaju veliku dušni liječnici, bolničari, učitelji, svećenici, redovnici, redovnice...

Da, mnogi ministranti postaju svećenici. Jedan je dječak pripovijedao: "Kad sam služio na sv. misi, u trenutku podizanja, sam sam sebi rekao: 'Kad bih mogao i ja činiti to što čini ovaj svećenik...?' Onda dugo nisam na to više mislio. Za vrijeme praznika u našu župu došli su bogoslovi. I vratila se misao. Nikom nisam ništa govorio. Tek nakon nekoliko godina pitala me mama, što bih želio biti. Ja sam odgovorio da bih želio biti svećenik. Sad sam u bogosloviji."

Velik broj dječaka neće ući u sjemenište. No svi mogu na neki način nasljedovati tog dječaka iz današnjeg Evanđelja. Mi možemo pružiti malo, no Isus od tog malo može učiniti mnogo. Mala pažnja u obitelji, kad roditelji od njih nešto traže, pomoć prijatelju u školi može učiniti mnogo dobra. Dječak nije ljubomorno čuvao svoju hranu za sebe, nego ju je odmah dao Isusu koji kruhove nije uzeo za sebe i svoje učenike, nego ih je pružio drugima. Dječak je u tom trenutku učinio više nego svi oni mudri muškarci, očevi. On je pružio ono što ima.

Bilo bi dobro da se i u nas osnuje organizacija ministranata na razini HBK koja bi ušla u sastav Međunarodne organizacije ministranata koja ima svoje susrete. To bi bila još jedna podrška tim vjernim pratiocima i poslužiteljima u župama. (1) Marin Srakić, biskup

POSLUŽITELJI OLTARA ILI MINISTRANTI?

1. Povijesna utemeljenost

U počecima je euharistijskom slavlju predsjedao biskup, u svečanijim prigodama okružen svojim prezbiterima i đakonima. Vrlo su se brzo iskristalizirale i druge liturgijske službe, tako da se može reći da od samih početaka nisu postojale neke privremene ("ad hoc") liturgijske službe, nego je svaka služba imala svoj liturgijski stupanj, odnosno točno određenog službenika. U latinskoj su Crkvi to bili vratari, lektori, egzorcisti i akoliti, a Istok je poznavao samo lektore i subđakone. U starini su to bile prave službe u zajednici, a kasnije su to postali tek prelazni stupnjevi na putu do svetog reda.

Vratari (lat. ostiarius, od: ostium = vrata). U starini su imali zadatak paziti da netko neovlašten ne uđe na bogoslužni sastanak.¹

Lektori (čitači). Imali su zadatak navješćivati Božju riječ. Njima se u obredu predavala knjiga čitanja. Čitanje evanđelja je ostalo pridržano đakonu.

Egzorcisti. U starini su obavljali pretkrsne egzorcizme. Ta je služba u praksi posve nestala, a zadržala se samo kao formalni niži red. Pri ređenju je kandidatu bila uručivana knjiga egzorcizama (najčešće obrednik).

Akoliti (= pratioci). Oni se kao službenici oltara mogu usporediti s današnjim ministrantima. Oni su u ređenju dobivali svijećnjake i posudice za vino i vodu.

Subđakon se smatrao đakovim pomoćnikom, osobito u euharistijskom slavlju. Subđakonat je dobio na značenju nakon što je u 13. st. bio povezan s preuzimanjem obveze celibata, pa je tada i uvršten u više redove. Međutim, u subđakonskom ređenju nikada nije bilo polaganja ruku, što pokazuje da se ne radi o svetom redu. Subđakonima je u ređenju bio predavan prazan kalež i plitica, posudice za vino i vodu, knjiga poslanica i bogoslužna odjeća: naramenik, alba i tunicela (nalik jednostavnijoj dalmatici).²

U apostolskom pismu *Ministeria quaedam i Ad pasendum* Pavao VI. određuje da se dokinu četiri niža reda, a da se uvedu službe lektora i akolite. Oni ujedno preuzimaju ulogu subđakona u euharistijskom slavlju. U ove službe mogu biti uvedeni i oni muškarci koji nisu kandidati za svećeništvo.

Vidjeli smo, dakle, kako su u počecima određene liturgijske službe bile povjerene samo određenim službenicima. Tako je to i ostalo u svečanim biskupskim misama. Naime, uz biskupa je bilo uvijek dovoljan broj klerika (uvedenih u klerički stalež po tonzuri) i onih s nižim i višim redovima. Konačno, uz biskupa je uvijek bio i određeni broj prezbitera redovito okupljenih u zbornom kaptolu (u vremenima "altarista" klera nije nedostajalo!).

1 U doskorašnjem su obredu ređenja oni dobivali ključeve crkve, a trebali su u određenom trenutku otvoriti i zatvoriti vrata i pozvoniti. To je, dakle, u neku ruku bila služba zvonara ili sakristana.

2 Subđakonu je bilo dopušteno prati purifikatorije. Naime, to nije bilo dopušteno laicima, nego samo njima ili višima (đakonu, svećeniku...).

Međutim, kada su se svećenici preselili kao župnici na svoje župe, oni nisu imali svu tu svitu klerika, a liturgijske knjige (u počecima pisane gotovo isključivo za biskupe) tražile su takve poslužitelje. Župnici su tada izabirali muškarce (redovito djecu) koji su koji su preuzeli ulogu klerika. To je vidljivo iz liturgijskih knjiga. Tako npr. u starom (tridentskom) obredniku iz 1614 uz obred krštenja odraslih stoji kako svećenik na samom početku dođe do oltara "cum suis Clericis", tj. sa svojim klericima.³ U obredu dijeljenja pričesti stoji da ide "praeedente clerico, seu alio ministro" (pred njim ide klerik ili drugi poslužnik).⁴ U starom se misalu upotrebljava općenita riječ "minister", tj. službenik.

Ma kako da se u knjigama ti službenici zvali, mnogi se od nas sjećaju da su to bili gotovo redovito dječaci koji su se i odijevali kao klerici: imali su suknje u crnoj (ili liturgijskoj) boji koje su, prekrivene malenom odgovarajućom roketom, izgledale kao talari. Dakle, pravi mali klerici. Tamo gdje su biskupa posluživali klerici, subđakon, đakoni i kanonici, na seoskim su župama bili "ministranti".⁵

2. Upitnost današnjeg stanja

Svakako možemo reći da današnje stanje odiše starim vremenima i da ne odgovara duhu današnje liturgije.

Naime, kao što smo vidjeli, današnje bogoslužje pretpostavlja "kvalificirane" službenike: čitače, akolite i đakone. A mi od toga jednostavno nemamo ništa. Ovi su službenici u nas isključivo kandidati za svećeništvo.⁶ Ne postoji neki pravilnik koga, u kojem slučaju i nakon koje pripreve uvesti u službu čitača i akolite, odnosno kome, u kojim uvjetima i nakon koje pripreve podijeliti službu trajnog đakona. Mi smo i dalje zadržali djecu da poslužuju kod oltara, s tim da je došlo do određenih pomaka. Kao prvo, neki su župnici u ovu službu uzeli i djevojčice. Nadalje, ti isti ministranti često i čitaju na misama kroz tjedan. Konačno, u nekim se župama uspijeva tu djecu zadržati u toj službi i onda kad poodrastu do srednjoškolske, pa i kasnije dobi. Ministrantska služba i dalje je sjajna prigoda za djecu i mlade da se još više približe liturgiji i u njoj sudjeluju. Prigoda je to da se čak iz ove blizine bogoslužju i svećeniku javi i koje duhovno zvanje. I to je svakako dobro. Međutim, upitnost i dvojbenost ovakvog stanja očituje se ponajprije u tome što nismo našli načina da u praksi uvedemo stalne službenike (one "uvedene") čitače i akolite, odnosno, što trajni đakonat (u ovom slučaju kao liturgijska služba) u nas jedva da postoji.

Tako je u nas redovita praksa da nam, istina, čitaju u bogoslužju odrasli, ali ne uvedeni čitači, odnosno, muževi i žene koji vrše službu čitača, ali nisu uvedeni čitači u liturgijskom smislu. Imamo, na žalost, slučaj da nam se pojavljuju izvanredni djelatnici pričesti muževi i žene koji nisu uvedeni u službu akolita, odnosno, koji nisu zaredeni za đakone.

Nadalje, valja uzeti u obzir, da se prema sadašnjem zakonodavstvu u ove službe ne mogu uvesti žene, što onda isključuje tolike čitačice, pa i izvanredne djelatnice pričesti, da svoju službu vrše kao punopravne službenice, nego samo kao "privremeno".⁷ I to je, zacijelo, razlog, zašto se odrasli laici ne uvode u službe čitača i akolita. Time bi, naime, bile isključene žene.

3 U Kašićevom prijevodu ovdje – zanimljivo – stoji: "sa sfoyimi Xaknij i Dijacij"

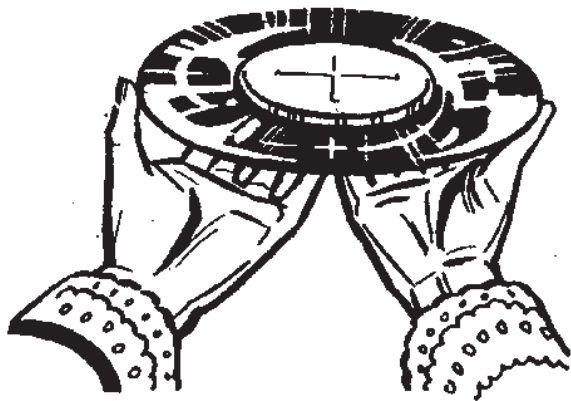
4 Kašić opet riječ "clericus" prevodi s "Diak" pa veli: "idducchi prid gnim Diak, ili ini sluxbenik"

5 U nekim župama, pogotovo u gradovima, znalo se dogoditi da i po koji odrasli bude isto tako odjeveni poslužitelj.

6 Koliko je meni poznato, samo u jednoj župi su neki muškarci uvedeni u službu čitača.

7 Papinsko vijeće za autentično tumačenje ZKP tumači: Ako u nekoj biskupiji, na temelju kan 230 § 2 biskup bude dopustio da zbog posebnih razloga da službu oltara vrše i žene, to treba valjano protumačiti vjernicima u svjetlu citirane odredbe podsjećajući da ova norma već ima široku primjenu u činjenici da žene puno puta vrše službu čitača u bogoslužju te da mogu biti pozvane da dijele svetu pričest kao izvanredni djelatnici euharistije i vršiti druge službe predviđene kanonu 230 u § 3. Treba zatim biti jasno da se rečene liturgijske službe laika vrše "ex temporanea deputatione" (na temelju privremene odredbe) prema sudu biskupa bez ikakvog prava da ih se vrši od strane laika, bili oni muškarci ili žene. Usp. *Enchiririon Vaticanum. Documenti ufficiali della Santa Sede*, vol. 4. EDB Bologna, 1994., str. 305-307.

3. Moguće perspektive

Problem uvođenja odraslih osoba u liturgijske službe čitača i akolita (pa i stalnih đakona) onako kako je gore naznačeno, izvan je naše nadležnosti i mi tu jedva da možemo nešto mijenjati. Naravno da ne želimo da ministrantska služba bude rezervirana samo za djecu osnovnoškolskog uzrasta, iako nipošto ne želimo prestati vrednovati ulogu i važnost djece i mladih koji služe kao ministri. Ono što možemo i trebamo jest slijedeće.

- Razvijati službu ministranata u djece i mladih i tako da se oni odgajaju u pravom liturgijskom duhu da bi njihova služba i cjelokupno bogoslužje odasali dostojanstvom i pobožnošću. Sjajan je to način života djece i mladih s Crkvom, s evanđeljem i s liturgijom.
- Nastojati te iste "male" ministrante zadržati i do zrelije dobi. Oni se trebaju i dalje razvijati u poznavanju liturgije i teologije kroz različite susrete i seminare, pa i sustavno školovanje, da bi njihovo sudjelovanje u bogoslužju bilo što primjerenije, tako da liturgija ne odaje dojam nečeg "dječjeg".
- Njegovati službu čitača i izvanrednih djelitelja pričesti, kao i odraslih poslužitelja ("suradnika") oltara. Sve ove službenike kroz liturgijsku skupinu voditi do sve veće zrelosti u sudjelovanju u bogoslužju.
- Njegovati različite stupnjeve službenika u bogoslužju: od onih najmanjih, pa preko onih odraslijih i mladih, sve do zrelih muževa i žena koji dostojanstveno preuzimaju službu za ambonom i za oltarom. (2.) Zvonko Pažin

MINISTRANTSKA SLUŽBA

U 5. stoljeću postoje lektori, čitači. Bili su to dječaci čistog i jasnog glasa. U 6. i 7. stoljeću, u vrijeme svetog oca Grgura Velikog, osnovan je dječjački zbor za potrebe koralnog pjevanja. Nametnulo se pitanje: kakva je ministrantska služba - klerička ili laička? Godine 1947. progovorio je Pio XII. o mladim dječacima, ministrantima. Drugi vatikanski sabor (1962. -1965.) očituje se o ministrantskoj službi, te piše: ministrantska je služba prava liturgijska služba. O tome čitamo u konstituciji Sacrosanctum Concilium, o svetoj liturgiji: "Pravu liturgijsku službu vrše također i ministranti, čitači ...Stoga neka svoju ulogu vrše tako iskrenom pobožnošću i urednošću kakva pristoji tako važnoj službi... Stoga ih treba na svoj način brižljivo zadojiti liturgijskim duhom i poučiti da svoje uloge obavljaju pravilno i skladno" (usp. SC, 29).

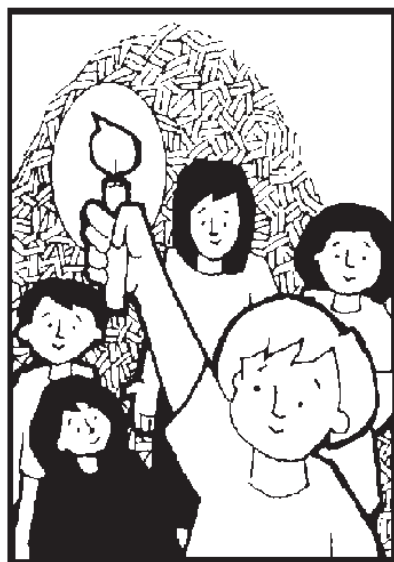
Nekada je bogoslužje bilo na latinskom jeziku i ministrant je bio zastupnik vjernika koji je odgovarao na svećenikove molitve. Svećeniku nije bilo dopušteno ni slaviti sv. misu bez ministranta. Kad je u bogoslužje uveden domaći jezik, na misnom slavlju su počeli sudjelovati svi vjernici. Tada je nastala zbunjenost. Mislilo se, ministrantska služba više nije potrebna. Istodobno rezultati nekih anketa pokazuju kako upravo iz ministrantskih redova dolazi 60 - 80 % duhovnih zvanja.

Biti ministrant - što to znači ?

Ministrant nije predmet, ni neoblikovana glina u rukama svećenika, već je biće koje misli i djeluje. Svaki dječak, koji je ministrant, ima veliku milost upravo stoga što može biti poslužitelj oltara. On se nalazi u primjerenom društvu, svećenik mu posvećuje više pozornosti i sudio-

nik je milosnog dara blizine oltara. Ministrant, u svojoj službi, mora naći sebe i mogućnost stvaralačkog djelovanja, jer samo tako može biti zadovoljan. Njegova se zadaća ne sastoji samo u službi pred oltarom. On je pozvan živjeti vjeru u svijetu, stoga mora biti upoznat s otajstvima vjere, ufanja i ljubavi. Mora poznavati područje svoga djelovanja. U tome mu pomaže svećenik (negdje je to vjeroučitelj ili voditelj ministranata).

Kako svećenik radi s ministrantima ?

1. Pripravlja ih za liturgijska vremena (došašće, Božić, korizmu, Uskrs i druge blagdane).
2. Vodi brigu o duhovnom rastu tijekom godine. Angažira ih u župski apostolat: raznošenje vjerskog tiska, povjerava im manje poslove,.....
3. Organizira duhovnu obnovu ili duhovne vježbe za ministrante.
4. Odgaja ministrante: poučava ih primjerenom ponašanju na oltaru, potrebi točnosti kod ministriranja i skrbi za ministrantsko ruho.
5. Upućuje na karitativnu djelatnost: pomoći potrebitima u župi, pisanje božićnih i uskrsnih čestitki starim i nemoćnim župljanima.
6. Uvodi u službu nove ministrante.
7. Organizira ministrantske susrete i sastanke; tjedne ili mjesečne.
8. Tijekom godine hodočasti s ministrantima u neko poznato svetište ili ih vodi na izlete (ljetovanje).

Svrha ministrantske službe

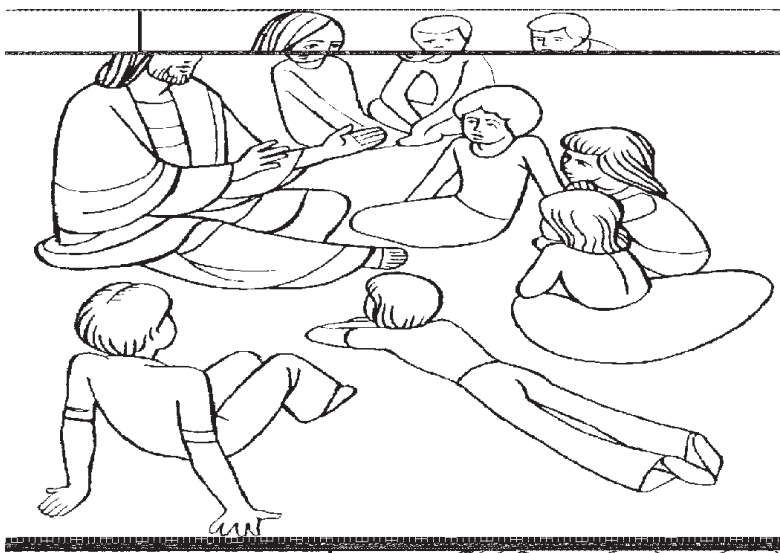
Skriveni Božji poziv lako se razvija unutar ministrantske službe, odgajanjem u sakramentalnom životu. Mnogi dječaci poznaju i svećenički život i rad, osjete radost duhovnog poziva. Ne možemo znati kada Bog po nama priprema svoje duhovno zvanje. Župa bogata zvanjima daje svježinu duhovnog života, jer tada mi sami ne moramo ni pozivati niti upućivati prema duhovnom pozivu. Primjeri privlače! Najljepše je kada je sam svećenik uzor dječacima koji ga žele nasljedovati na Kristovu putu; stoga je pred svećenicima odgovorna zadaća - privući mlade.

Svrha ministrantske službe je odgojiti dobrog kršćanina i čovjeka. Slab čovjek ne može biti dobar kršćanin, dobar kršćanin nije slab čovjek. Poželjno je kod ministranta razviti osobine: poštenje, gorljivost prema radu, istinoljubivost, odgovornost, osjećaj za istinske vrijednosti i poštivanje svih ljudi. Temeljno čovjekovo pravo jest postati izgrađena osoba. Dijete je istinska osoba još uvijek neoblikovana. Pred svećenicima je odgovorna zadaća vezana uz odgoj i oblikovanje poslužitelja oltara. Neki će postati čestiti muževi i uzorni župljani; drugi će se odazvati Božjem pozivu i stupiti u sjemenište ili samostan.

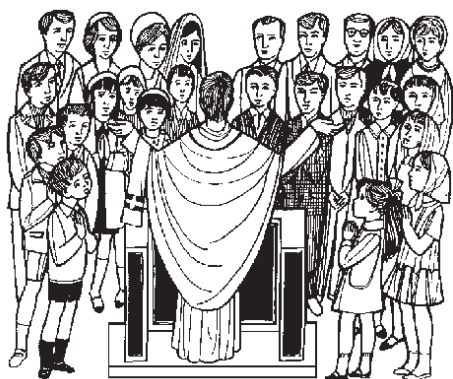
Ne zaboravimo - ministrantski poziv nije nikakav običan poziv. To je doista poziv. Već iz Svetog pisma doznajemo kako Bog poziva; u Starom zavjetu Bog poziva Abrahama, Mojsija, Davida, Izaiju, Jeremiju, Samuela (dječaka); u Novom zavjetu, Bog poziva Mariju, Isus poziva apostole, te mladića koji nije spreman poći. Zašto je ministrantska služba poziv? Zato što su ministranti na poseban način pozvani kod oltara služiti Bogu i svećeniku, te tako i puku. Svaki poziv nosi u sebi veliku odgovornost, prema tome i ministrantska traži požrtvornost i savjesnost.

/Prema: J. Potočnik, Služite v veselju, Katehetski center, Ljubljana, 1995./

MINISTRANT U BOGOSLUŽJU

Nekada je ministrant, dok jer sveta misa bila na latinskom jeziku, bio zastupnik sabranih vjernika jer je često umjesto njih izgovarao odgovore na latinskom jeziku. Sada, kada svi sudjelujemo u liturgiji na narodnom jeziku, možemo čuti prigovore kako u obnovljenom bogoslužju ministrantska služba nema više pravog značenja. Takvim se mišljenjima pridružuju i oni koji misle da za tu službu više nije moguće naći uzornih dječaka ili djevojčica. Međutim, zanimljivo je primijetiti da je veliki broj današnjih svećenika i redovnika upravo došao iz redova ministranata. Stoga, potrebno je premisliti današnju ulogu ministrantske službe u duhu obnovljenog bogoslužja.

Ministrantska služba u obnovljenom bogoslužju

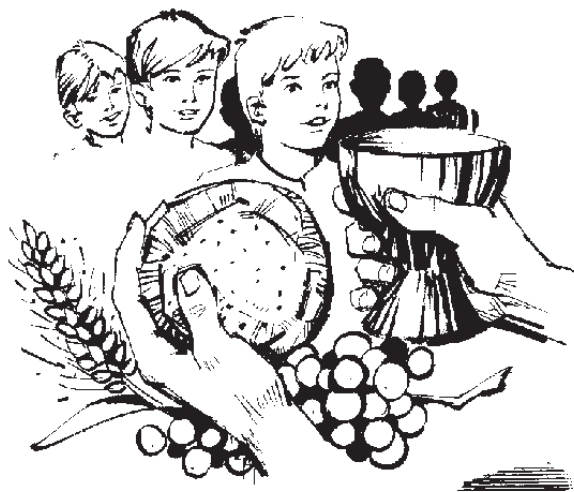
Kad razmatramo teološko – pastoralne razloge koji opravdavaju ministrantsku službu, moramo spomenuti da obnovljeno bogoslužje, pored službenog svećeništva, jako naglašava opće, krsno, svećeništvo svih vjernika. Krsno svećeništvo najdublje utemeljuje puno i djelotvorno sudjelovanje vjernika u bogoslužnoj službi ističući istovremeno i različitost vjerničkih službi na koje su pozvani snagom sakramenta krštenja.

Bogoslužni čini nemaju neko svoje zasebno značenje već su uvijek čini Crkve... zato su stvar cijelog tijela Crkve koji ga otkrivaju kao različit udovi. Crkva se najbolje otkriva onda kada sveti Božji puk sudjeluje djelatno u bogoslužnim obredima. Posebno kod misnog slavlja, oko jednog oltara u zajedničkoj molitvi pod vodstvom prezbitera. Taj sveti zbor nije bezoblična masa, nego zajednica ustrojena po stupnju i službi, tako da svatko radi ono što dolazi po naravi i po liturgijskim pravilima. To vrijedi posebno za poslužitelje oltara ili ministrante, koji vrše pravu liturgijsku službu. Oni pri-

donose aktivnom sudjelovanju vjernika kod bogoslužja i razotkrivaju zajednički i hijerarhijski značaj bogoslužja.

Pri radu s ministrantima valja imati u vidu sakramentalni značaj bogoslužja, koji kaže, da se Kristovo spasiteljski djelovanje ponazočuje s pomoću vidljivih znakova. To što je bilo vidljivo kod Spasitelja, za zemaljskog života, nakon uskrsnuća i Uzašašća postalo je nevidljivo; prelazi u sakramentalne obrede. Kao što su nekad ljudi po vidljivoj Kristovoj naravi dolazili u dodir s Bogom, danas bogoslužje vidljivim znakovima uprisutnjuje Kristov život i djelo u Crkvi. Vidljivi znakovi u Crkvi nisu stvar proizvoljnog izbora, već ih je odredio Krist ili ih je po njegovom nalogu izabrala Crkva. Bogoslužje se prilagođava čovjekovoj naravi i poštuje zakonitost čovjekove spoznaje i osjećaja. Zato je promjenljivo sve što vidimo i pipamo, što slušamo i govorimo, što radimo, osjećamo i izražavamo. Sakramentalni značaj bogoslužja određuje ustrojstvo ministrantske službe, koja u povezanosti s drugim vidljivim znakovima, pripomaže u većem pastoralnom učinku bogoslužja.

Konačno treba reći i to, da je bogoslužje slavljenje velikih Božjih djela. Takvom slavljenju pripada ukrašavanje i obogaćivanje bogoslužja. To je moguće, uz ostalo, ako ima dovoljno poslužitelja oltara. Oni svojom pravom liturgijskom službom ukrašavaju zajedničko svećenstvo i daju svim obredima slavljeničko značenje; povećavaju njihovu izražajnu moć i pomažu vjernicima doživjeti Božju blizinu.

Osoba ministranta

Ministrantsku službu vrše laici; Opća uredba rimskog misala određuje: Sve službe koje su niže od đakonske, obavljaju laici muškarci, koji nisu bili postavljeni u tu službu s posebnim obredom (RM 71). Pogotovo ne bi bilo pravo ako bi ministranti bili samo dječaci. U tu službu treba primiti uzorne dječake i muževe. Služba kod oltara nije samo dječji privilegij. Vjernicima se nikada ne brani u veselju služiti božjem narodu, kad su zamoljeni da bi kod bogoslužja vršili kakvu posebnu službu (RM 62,4). Po starom običaju u Crkvi je bilo zabranjeno da bi ženske (djevojčice, žene, redovnice) kod oltara posluživale. No, Crkva je odnedavno promijenila uredbu i sada i djevojčice mogu posluživati kod oltara.

Za ministrante izabiremo čestite i dobro odgojene dječake, spremne na žrtvu i služenje. Službu oltara će obavljati rado i slobodno. U svemu bi trebali biti uzorni. Praksa je pokazala da je najbolje izbirati između đaka osnovne škole. Veoma je koristan "nekakav novicijat" to je doba ispitivanja u kojem se vidi dobra namjera i ustrajnost kandidata. To vrijeme neka traje od jedan mjesec do šest mjeseci.

Slijedi primanje među ministrante. Najbolje je obred obaviti pred čitavom zajednicom za vrijeme nedjeljne mise. Obred se lako prilagodi i oblikuje s obredom kojim crkva postavlja u službu kandidate za đakonat i prezbiterat. Tu se nalaze primjerena svetopisamska čitanja i liturgijske molitve koje pojašnjavaju službu i značenje poslužitelja kod oltara. Korisno je da smo u posebnoj vezi sa starijim ministrantima jer i od njih ovisi kakvi će biti novi ministranti (mlađi su skloni imitirati starije) i koliko će vremena ministrirati.

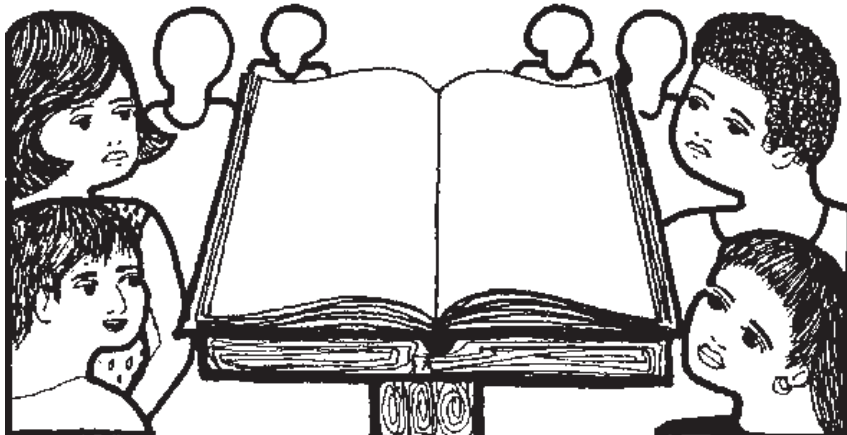

Stariji ministranti neka sačinjavaju posebnu skupinu kojoj svećenik posvećuje posebnu pažnju. Među tim ministrantima bude poneko duhovno zvanje i sigurno budući župski suradnik. Ne treba se bojati loših primjera, ako je neki bivši ministrant postao bezvjerac, nego strpljivo i uporno raditi. Sigurno će iz njihovih redova kasnije izrasti dobri i aktivni laici.

Ministrantski sastanci

Ako želimo da ministranti lijepo, savjesno i pobožno poslužuju kod oltara trebamo ih odgajati i uvježbavati. Liturgijski odgoj je prije svega svećenikova zadaća. Za taj rad treba odabrati primjerene pomoćnike, prije svega iz reda starijih ministranata. Svećenik ne smije zaboraviti da je odgoj ministranata potreba cijele zajednice; koji će biti dobri liturgijski sudionici i uzveličati bogoslužje.

Svaki ministrantski sastanak mora uključivati izobrazbu, odgoj i potrebne vježbe. Neka ministrantski sastanci budu najmanje jedanput mjesečno; idealno bi bilo svaki tjedan.

UVODNE NAPOMENE

Kako se služiti ministrantskim priručnikom?

U ovom priručniku nalazi se građa za ministrante u obliku kateheza. Građa je raznovrsna, prilagođena za sve uzraste, jer su ministranti uglavnom učenici od prvog do osmog razreda. Tu je i mnogo primjera upravo zbog specifičnosti ministrantskih zajednica i samih voditelja-mentora.

Metoda

Kako se vidi iz sadržaja, osnovno u ovoj građi su kateheze, odnosno građa za susrete. Uz nju se u ovom priručniku nalazi i dodatak s pitanjima za kviz, šalama, zabavnim igrama i ostalim sadržajem koji bi mogao pomoći u radu s ministrantima. Metoda iznošenja građe uvijek se nalazi na jednoj stranici, ukratko, otisnuta većim slovima, što će pomoći voditelju da lakše održi susret, prateći podsjetnik na samu građu.

Cilj

Prije svakog susreta potrebno je da voditelj pročita cilj susreta: što se želi postići ovom katehezom.

Uvod

Ministrantski susreti mogu se održavati u vjeronaučnoj učionici, sakristiji, crkvi ili pak na otvorenom prostoru. Prikladno je da uvijek započnu molitvom, biblijskim citatom i komentarom ili nekim poticajnim primjerom – ovisno o tome što se nalazi predloženo kao uvod.

Tema ukratko

Dijelovi i pitanja iz razrađene teme nalaze se u obliku natuknica kako bi se voditelj što lakše kretao u samoj temi. Pri dnu je ostavljeno mjesto za voditeljeve eventualne dodatke.

Zadaci

Predloženo je više zadataka, ovisno o grupi i starosti ministranata. Poželjno je da susret bude interaktivan, da mentor i ministranti budu u dijalogu, te da bude prisutno crtanje, pisanje ili vježbanje. Upravo kroz razne aktivnosti sadržaj se lakše usvaja. Stoga se preporuča da se sam susret završi nekom šalom ili zajedničkom igrom koje se nalaze u dodatku, a koje će biti nastavak jačanja zajedništva, međusobno i s Crkvom. Ponekada i sâm susret može biti igra u crkvi, uz crkvu.

Ideja više

Ovo je dodatak zahtjevnijem i maštovitijem susretu – više mogućnosti i za ministrante i za voditelja (mentora). Gdje ima volje, može se nešto iskoristiti od *Ideje više*.

Tema

Većina tema uzete su iz dosadašnjih brošura o ministrantima. Teme su razrađene na jednostavan način prilagođen svim uzrastima ministranata.

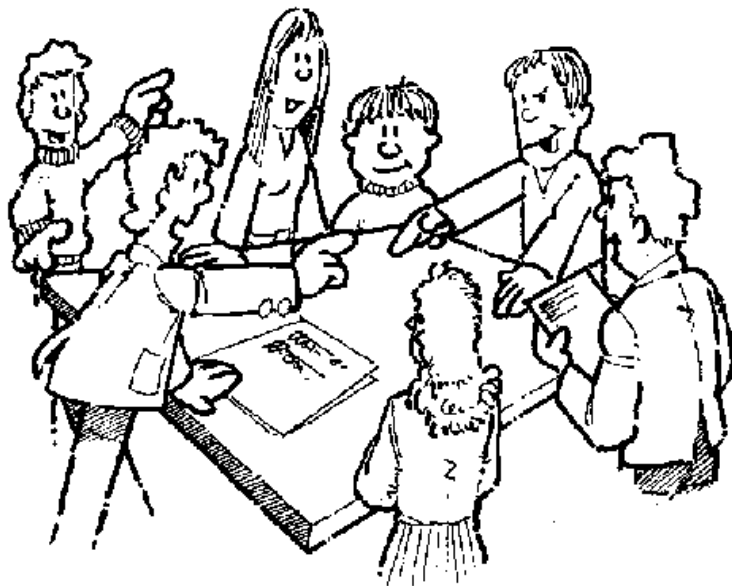
Dodatak

Veći dio građe čini dvadeset kateheza – prijedloga za susrete. Predložena su i dva oblika primanja među ministrante, te euharistijsko klanjanje. Kao katehetsko pomagalo ponuđena su i pitanja za kviz. Jedna s odgovorima, druga bez odgovora. Tu je i nekoliko predložaka molitava, pravila i načela. Sve je tako složeno da se može fotokopirati i izložiti u sakristiji (oglasna ploča).

Sveci zaštitnici postoje za mnoge skupine u Crkvi, a tako i za ministrante. Najčešće su to sv. Tarzicije i sv. Dominik – donijeti su ukratko životopisi.

Boljem zajedništvu i zdušnijem služenju pridonosi i igra. Predloženo je stoga deset igara u zatvorenom prostoru te isto toliko i na otvorenome.

Šala je blagotvorna za čovjekovu dušu, pa tako i za djecu. Zgodno je ponekada pročitati koju i pozvati ministrante kako bi se i na taj način iskazali.

NEKA ISKUSTVA, IDEJE, PRIJEDLOZI...

Sastanci – susreti

Dobro je da susreti imaju svoj određeni ritam; isti dan, isti sat. Na početku sastanka potrebno je načiniti osvrt na prošlonedjeljnu liturgiju i vladanje ministranata. Svaki susret neka bude prožet molitvenim, katehetskim, ali i zabavnim sadržajem. U priručniku je priložen niz igara i šala. Igre vode zajedništvu i zbližavanju - ministranti radi njih radije dolaze na susrete.

Voditelj – (mentor)

Voditelja u pravilu određuje župnik, ali u nekim župama ministranti, demokratski, sami odabiru svog voditelja. S voditeljem župnik posebno surađuje i izrađuje mjesečni (godišnji) plan i program i daje mu zadatke koje će on prenijeti ministrantima. Voditelj mora imati autoritet kod ministranata i njegova je riječ, u pravilu, jednaka riječi župnika. Župnik bi trebao stajati iza onoga što je rekao, naredio ili sankcionirao voditelj.

Sakristan

Među ministrantima se može odrediti jedna osoba koja će posebno voditi brigu o sakristiji (točnije ministrantskim odijelima). Ta služba može biti trajna ili pak periodična (mjesec, polugodište, godišće). Sakristan, dakle, ima brigu slagati i brinuti se za ministrantska odijela, a ima pravo pozvati i druge da mu pomognu u toj službi.

Knjižničar

Dobro je ako sakristija ima u nekom kutku malu knjižnicu s raznim ministrantskim knjigama, iz područja duhovnosti ili dječje literature. To neka bude prilika da kod dolaska na misu ili sastanke ministranti te knjige mogu posuditi, pročitati i uredno vratiti.

Blagajnik

Za novac koji ministranti dobiju, npr. od blagoslova kuća, sprovoda ili vjenčanja, neka se pobrine ministrant-blagajnik. Time će se i župnik rasteretiti jedne brige. Iz te se blagajne potom može kupiti sve ono što je potrebno za ministrantsku zajednicu.

Bilježenje

Na oglasnoj ploči može se nalaziti raspored (tjedni, mjesečni) i nekakvo sredstvo za pisanje. Ministranti su obvezni dolaziti na misu nedjeljom i jedanput tjedno. Dobro je da se tijekom cijele godine prati i bilježi broj dolazaka. Treba stvoriti duh natjecanja: tko će imati više bodova, dolaženja na svetu misu. U priručniku je priložen tjedni i mjesečni raspored. Poželjno je da broj dolazaka-bodova bude nagrađivan izletima, putovanjima, knjigama. Greške u ministriranju i vladanju mogu se kazniti oduzimanjem određenog broja bodova.

Pohvale

Poticajno je da mjesečno, tromjesečno ili polugodišnje župnik pred cijelom župnom zajednicom pohvali poslužitelje oltara koji su češće dolazili na misu. Oni revniji imaju prednost kod nagrađivanja.

Sankcije

Ministranti koji redovito ne dolaze na svete mise, ili su problematični, trebaju biti upozoreni od strane mentora ili župnika (simpatično je koristiti pojam *žutog kartona*). Ako se greška ponavlja, slijedi *crveni karton*, koji ne znači trajno isključenje iz ministrantske zajednice,

nego je ministrantu zabranjeno ministriranje na neko određeno vrijeme ili dok se ne popravi.

Pobožnost

Po svojoj službi i po blizini oltaru, ministranti su pozvani na intenzivniji duhovni život. Oni mogu predvoditi razne pobožnosti u župi (listopadske ili svibanjske marijanske pobožnosti ili križni put u korizmi). Hvale je vrijedno da ministranti održavaju pobožnost prvog petka u mjesecu, te prve subote, kada se na osobit način moli za svećenička i redovnička zvanja. Tu su još i intenzivnije pohađanje misa zornica, potom organiziranje mjesečnih klanjanja upravo za ministrante ili pak poziv ministrantima na moljenje *žive krunice* (moliti svaki dan po jednu deseticu za svoga župnika ili svećenička i redovnička zvanja).

Duhovne vježbe

U sjemeništim i samostanima često se organiziraju duhovne vježbe za ministrante. Prikladno je uključiti ih u takve duhovne programe kako bi se još više učvrstili u

- 159 -

svojoj vjeri i privrženosti Crkvi. Moguća je i organizacija duhovnih programa za starije ministrante na razini dekanata.

Roditelji

Kako se ministranti osjećaju važni jer su izdvojeni i postavljeni u službu oltara, mnogi su roditelji ponosni na svoju djecu ministrante. Pohvalno je da svećenik povremeno pozove roditelje, posvijesti im i objasni ulogu ministranata u liturgiji. Lijepo je i čestitati roditeljima velike svetkovine i blagdane ili ih pozvati na razne druge aktivnosti unutar života župe.

Razne aktivnosti

Služba poslužitelja oltara ipak nije vezana samo uz oltar, nego su ministranti ujedno i suradnici župnika. Tako oni mogu pomoći u promicanju i distribuciji vjerskog tiska, prodaji kalendara, širenju katoličkog štiva i brošura. Mogu pomagati u održavanju crkvenog dvorišta, oprati župniku automobil. Uz blagdane Božića i Uskrsa ministranti mogu prenijeti i podijeliti čestitke župnika bolesnim i nemoćnim župljanima.

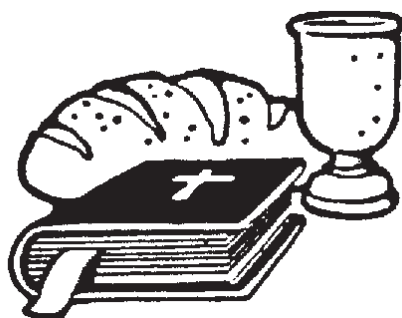
Izleti – hodočašća

Ministranti vole putovanja. Izleti se mogu organizirati pješke, s naprtnjačama na leđima, u prirodu, na jezero, ribnjak i sl. Potom, zanimljivi su izleti biciklima ili pak logorovanja. Tu su i ljetovanja na moru.

Kviz

Ministranti se vole natjecati. U ovoj knjižici nalazi se prijedlog kviza s pitanjima i odgovorima. Ponekad se npr. može postaviti kao uvjet za odlazak u blagoslov kuća ili neko hodočašće (izlet) upravo to da ministrant zna odgovore na pitanja postavljena u ovom kvizu. Natjecanja mogu biti grupna ili pojedinačna, na način da se pitanja izvlače iz šešira.

Tombola

Novac za tombolu može se izdvojiti iz ministrantske blagajne (od blagoslova kuća) ili pak iz župne blagajne. Tombola se može organizirati uz dan zaštitnika ministranata, uz blagdan Sv. Nikole ili uz svetkovinu Božića. Što pokloniti ministrantima? Sakralne predmete (devocionalije), knjige, brošure. Tombola se može organizirati na klasičan način.

Međužupni susreti

Prikladno je da se unutar jednog dekanata barem jedanput godišnje organizira ministrantski susret. On može biti organiziran u obliku natjecanja: kviz, nogomet, olimpijada starih športova i dr. Susret s drugim ministrantima obogaćuje i ohrabruje.

Oglasna ploča

Dobro je da u sakristiji bude neki ministrantski kutak s njihovom oglasnom pločom. Oglasna ploča može biti od običnog stiropora ili načinjena od nekog drugog materijala. Na njoj se može nalaziti raspored sa zaduženjima, molitva za prije i poslije mise, neke druge pobudne molitve ili misli. Preko te ploče župnik ili mentor mogu komunicirati s ministrantima putem obavijesti. Tu se mogu nalaziti i razglednice ukoliko se netko od ministranata javi s putovanja ili praznika.

I. KATEHETSKA GRAĐA ZA SUSRETE

Upozorenje:

- svaka tema ima dva dijela; o temi ukratko i građa za temu
- prvo je potrebno pročitati građu koja donosi ponudu sadržaja za temu
- o temi ukratko - predviđeno je da voditelj ima pred sobom tekst kao podsjetnik
- cilj - što se želi postići mora sam voditelj odabrati
- poželjno je da iznošenje teme ne bude samo "predavanje"
- pitanja - zadaci pomažu da susret bude dinamičan i ministranti sudjeluju razgovorom, pisanjem ili crtajući.

1. MINISTRANTSKA ZAJEDNICA

UVOD: Mt 20, 20-28

Ili:

Sjesti u krug tako da se sudionici gledaju licem u lice, te izmoliti Oče naš.

O TEMI UKRATKO:

- **poslužitelji oltara su tek kao zajednica pravi suradnici u bogoslužju i svećeniku. Stoga je važno međusobno poznavanje. Njegovati prijateljstvo ne samo uz crkvu nego i drugdje. Izbjegavati međusobno nadmetanje, kritiziranje, ruganje i svaku neslogu;**
- **po krštenju ucijepljeni smo u zajednicu Crkve, a po primanju u ministrantsku službu ucijepljeni smo u ministrantsku zajednicu (zbor) ove župe;**
- **tko je najveći pred Isusom neka bude poslužitelj. Drugima u svakoj prilici pomoći;**
- **govoriti lijepe stvari o drugovima i poticati na dobro. Onima kojima slabije ide ministriranje ili učenje svakako pomoći;**
- **naša mala zajednica slika je župne zajednice. Sjetimo se Isusovih riječi: "Gdje su dvojica ili trojica okupljeni u moje ime i ja sam među njima....";**
- **drugim dječacima i djevojčicama biti primjer. Mogu nam, s pravom, prigovarati – na oltaru stojite, a ovakvi ili onakvi ste. Dvoličnost ne izgrađuje zajedništvo;**
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ ako ima novih, neka se predstave (mogu i ostali)
- ▶ raspitati se tko s kime živi u kući; kakve su želje, planovi ili poteškoće svakoga
- ▶ sastaviti kakva bi trebala biti naša zajednica
- ▶ zapamtiti imena ministranata.

CILJ:

- produbiti pojam zajedništva na konkretnoj skupini ministranata
- stvaranje zajednice u kojoj se ministranti i ministrantice uvažavaju, vole, cijene, druže... Izgradnjom male zajednice služi se izgradnji Crkve!
- širiti zajedništvo među drugima, biti stvaratelji zajedništva
- naglasiti zajedništvo po krštenju iz kojega izlazi poslanje za svakog vjernika.

IDEJA VIŠE:

- ▶ staviti listiće s imenima i izvući za koga ću posebno moliti
- ▶ pohod crkvi i zajednička molitva/pjesma
- ▶ zajednička igra (vidi prilog)
- ▶ vidi Vježbenicu

GRAĐA UZ TEMU:

SVE JE ZAPOČELO KRŠTENJEM

Krštenjem započinje tvoj ministrantski poziv. Da nisi kršten, nikada ne bi postao ministrant. Od svih sakramenata prvi i najvažniji je sakrament krštenja, jer bez njega ne možemo primiti druge sakramente. Svaki kršćanin, a poslužitelj oltara posebno, s radošću i ponosom misli na svoje krštenje. Na krštenju si postao član velike Božje obitelji – Crkve, dijete Božje; dobio si ime po kojem te ljudi prepoznaju, upisan si u župnu maticu krštenih – prijatelja Božjih.

Krštenje je novo rođenje. Rađanjem započinje tjelesni, a krštenjem duhovni, novi "život od vode i Duha". Primiti smo duha koji nam daje novi život i postali djeca Božja. Bez krštenja mi bismo živjeli samo tjelesnim životom. Krštenjem se približavamo i postajemo slični Bogu.

U crkvi u Herceg Novom, gdje se krstio Leopold Bogdan Mandić, iznad krstionice stoji natpis: "Ovdje je Leopold Bogdan Mandić primio milost krštenja koju je sačuvao do kraja života."

Krštenje je milosni i nezasluženi dar. Tu milost i taj dar trebamo sačuvati do kraja života, kako to čine mnogi sveti ljudi. Svetost se ne može ostvariti bez krsne milosti. Krštenjem čovjek umire grijehu, a posvećuje se Bogu. Jedan sedamdesetogodišnji starac je rekao: "Ja svaki dan izmolim jedan Očenaš za svećenika koji me krstio." Svećenik koji nas je krstio posrednik je Božje milosti. On je naš duhovni otac i prijatelj; brine se zajedno s roditeljima i kumovima za naš duhovni rast; s nama je u duhovnom srodstvu.

Kad god ulazimo u crkvu pogledajmo krsni zdenac i zahvalimo Bogu na božanskom životu koji je u nama. Krsni zdenac je mjesto našeg krštenja. Kad kao ministrant sudjeluješ i pomažeš kod krštenja, pomisli da si i sam primio tu Božju milost. Obnovi u duhu svoj krsni zavjet i obećaj da ćeš živjeti dostojno svog krsnog poziva.

U našem vrtu raslo je stablo na kojem su rađale samo divlje jabuke gorkog okusa. Jednog dana reče otac: "Sit sam gledanja tog neplodnog drveta. Ono mora donijeti dobre plodove ili ću ga posjeći." Tata odreže jednu graničicu s jedne plemenite jabuke i nakalemi na divljaku. I, gle, cijelo stablo oplemeni! Neki novi sok, neki novi život poteče granama, te je počela donositi dobre plodove. Bilo je onako kako je moj otac htio i želio. Stablo je tad postalo za moju braću i za mene izvor krasnog veselja.

Krštenjem smo nakalemljeni na Boga i njegov život. Trebamo donositi plemenite plodove dobrih djela. Naš život ne pripada samo nama, već, služeći drugima, postižemo vječni neprolazni život koji nam je Bog u krštenju obećao.

Ministrantska služba ima u sakramentu krštenja svoj početak i temelj. Krštenjem postajemo djeca Božja, članovi Crkve, služitelji nebeskih tajni i sudionici vječnosti. Ministrant se uvijek s radošću sjeća početka svoga suženja koje je započelo njegovim krštenjem. Osim rođendana i imendana, neka ti i dan krštenja bude dan kojeg se rado sjećaš.

SVAKI DAN...

Kad sam došao u svoju prvu župu sve mi je bilo novo. Širom otvorenih očiju sve sam gledao i zapažao: ministrante, pjevače, djecu, vjernike u crkvi, u sakristiji, na koru... Nakon nekoliko nedjelja sve mi više i nije bilo tako neobično. Samo u sakristiji jedan gospodin mi je i dalje privlačio pažnju. Uz starije ljude, ne baš svečano obučene, on je upravo blistao. Imao je novo krasno odijelo i sjajnu kravatu. I tako od nedjelje do nedjelje. Zapitao sam neke odbornike tko je taj krasni i pobožni čovjek. Tada sam saznao nešto što me iznenadilo. On je kod kuće bio vrlo loš otac koji je u pijanstvu proganjao ukućane, puno vremena provodio u gostionici i psovao. Što mi je ostalo nego da zaključim: za njega je vjera bila svečano oblačenje i dolazak na nedjeljnu misu. Kad skinje odijelo, on je netko drugi.

Možda pogađate što vam ovim primjerom želim reći? Ima takvih kršćana koji su poput ovog čovjeka. Isto tako, upoznao sam i takve poslužitelje oltara. On redovito dolazi na svoj red ministriranja; točan uredan, na oltaru pobožan i svećeniku poslušan. Ali, kad skinje ministrantsko odijelo! Bože, sačuvaj! Ne bira u kakvo će društvo ići i ne misli kuda ga to vodi. Kod kuće pravi nevaljalac. U školi lijen i lažljiv i tako redom. Što reći za takvog ministranta? Što za njega znači vjera i to da je bliski Isusov prijatelj? Do kraja licemjerno. Za njega je vjera i posluživanje oltara poput maske. Svečano se obučie i lijepo vlada na oltaru, a onda živi poput bezbožnika. To ne ide uz ovu uzvišenu službu.

Jedna me baka, nekom zgodom, pitala za jednog mog ministranta koji je stanovao na kraju sela. Potvrdio sam da je nekoliko godina ministrant i da se redovito pričešćuje.

- Velečasni, ja njega jako dobro poznajem. Stanuje u mojoj ulici. Bože, sačuvaj! On vam je najgori dječak u ulici.

Nije mi bilo nimalo drago čuti o tom ministrantu. Jasno da sam ga pozvao na razgovor. Neka se odluči kako će sa svojim životom, hoće li biti dobar ili loš. Ja ga ne mogu prisiliti. Samo sam mu rekao da na oltaru nije mjesto takvim dječacima i neka izabere. Ili se što prije popraviti ili zahvaliti na službi. Drago mi je bilo kad je prihvatio moje upozorenje.

Promijenio se i ostao ministrant. Bogu hvala.

Dragi prijatelji, naša vjera nije samo u nedjeljnoj misi i ministriranju. Tko tako misli i čini nije nikakav Isusov prijatelj. On nas uči da kršćanin treba biti kvasac. Misao mi leti u godine moga djetinjstva. Sjećam se kako su žene onda pravile kruh. Najprije bi u velikoj posudi stavile brašna i vode i to mijesile. Onda bi u to tijesto stavile kvasac i ostavljale preko noći da uskisne – nadolazi. Neki znatizeljni dječacić podigao poklopac i prislonio uho. Bilo je kao da kvasac pokreće čitavu masu i ne da joj mira. Tijesto koje je bilo do pola posude sada je raslo sve više. Malo kvasca sve je pokrenulo. Razumijemo što nam Isus želi reći. Vjera mora prožimati cijeli naš život. Od ustajanja do poćinka. Ne samo sat nedjeljne mise. Morate živjeti, uvijek i svugdje, kao djeca Božja i Gospodinovi prijatelji.

Zato, kad se vraćaš s mise i ministriranja odluči: trudit ću se da budem dobar kod kuće, u školi, s drugovima... Gdje god bio i što god radio, živi kako Isus uči. Neka učitelji i oni koji te poznaju mogu reći: ovaj je pravi dječak i ministrant. Poslužitelj oltara mora svaki svoj dan posvetiti.

2. NAŠA CRKVA

UVOD:

Ovu katehezu najprimjerenije je održati u crkvi. Na početku se može pročitati evanđeoski odlomak koji govori o čišćenju hrama (Iv 2,13-22):

O TEMI UKRATKO:

- **CRKVA velikim i malim slovom**
- **rastumačiti pojedine dijelove crkve**
- **crkveni prostor je mjesto susreta s Bogom i čovjekom, koji se odvija u tišini, kako bi se doživio glas Božji**
- **crkva: – predvorje – svetište – svetohranište – sakristija**
- **najvažniji prostor jest svetište - "povlašteni" prostor za svećenika i poslužitelje**
- **svetohranište je srce svake crkve**
- **u središtu crkve je oltar:**
  - stari – resi ga slika ili kip sveca zaštitnika
  - novi – svečani stol na kojem se služi sv. misa
- **što se sve nalazi na oltaru?**
- **križ nas podsjeća da je Krist za nas umro, ali da je s nama u euharistijskom kruhu**
- **svijeća nas podsjeća na uskrslog Krista**
- **cvijeće se poklanja onome tko nam je drag i koga volimo**
- **misal je knjiga iz koje svećenik slavi svetu misu**
- **ambon je mjesto odakle se čitaju čitanja**
- **krstionica služi za obrede krštenja**
- **u crkvi se nalaze i pokrajnji oltari, kipovi slike, postaje križnog puta**
- **iznad predvorja je kor – tko stoji na koru (pjevači, muškarci)?**
- **ispovjedaonica je mjesto gdje se čovjek miri s Bogom**
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ povesti ministrante u crkvu
- ▶ pozvati ih na molitvu u šutnji, da se užive u ambijent tišine i mira
- ▶ pozvati ih na dolično vladanje u crkvi
- ▶ objasniti značenje svečanog ulaska u crkvu, kora, kipova, svetišta, sakristije
- ▶ nacrtati nešto iz crkve.

CILJ:

- upoznati crkvu kao prostor u kojem služe
- doživjeti crkvu kao sakralni prostor, tj. mjesto tišine, molitve i slavljenja
- razlikovanje crkve kao zgrade i Crkve kao žive zajednice Kristovih vjernika
- naučiti tumačiti svoju crkvu posjetiteljima i gostima.

IDEJA VIŠE:

- ▶ pronaći da li se nešto zanimljivo i vrijedno dogodilo u povijesti crkve
- ▶ istražiti u kojem je stilu i koje godine sagrađena naša crkva
- ▶ u bilježnicu ili Ministrantsku vježbenicu zapisati: zaštitnika crkve, kada je sagrađena, što je najvrjednije i najljepše u crkvi
- ▶ uz pomoć Ministrantske vježbenice ili bilježnice opisati svoju crkvu: svetište, lađu, zidove, kor, sakristiju...

GRAĐA UZ TEMU:

Već kod samog ulaska ministrante treba podsjetiti da ulazimo u jedan prostor – crkvu. Bomboni, žvakaće gume i druge stvari ne pripadaju u crkvu. U crkvu ulazimo pobožno i skrušeno, bez žurbe. Na ulazu u crkvu nalazi se blagoslovljena voda. Stavljanjem ruke u tu vodu, i praveći znak križa, želimo se uvijek iznova prisjetiti svoga krštenja po kojem smo postali djeca Božja i članovi Crkve.

Zajednica ljudi koja se okuplja u ime Isusova naziva se Crkva (pisana velikom slovom), dok je crkva (pisana malim slovom) zgrada u kojoj se nalazimo, prostor u kojem se okuplja kršćanska zajednica. Ona se i te kako razlikuje od ostalih zgrada u našem mjestu, i to ne samo vanjskim izgledom, nego prije svega svojom namjenom. Kao zgrada, crkva je izvanredno mjesto, koje svojim izgledom i prostorom, podsjeća vjernika na jedan drugačiji svijet, svijet ljepote, sklada, mira i radosti. Svečani ulazi (koji se nazivaju portali) u crkve, govore vjernicima da, ulazeći kroz njih, prolaze u svijet koji slikovito govori o vječnom životu, kakvog Bog priprema nama. Zato su u crkvama prisutna najljepša djela ljudske umjetnosti, ispunjena likovima svetaca, koji su sada u raju, a kamo i mi težimo doći. Mnogi, upravo zbog toga, vole ući u crkvu da dožive svoj mir, da zaborave tolike muke i teškoće koje doživljavaju u svakodnevnom životu.

(Ovdje dati osnovne obavijesti o crkvi u kojoj se nalazimo.)

Prvi kršćani slavili su euharistiju po kućama, skrivali se od progonitelja po katakombama – ispod zemlje. Kada je Crkva dobila slobodu, gradili su prostore za slavlje sv. mise. Posebno su stavljali naglasak na oltar i prostor oko oltara, gdje su stavljali različite ukrase kako bi pokazali vrijednost Kristove prisutnosti među nama. Crkva je bogoštovni (izdvojeni) prostor gdje se slavi Bog, napose kroz sv. misu, ali i kroz druge liturgijske čine. Crkva je napose prostor povlaštenog susreta čovjeka i Boga, ali i ljudi međusobno. U crkvi, koja simbolizira vječni susret, odvija se gozba između Boga i ljudi – kao u vječnosti, gdje Bog okuplja oko sebe spašeničke koji su u vječnom zajedništvu s njime. Zato u crkvi uvijek vlada tišina i mir, jer kroz tišinu Bog progovara čovjeku.

(Objasniti dijelove crkve, "inventar" i sve što se u njoj nalazi)

Najvažnija mjesta u crkvi su svetohranište i oltar. U svetohraništu boravi Isus pod prilikama kruha, a na oltaru Isus dolazi k nama po kruhu i vinu, koji postaju Tijelo i Krv Kristova. Znak trajne Kristove prisutnosti u crkvi jest vječno svjetlo koje nas upozorava da je Isus ovdje, među nama. Oltar je stol na kojem se Krist prinosi za nas, postaje stvarno prisutan u prilikama kruha i vina, te ga mi, okupljeni oko stola, blagujemo. Na posebnom mjestu istaknut je zaštitnik crkve (svetac), ali tako da ne zasjeni svetohranište i oltar. Naš zaštitnik je... *(U dvije ili tri riječi predstaviti sveca zaštitnika.)* U crkvi postoje i druge slike, kipovi ili pokrajnji oltari.

(Opisati pojedine slike, kipove ili oltare.)

Slike i kipovi u crkvi žele nas vizualno približiti svetima u raju, da po njihovim zagovorima molimo nebeskog Oca za svoje potrebe. U crkvi pozdravljamo Isusa tako što pred svetohraništem pokleknemo (na desno koljeno do poda), a u sebi reknemo: *Klanjam ti se, Isuse*. Oltar pozdravljamo samo naklonom glave. Pred svecima možemo moliti klečeći ili ih također pozdravljati naklonom glave, ali ne poklecanjem kao pred svetohraništem.

U svetištu se još nalaze:

- △ ambon = mjesto s kojeg se naviješta Božja riječ
- △ sedes = stolice za svećenika i poslužitelje
- △ stolić na kojem se nalaze darovi za misu
- △ krstionica (u nekim se crkvama nalazi odvojena od svetišta)

Lađa crkve je mjesto u kojem stoje ili sjede ljudi za vrijeme bogoslužja. Sakristija je mjesto pripreme za sv. misu:

- △ tjelesne – oblačenje ruha, priprema darova, knjige i dr.
- △ duhovne – sabranost prije sv. Mise.

Kor je mjesto na kojem se često nalaze pjevači, orgulje ili samo vjernici. Nikako nije mjesto za rasonodu i priču. U crkvi se još nalazi i ispovjedaonica ili neko drugo mjesto predviđeno za sakrament sv. ispovijedi.

3. ŽUPNA ZAJEDNICA

UVOD: Dj 2, 1-4

Kad je napokon došao dan Pedesetnice, svi su bili zajedno na istome mjestu. I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni svu kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki ognjeni razdijeljeni jezici te siđe po jedan na svakoga od njih. Svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima, kako im već Duh davaše zboriti.

O TEMI UKRATKO:

- župna zajednica je jedna velika obitelj u kojoj svatko ima svoje mjesto i svatko je dobrodošao;
- i ja pripadam konkretnoj (mojoj) župnoj zajednici i imam svoje mjesto u njoj;
- zajednica kojoj pripadam ima svoje ime, svoga sveca zaštitnika, što i koliko znam o njemu?
- u zajednici kojoj pripadam postoje ljudi koji obnašaju različite službe: župnik, župni vikar(i), čitači, pjevači, vijećnici u različitim vijećima, drugi župni suradnici, ministranti i dr.;
- imam svoje mjesto u župi kojoj pripadam:
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ saznati ponešto više o "imenu" ili zaštitniku župne zajednice; pripremiti kratki životopis svetca zaštitnika župe za naredne susrete
- ▶ u bilježnici zapisati ime biskupije, biskupa, župe, župnika, župnog vikara, časne sestre, animatora...
- ▶ nacrtati granice župe, u sredini crkvu; oko crkve nacrtati krugove i obojiti različitim bojama, te u krugove napisati koje sve aktivnosti postoje u župi (ministranti, čitači, pjevači, odbori, sakristan, spremanje crkve, razne grupe...)

CILJ:

- progovoriti više o zaštitniku, "imenu" župne zajednice
- uloga pojedinih ljudi u životu i radu župne zajednice
- i ja sam član moje župne zajednice
- Crkva – velika Božja obitelj; župa – lokalna crkvena zajednica

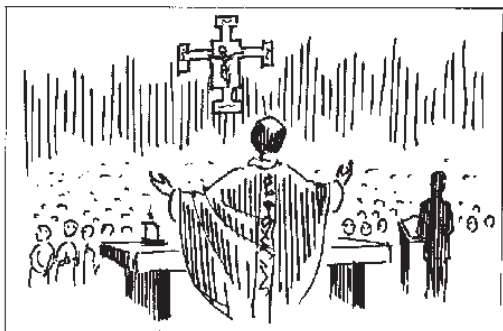
IDEJA VIŠE:

- ▶ neka voditelj ministranata ili neki stariji ministrant napravi kratki intervju o životu župne zajednice sa župnikom i drugim suradnicima u župi
- ▶ načiniti raspored ministriranja radnim danom i nedjeljom
- ▶ dogovoriti princip dežurnih ministranata za vjenčanja i sprovodne mise
- ▶ vidi Vježbenicu
- ▶ zajednička igra.

GRAĐA UZ TEMU:

Svaki čovjek je društveno biće i radosno se osjeća u zajednici s drugim ljudima. Čovjek se rađa u obitelji, raste pomoću drugih, od samog početka svoga života ovisan je o drugome. Objava nam svjedoči kako je i Bog jedan, ali se očituje trojstven: kao Otac koji stvara svijet, Sin koji spašava i Duh Sveti koji vodi i posvećuje svijet.

I naša obitelj je slika takvoga života u Bogu: otac, majka i djeca. Krist je također osnova zajednicu, koju su u početku sačinjavali samo apostoli. Oni su kasnije osnivali nove zajednice u kojima su ljudi rasli u vjeri, te su se nazivali "braćom i sestrama".

Župna zajednica je povlašteno mjesto susreta čovjeka s Bogom, ali i susreta vjernika, onih koje veže ista vjera, isti Krist, isti cilj: život vječni...

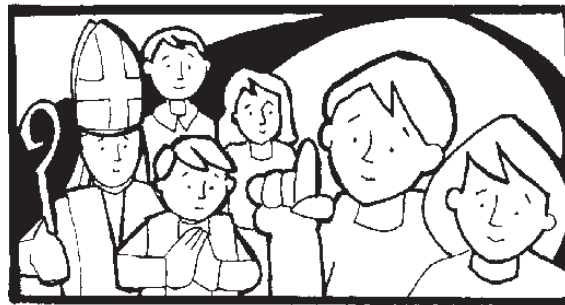
Svoje krsno poslanje kršćanin živi u okvirima jedne konkretne župne zajednice. U tu zajednicu se ulazi krštenjem, kada prisutna zajednica radosno prima novoga člana u svoje zajedništvo. Svaka župna zajednica ima svoje ime. Ime je znak identiteta – prepoznavanja.

(Ovdje bi trebalo nešto konkretno progovoriti o imenu ili zaštitniku naše župne zajednice.)

Svaki član Kristove zajednice, koja se zove Crkva, ostvaruje svoju ulogu u dijelu te sveopće zajednice koja se zove: "župna zajednica". Svaki član, na svom krštenju prima zadaću da Božju Riječ upozna i naviješta drugima, te da po krštenju živi kao novo stvorenje.

Župna zajednica se okuplja svake nedjelje kako bi slavila sv. euharistiju, te zajedno podijelila radost i teškoće vjernika. Vjernici, kao braća, jedni druge učvršćuju u vjeri Isusa Krista.

U svakoj župnoj zajednici postoje različite zadaće. Svećenik ima zadaću naviještati Božju Riječ, dijeliti sakramente i okupljati zajednicu. Ministranti služe kod oltara u liturgijskim slavljinama, te su suradnici svećenika. Pjevači sudjeluju tako što svojim pjevanjem uljepšavaju misna i druga liturgijska slavlja.. Čitači navješćuju Božju Riječ svojim lijepim čitanjem. Pastoralno i ekonomsko vijeće, zajedno sa župnikom, planira i vodi sve aktivnosti župne zajednice, kako one duhovno-pastoralne, tako i materijalne. Drugi vjernici brinu se oko uređenja crkve, vode različite male grupe unutar župne zajednice...

Župna zajednica je naša zajednička "obitelj" i zato je svaki član pozvan brinuti se za nju, koliko može, te se u njoj osjećati kao u svojoj kući. Razmislimo malo o tome osjećamo li se u svojoj župnoj zajednici kao kod kuće? Ako da – zašto se tako osjećam? Ako ne – zašto ne?

4. ZAŠTO SAM MINISTRANT?

UVOD: Mt 4,18-22

Prolazeći uz Galilejsko more, ugleda dva brata, Šimuna, zvanog Petar i brata mu Andriju, gdje bacaju mrežu u more; bijahu ribari. I kaže im: "Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi!" Oni brzo ostave mreže i pođu za njim.

Pošavši odande, ugleda druga dva brata, Jakova Zebedejeva i brata mu Ivana: u lađi su sa Zebedejem, ocem svojim, krpali mreže. Pozva i njih. Oni brzo ostave lađu i oca te pođu za njim.

O TEMI UKRATKO:

- latinska riječ *ministrare* znači *služiti*;
- zašto dječaci ili djevojčice pristaju na službu ministriranja? (Zašto si ti postao ministrant?)
- poziv na ministrantsku službu zahtijeva savjesnost i odgovornost;
- ministrantske dužnosti kod oltara: pomaganje svećeniku, dolično vladanje, savjesno obavljanje dužnosti, rasti u dobroti...
- privilegiranosti ministrantske službe: druženje, izleti...
- stariji ministranti trebaju prenijeti svoje znanje i iskustvo na mlađe ministrante;
- ministrantska služba izraz je ljubavi i služenja samome Bogu (Kristu);
- Kristov službenik oltara mora biti otvorena srca Duhu Svetome i moliti njegovu milost kako bi što bolje obavljao svoju ministrantsku službu;
- što sve radi ministrant?
- ministrantska služba jest služba u liturgiji koja mora biti dostojanstvena, lijepa i skladna, i time buditi dublju pobožnost;
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ usmeno ili pismeno izreći svoje mišljenje: "Kako sam postao ministrant?"
- ▶ tko je iz tvog okruženja bio ministrant i koliko je on utjecao na tvoju odluku postati ministrantom?
- ▶ tko te podržava ili osporava u službi?
- ▶ što ti se najviše sviđa u ministrantskoj službi, a što te u njoj sputava?

CILJ:

- otkriti pravi razlog ministrantske službe; služenje Bogu i bližnjemu
- otkriti da se može kroz zajedništvo, molitvu, međusobnu ljubav i dublje ulaženje u vjeru doći bliže Bogu i biti radostan s onima koji vjeruju kao i ja
- kroz ministrantsko služenje, odgajati u ministrantu radne navike u župnoj zajednici
- omogućavati mu sazrijevanje u istinskog vjernika koji spoznaje da, služeći Crkvi, služi i slavi Boga.

IDEJA VIŠE:

- ▶ provjeriti dolaske na misu
- ▶ izreći ili napisati molitvu zahvale za vjeru i službu
- ▶ prepisati što radi ministrant
- ▶ vidi Vježbenicu
- ▶ šale.

GRAĐA UZ TEMU:

Ministrant ima svoju zadaću u župnoj zajednici. On je službenik oltara i brine se da sveta misa i liturgija bude što ljepša u slavljenju Boga. To se naziva "liturgijskom službom". *Ministrare* (latinski znači *služiti*) – ministranti svojom službom pomažu svećeniku, a time služe Bogu.

Zvanje i odgovornost

Svaki poziv u sebi nosi i veliku odgovornost. Stoga i ministrantska služba zahtijeva da se savjesno i odgovorno vrši. U tom smislu važno je s ministrantima povremeno razmišljati o njihovom pozivu i postavljati im određena pitanja kao npr.: Tko im je pobudio zanimanje za ministrantsku službu? Tko ih je potaknuo da su pristupili zboru poslužitelja oltara? Možemo postaviti i pitanje: Kada i kako su započeli ministrirati? Ako se ustručavaju o tome govoriti možemo preporučiti da o tome nešto napišu. Ovakva razmišljanja su potrebna jer s vremenom prijeti opasnost da njihovo ministriranje postane rutina i mehanička navika, što može dati bezličnost ministrantskoj službi i osiromašiti bogoslužje. Don Bosko je govorio Dominiku Saviju da mu svojim vladanjem više umiruje dušu nego dobar propovjednik svojim riječima. Već sama slika oltara, i svega što ga okružuje, daje svoju poruku. Ako je lijepo i skladno, onda potiče na pobožnost, ako ne, onda rastresa i uznemiruje.

Prava i dužnosti ministranta

Odgovornost koju sa sobom nosi ministrantska služba uključuje i određena prava i dužnosti. Drugim riječima, tko je prihvatio ministrantsku službu, dobio je pravo da može biti blizu oltara, pomagati svećeniku, doticati liturgijske predmete, sudjelovati u različitim oblicima bogoslužja, svojom blizinom zastupati narod Božji. Međutim, ministrant ima i određene dužnosti: dolično se vladati kod oltara i izvan obreda, savjesno obavljati povjerene dužnosti, pomagati svećeniku, održavati svoje odijelo, izvršavati povjerene obaveze i u svakodnevnom životu rasti u dobroti. U tom smislu, na ministrantskim susretima važno je postaviti i pitanja o pravima i dužnostima ministranta.

Među pogodnostima koje nosi ministrantska služba možemo spomenuti različite oblike druženja, izlete, malu "privilegiranost" u župnoj zajednici, itd. Česta blizina oltaru pruža također mladom poslužitelju i priliku za bolji duhovni rast. Ministriranje mora voditi prema većoj otvorenosti, dobronamjernosti... Međutim, kod starijih ministranata može nastupiti vrijeme "zasićenosti" pa im valja posvetiti posebnu pažnju. Upravo zbog

odgovornosti ministrantske službe, prikladnije je ako poslužuju stariji dječaci, stoga ih je važno zadržati. To možemo učiniti povjeravajući im službu pomoćnika ili suradnika u vođenju ministranata. Neki će ih svećenici imenovati "nadministrantima", što oni često prihvate kao izazov, budući da na mlađe mogu prenijeti svoje znanje i iskustvo.

Služenje iz ljubavi prema Kristu

Crkva postupa kao Isus. U prvim stoljećima bila je mnogo stroža; samo vrlo dobri i čestiti mladići smjeli su obavljati službu kod oltara. Za svoju službu primali su "niže redove". Kolike časti da danas dječaci smiju biti kod oltara, posluživati, nositi svijeće, čitati! Zato srce treba žarko željeti slijediti Gospodina. Što je veći onaj kojem se služi, to je veća čast onome koji služi. O, kako su samo ponosni oni koji su u pratnji predsjednika, "zvijezda", značajnih ljudi. A ministrant je u službi samoga Boga.

Kristov službenik oltara

Ni služba kod oltara ne može se vršiti bez milosti i snage Duha Svetoga. Ako ministrant nema te snage, ubrzo će se umoriti i postati nemaran, i na njega se neće moći ozbiljno računati. Svoju službu vršit će samo naoko, bezvoljno, i ministriranje mu neće biti više zanimljivo. Takav ministrant srcem više nije kod oltara, a to je važno, jer Bog gleda u srce, a ne na vanjštinu. Zato je molitva Duhu Svetom potrebna u životu svakog ministranta. To za sve važi, a posebno za one koji su se kriz-mali. Bez Duha Svetoga slični smo žarulji koja ne svijetli. Samo ako u srcu gori plam Duha Svetoga, onda je služba kod oltara iskrena i prava.

Što radi ministrant?

- upoznaje se s Isusom iz Nazareta, Sinom Božjim i bratom svakoga čovjeka
- raduje se Božjoj ljubavi koju nam je Isus donio
- živi u zajednici koju je Isus svojim Duhom okupio i neprestano povezuje
- surađuje u životu i radu župne zajednice
- pomaže kod službe Božje u ime cijele zajednice
- preuzima važnu i odgovornu službu za druge
- rado sudjeluje na vjeronauku
- pobožno i redovito sudjeluje kod euharistijskog slavlja
- pomno prati sve obrede
- na vrijeme dolazi pripremiti se za ministriranje
- poslušan je i prihvaća upute i dogovore
- oprašta i zna pitati oprostjenje kada pogriješi
- raduje se što može, poput Isusa, služiti Bogu i bližnjima.

5. KAKAV MINISTRANT?

UVOD: Mk 10,17-22

Ili:

Ima li dječaka koji se brzo oduševavaju za sve novo što upoznaju? Tako će se neki oduševiti za nogomet, skupljanje marika, šah, računalo, košarku... Kad shvate da je to velika obveza, onda posustanu. Zatim brže-bolje traže nešto drugo. Nisu ustrajni. Neki će početi ministrirati misleći da je to "zabavno". Prijavi se s velikim oduševljenjem. U početku vrlo revno dolazi. Nakon nekoliko mjeseci ili godinu dana više mu se ne da ministrirati. Nađe neku drugu omiljenu stvar koja će ga zaokupljati. – Jesu li to loši dječaci? – Nisu, ali nisu ustrajni. Oni su kao list kojim se vjentar poigrava. Takvi u životu rijetko postižu nešto veliko. Promisli, što im nedostaje?

O TEMI UKRATKO:

- gdje ljudi zajedno žive ili rade, potreban je neki red, neka pravila ili načela;
- deset načela (i 10 Božjih zapovijedi) pomažu ministrantu ispuniti Kristovu volju;
- ministrant je službenik oltara jer je sudionik bogoslužja na najizvrsniji način;
- na misi je potrebno: moliti, pjevati i sabrano sudjelovati;
- odijelo je iste boje kao i svećenikovo jer odražava prigodu ili dio liturgijske godine;
- Krist mora biti središte i izvor služenja i života;
- sva su djeca, a osobito ministranti, pozvani slušati i cijeniti svoje roditelje i zahvaljivati im na daru života. To nam je, preko Mojsija, zapovjedio sam Bog;
- ponašanje svakog mora biti pobožno i dostojanstveno, osobito na svetoj misi ali i u svagdanjim životnim prilikama;
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ zapisati najvažnije što treba zapamtiti
- ▶ razgovor: Kakav sam ja ministrant (samokritičnost), a kakvi su drugi?
- ▶ zapisati vrline i pogreške nekih ministranata
- ▶ raditi na izgrađivanju vjere i osobnosti kroz ministrantsku službu.

CILJ:

- svako zvanje ili služba ima pravila
- živjeti po načelima – živim po Kristu
- održavanje i drugih zakona koje nalažu Bog i Crkva
- oplemenjivati i davati vidljivo značenje ministrantskoj službi.

IDEJA VIŠE:

- ▶ što za mene znače "načela"? (Vježbenica)
- ▶ napisati i obojiti "načela"
- ▶ koje je "načelo" najzahtjevnije?
- ▶ zabavna igra.

GRADA UZ TEMU:

Uzvišeni Bog, pred čijim veličanstvom dršću anđeli, nalazi se također u našim crkvama. Oltar je njegovo prijestolje. Od svih koji su u crkvi, odmah iza svećenika, najbliži su mu ministranti. Zato oni moraju shvatiti zašto trebaju služiti sa strahopočitanjem. A kako to često izgleda?

Ružno vladanje

Ima ministranata kojima već samo odijelo stoji neuredno, aljkavo obučeno. Nepočešljana kosa strši na sve strane, hodanje slično nekom geganju, a poklecanje tako nezgrapno da kod drugih izaziva smijeh. Glava klima amo tamo, kao njihalo od ure. Sklapanje ruku više sličiči nekom igranju prstima. Da, ima čak dječaka koji brbljaju, gurkaju se ili ogledaju, a ne mole. A sve se to događa pred silnim Bogom, pred Kristom koji je na oltaru i narodom koji sudjeluje u misi. Ne, tako ne smije biti! Vladanje mora biti pobožno i dostojanstveno!

Svako strahopočitanje dolazi iznutra.

Ima ministranata koji svoju službu, naizvan, obavljaju vrlo lijepo i uredno. Ako to ne prati njihovo srce, onda su to mali farizeji. Znamo kako je njihovo vladanje kritizirao Isus. Strahopočitanje počinje iznutra, od srca koje ljubi Isusa i strahopočitanja pred Božjom blizinom. Takvo dostojno vladanje započinje već jutarnjom molitvom, vladanjem u kući do dolaska u crkvu. Ono treba biti vidljivo i u ponašanju u sakristiji. Nezaobilazna je molitva kao priprava na službu. Kod mise moli se i pjeva s pukom. Na kraju dolazi i molitva zahvale.

U službi služenja

Ministrant je pozvan da u župnoj zajednici služi s određenom zadaćom, kako to i sam naziv službe govori. Latinski glagol "ministrare" znači služiti. Ministrant je službenik oltara, jer je sudionik bogoslužja na najizravniji način. Njegova je služba biti pomoćnik, ali i sudionik bogoslužja. Župna ga zajednica prihvaća između mnogih dječaka i djevojčica za poslužitelja oltara. Stoga treba biti radostan i ponosan jer je odabran na uzvišenu službu.

Bogoslužje je posebna svečanost u čast samoga Boga. Biti u službi i Božjoj blizini nije samo čast, već i poziv na veću odgovornost i aktivnost. Zato sve liturgijske čine obavljaj dostojanstveno i sa strahopočitanjem.

Sveta misa je najuzvišenija i zato zaslužuje posebnu pozornost i sabranost. Pažljivo prati odvijanje obreda: moli i pjevaj, sabrano sudjeluj. Neka tvoji pokreti budu usklađeni s odvijanjem bogoslužja. Tvoje vladanje treba poticati vjernike na molitvu. Nikako ne bi bilo ispravno da svojim ponašanjem ometaš vjernike ili svećenika.

Kod bogoslužja ti si u blizini svećenika kome pomažeš. Tvoje vladanje i pokreti moraju biti usklađeni s onim što svećenik čini. Moraš već unaprijed znati što je tvoja dužnost u misi. Nikada ne smiješ nešto činiti na svoju ruku. Ako ti nešto nije jasno, nekim ćeš neprimjetnim pokretom ili šaptom upitati drugog ministranta. Svećenika pitaj prije ili poslije mise.

Sudionici bogoslužja obučeni su u posebna svečana odijela. Tvoje ministrantsko odijelo je iste boje kao i svećenikovo. Lijepo odjeven ministrant, uz prikladno ponašanje, ukras je liturgije. On je "živo cvijeće na oltaru". Dok ministrant stoji kod oltara on predstavlja i vjerničku zajednicu, koja ne može sva stati u blizinu stola Gospodnjeg.

Treba nastojati da cijelim svojim bićem služiš Bogu i bližnjem. Služenje u crkvi ne smije biti u suprotnosti sa svakodnevnim životom.

6. NEDJELJA – DAN GOSPODNJI

UVOD: Dj 2, 42-47

Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama. Strahopoštovanje obuzimaše svaku dušu: apostoli su činili mnoga čudesa i znamenja. Svi koji prigriše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali, porazdijelili svima kako bi tko trebao. Svaki bi dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda. Gospodin je pak danomice zajednici pridruživao spasenike.

O TEMI UKRATKO:

- židovski šabat (subota) priprava je kršćanskog slavlja nedjelje. Zašto nedjelja?
- nedjelja: dan Gospodnji, "mali Uskrs", dan veselja
- plodovi nedjeljne mise u svakodnevnome životu
- priprava za nedjelju, izvor i vrhunac tjedna
- nedjeljno odijelo
- nedjeljna misa: središte i vrhunac dana
- nedjeljni obiteljski ručak
- širiti radost i mir
- nema nedjelje bez zajedništva, gostoljubivosti
- naći vremena za sebe
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ usmeno ili pismeno izreći svoje mišljenje kakva nam je nedjelja, a kakva bi ona trebala biti
- ▶ u čemu se razlikuje nedjelje naspram drugih dana u tjednu?
- ▶ što ljude zbližuje? - kuća, stol, tvornica, misa...
- ▶ biti spreman na potpuno slavljenje svete mise: biti spreman za pričest.

CILJ:

- ministranti bi trebali ponoviti i(li) utvrditi svoja dosadašnja znanja i iskustva nedjelje kao Dana Gospodnjega
- povezati nedjeljno misno slavlje i svakodnevni život, napose u tome danu (mir, radost, veselje, posjete...)

IDEJA VIŠE:

- ▶ pronaći radio ili TV emisije subotom koje omogućavaju pravu za nedjelju
- ▶ u subotu pročitati nedjeljna čitanja
- ▶ koga bi mogao posjetiti sljedeće nedjelje?
- ▶ potaknuti roditelje i ukućane da nabave sve potrebno u subotu, kako ne bi bilo potrebe za odlaskom u trgovine nedjeljom.

GRAĐA UZ TEMU:

Kod Židova je tjedni raspored završavao subotom kao spomen na sedmi dan kad je Stvoritelj "otpočinuo". Mi kršćani tjedan započinjemo nedjeljom, prvim ili osmim danom u tjednu, u spomen na dan kad je Gospodin uskrsnuo i tako započelo novo vrijeme. Otada je svaka nedjelja "mali Uskrs", dan kada se zajednica vjernika okuplja i slavi Gospodina. Nedjeljna liturgija nas tako potiče na djelotvornu, uskrsnu ljubav prema Bogu i bližnjemu, kako upozorava sv. Ivan. U tom smislu i ministrant, ispunjen Božjim duhom za vrijeme nedjeljne liturgije, ne završava svoje služenje samo kod oltara već tu ljubav očituje u svagdašnjem životu prema bližnjemu. S druge strane, nedjelja je dan veselja - sunce novoga života koji nam daruje Isus. Ministrant je pozvan, kao i svaki vjernik, unijeti malo više veselja i smijeha u naše okruženje kao bi i drugi u nama prepoznali svjedoke uskrslog Gospodina. Mi smo poslužitelji Boga koji je živ i ispunja čovjekovo srce radošću. Sve nam ovo govori o važnosti pripreme ministranata za nedjeljno liturgijsko slavlje.

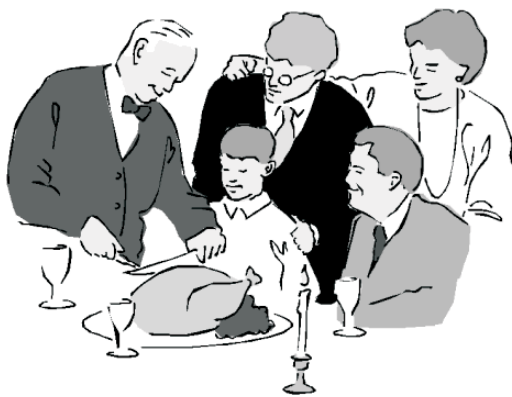
1. Započni nedjelju u subotnje predvečerje

Mudri ljudi kažu da večer odlučuje kakav će biti sljedeći dan. Stoga je važno da ministrant dočeka nedjelju pripremljen. Sa subotom završava radni pa i školski tjedan te trebamo nastojati sve svoje školske obveze uredno završiti. Nadalje, školske knjige i ostale stvari potrebno je uredno spremiti na određeno mjesto, a ne ostaviti ih razbacane po kući. Subotom je večernji TV program možda malo zanimljiviji, ali potrebno je naći mjeru i otići na vrijeme na počinak. Gledanje kasnih filmova sigurno neće ministrante duhovno obogatiti već će učiniti da u nedjelju budu umorni i mlitavi. Obratiti pažnju da se u subotu nabavi sve potrebno za kuću i kuhinju, kako bi se izbjeglo nedjeljno posjećivanje trgovina.

2. Obuci se drukčije nego to činiš svakodnevno

Sačuvaj posebnu robu za nedjelju. Ne mora to biti neka skupa ili svečana odjeća, ali ipak odjeća koja će ukazati da je ovaj dan različit od drugih. U nedjelju je potrebno izgledati blagdanski, kako to dolikuje tomu danu. Istina je da su ukusi različiti, ali svaki bi kršćanin, prema svojim mogućnostima, trebao pokazati i vanjštinom da je nedjelja poseban dan u tjednu. Stoga, kad polaziš u crkvu, pažljivo provjeri svoj izgled: urednost, počesljajnost, odjevenost jer nećeš biti običan sudionik na misi nego ćeš posluživati kod oltara. Vrlo je ružno vidjeti ministrante nedjeljom oko oltara s patikama ili u odjeći koju svakodnevno nose u školu ili na sportske utakmice.

3. Učini svetu misu središtem dana

Nedjelja bez svete mise nije nedjelja, jer nedjelja svoju vrijednost upravo dobiva proslavom Kristovog uskrsnuća. Sveta misa je izvor iz kojeg nam teče izvor novog života. Stoga dolazak na svetu misu i posluživanje kod oltara zahtijeva da dođemo na vrijeme u sakristiju, ne u zadnji čas, kako bismo imali vremena pripremiti se za ministriranje. Bez žurbe i galame u sakristiji potrebno je na vrijeme raspodijeliti dužnosti i nastojati ih kod svete mise što savjesnije izvršiti. Pritom treba misliti da su i članovi naših obitelji pozvani toga dana, zajedno s drugim vjernicima, slaviti Kristovo uskrsnuće; ako su kolebljivi, potrebno je sve učiniti da se i oni radosno pridruže slavlju. Nadalje, ministrant treba nastojati pohraniti u svoje srce pokoju misao koju je čuo na svetoj misi: iz misnih čitanja, molitava, pjesama ili homilije. Bilo bi dobro o tome poslije razgovarati i s nekim od ukućana te načiniti neku odluku za svoj život.

4. Nedjeljni ručak u obitelji

Nedjeljni zajednički ručak je prigoda da se svi ukućani nađu zajedno, jer su preko tjedna često zbog posla razdvojeni. Lijepo bi bilo da se prije ručka zapali svijeća na stolu jer ona podsjeća na živog i uskrslog Krista a daje i dojam svečanosti. Ministrant je zatim dužan potaknuti članove svoje obitelji na važnost zajedničke, obiteljske molitve prije blagovanja. Za vrijeme objeda nemojmo nikuda žuriti jer je to prigoda da se razgovara o obiteljskom životu.

5. Izbjegavaj sukobe

Nedjelja odiše ozračjem radosti i mira, a posebno zahvalnosti, jer se prisjećamo Božje dobrote kojom je obasuo naš život. Zato se nedjeljom uzdržavamo od svakog nepotrebnog posla i na trenutak zaboravljamo svakodnevne poteškoće. Ministrant je stoga dužan pripaziti na svoje ponašanje i izbjegavati sukobe, kritike, ogovore kako ne bismo pokvarili nedjeljno, blagdansko, raspoloženje.

6. Nađi vremena za zajedništvo i gostoljubivost

Najljepši dar koji u nedjelju možemo drugima darovati jest naše vrijeme. Ministrant nedjeljom treba pronaći vremena za druge. To vrijeme možemo ispuniti razgovorom, športom, šetnjom, glazbom ili odlaskom u prirodu. Upravo nas boravak u prirodi oslobađa od napetosti i odmara. S druge strane, nedjelja je prigoda da nekoga posjetimo, posebno ako imamo prijatelja ili susjeda kojega nismo dugo posjetili ili nekoga u susjedstvu kojemu nitko ne dolazi. Oni će biti jako sretni ako im dođemo u pohode. Učinimo li to i naša će se radost povećati.

7. Vrijeme tišine

Dobro je naći nedjeljom malo vremena i za sebe: čitanjem duhovnog štiva, razmišljanjem ili molitvom. "Kršćanine, kakva ti je nedjelja, onakva će ti biti i vječnost" - rekao je jedan svetac. Provedimo nedjelju s Bogom, kako bismo svu vječnost mogli uživati u njegovoj blizini.

7. POZVANI NA GOZBU

UVOD: Mt 26,26-30

I dok su blagovali, uze Isus kruh, izreče blagoslov pa razlomi, daje svojim učenicima i reče: "Uzmite i jedite! Ovo je tijelo moje!" I uze čašu, zahvali i daje im govoreći: "Pijte iz nje svi! Ovo je krv moja, krv Saveza koja se za mnoge proljeva na otpuštenje grijeha. A kažem vam: ne, neću od sada piti od ovog roda trsova do onoga dana kad ću ga - novoga - s vama piti u kraljevstvu Oca svojega." Otpjevavši hvalospjeve, zaputiše se prema Maslinskoj gori.

Ili:

Zapaliti svijeću na stolu i izreći molitvu.

O TEMI UKRATKO:

- gozba ima dva osnovna elementa: razgovor (riječi) i jelo (hrana). Svaka sveta misa ima iste dijelove;
- u svetoj misi Bog je domaćin gozbe;
- ministranti su pozvani ne samo donijeti darove na oltar, nego i čista srca blagovati Tijelo Kristovo i biti radosni na toj gozbi;
- sveta misa je žrtva Isusa Krista koju on prikazuje nebeskom Ocu;
- u svakoj misi Bog nas poziva k svome stolu;
- od osobite je važnosti osobna priprema za primanje pričesti: doći ranije u crkvu, zdušno moliti i pjevati pod svetom misom, čestito obavljati ministrantsku dužnost;
- nakon svake pričesti treba uslijediti zahvala;
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ pripremiti posudu s bombonima. Da li vam je svjedeno, hoćete li se poslužiti ili samo gledati. Razgovor. Pričest nije samo za gledanje nego i blagovanje.
- ▶ kako se pripremamo za misu i pričest?
- ▶ pohod crkvi i kratko klanjanje (5 min).

CILJ:

- Bog nas želi kao svoju djecu, da sjednemo za stol njegovog Sina
- radosno sudjelovanje na nedjeljnoj svetoj misi i pričesti
- aktivno sudjelovanje na svetoj misi (molitva – razgovor, pjesma, hrana – pričest...).

IDEJA VIŠE:

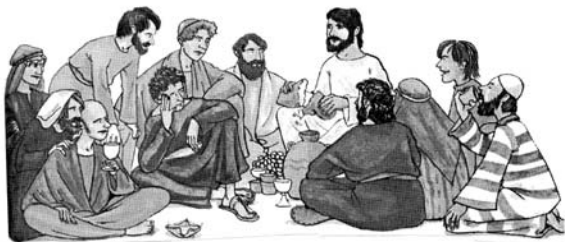
- ▶ znamo li dijelove svete mise?
- ▶ nacrtati stol i gozbu
- ▶ izraditi pozivnicu za gozbu – misu (nacrtati ili napisati)
- ▶ vidi Vježbenicu
- ▶ pročitati šale.

GRAĐA UZ TEMU:

Pozvan si na svetu gozbu. Svaka sveta misa ima jednaku vrijednost. Bila ona svečana, biskupska ili misa u siromašnoj misijskoj kapelici. To je žrtva Isusa Krista, koju on prikazuje nebeskom Ocu. Međutim, kod svete mise ne dobivaju jednake milosti svi koji sudjeluju. Velika je razlika između onih koji sudjeluju i onih koji samo slušaju. Još je veća razlika između onih koji se pričeste i onih koji kažu: - Ne moram ja tako često na svetu pričest.

Evo primjera. Ti slaviš imendan. Tvoji su ti prijatelji došli i donijeli darove. Raspoloženi sjedate za prostrti stol. Pozdravljaš sve svoje goste i redom nudiš sokom i jelom. Jedan tvoj prijatelj sve odbija, ništa da okusi. Zar on sam sebe ne isključuje iz slavlja? Mogli bi za njega reći: - Baš čudan dječak! Svojim vladanjem kvari nam svima veselje.

U svakoj misi sam Bog nas poziva k svome stolu. To je kud i kamo uzvišenije nego slavlje imendana. Što bi nam Isus rekao kada bi tako odbijali njegov dar? Sv. pismo bilježi Isusovu prispodobu o kraljevskoj svadbi, kako su uzvanici odbili doći. Ministranti su posebno pozvani da pažljivo sudjeluju u misi. Tko hoće biti još bolji dionik, treba imati udjela u žrtvi, pristupati i blagovati posvećeni kruh. Zato je i u mnogim župama običaj da se u ministrantski zbor primaju dječaci tek poslije prve pričesti. To je i razumljivo, jer tek tada mogu potpuno sudjelovati u svetoj misi.

Priprava, i primanje pričesti.

Neki ministranti misle: - Ako ministriram, ne mogu se pripremiti za svetu pričest, jer moram dobro paziti na svoju dužnost kod oltara. To nije sasvim krivo. No, ipak ima načina kako ćeš se pripremiti. Dođi u crkvu nešto ranije. Prije nego što se obučeš, izmoli ono što bi molio kao pripremu za sv. pričest da ne ministriraš, a poslije budi sabran kod ministriranja. Zdušno moli i pjevaj s cijelom zajednicom, obavljaj svoju dužnost posluživanja i Gospodin će sigurno biti zadovoljan tobom. Isus će sigurno rado doći u tvoje srce.

Zahvala.

Što reći kada nekome nešto pokloniš, a on bez riječi okrene leđa i ode dalje kao da se nije ništa dogodilo. Ne-zahvalniku bi sigurno prigovorio. Isus nam u pričesti daje samoga sebe. To je čisti Božji dar za moje dobro. Stoga uvijek iza pričesti treba uslijediti zahvala. Prvo ona u misi. Kada se vratiš na svoje mjesto, tihom molitvom, barem jednim Očenašom, zahvali Gospodinu. Dobro je ako poslije mise možeš ostati još koji trenutak u molitvi. Ne žuri! Za Boga i svoju dušu moramo uvijek imati vremena.

8. ISPOVIJED

UVOD: Mk 2, 15-17

Kada zatim Isus bijaše za stolom u njegovoj kući, nađoše se za stolom s njime i njegovim učenicima i mnogi carinici i grešnici. Bilo ih je uistinu mnogo. A slijedili su ga i pismoznanci farizejske sljedbe pa vidjevši da jede s grešnicima i carinicima rekoše njegovim učenicima: "Zašto jede s carinicima i grešnicima?" Čuvši to, Isus im reče: "Ne treba zdravima liječnika, nego bolesnima! Ne dođoh zvati pravednike, nego grešnike."

O TEMI UKRATKO:

- za čovjeka nije sramota pasti, nego ostati ležati na zemlji – snaga je ustati, priznati pad, zbog njega žaliti, ali krenuti naprijed;
- potrebno je da se ministrant češće ispovijeda nego ostali dječaci (prvi petak...);
- u ispovijedi je potrebno sudjelovati iskreno i potpuno otvoreno;
- nakon ispovijedi donijeti odluku o pobožnijem i ispravnijem življenju;
- ispit savjesti za ministriranje;
- da bi čovjek normalno funkcionirao potrebno mu je zdravlje tijela, ali i duha;
- samo čista duša daje ljepotu tijelu;
- često pokajanje (i u svetoj misi) i redovita ispovijed pomoći će ti da iz svoje duše izbaciš sve što ne valja;
- ne želimo biti prljavi, nego čisti;
- što trebamo činiti da bismo ostali čisti?
- hoću li se odlučiti za nečasnu laž, ili za časnu istinu?
- laž je korov u tvome srcu;
- gledaj na to da se na tvoju riječ i drugi mogu osloniti;
- ostati uz istinu znači ostati uz Isusa – trebamo se iskreno truditi u tome!
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ izbjegavati situacije koje nas vode u grijeh
- ▶ svake večeri prije spavanja ispitati savjest i pokajati se za propuste proteklog dana
- ▶ pobožno i skrušeno pristupati redovito svetoj ispovijedi
- ▶ donijeti dvije čaše vode. U jednoj čista a u drugoj prljava. Koju bi popili?

CILJ:

- bez redovite ispovijedi nema pravoga duhovnog rasta
- razvijati osjećaj: dobro-loše, sveto-grešno, istina-laž...
- svi značajniji vjernici, pogotovo sveci, redovito su se ispovijedali.

IDEJA VIŠE:

- ▶ pomoću 10 Božjih zapovijedi i 10 ministrantskih načela sastaviti svoj ispit savjesti za ispovijed
- ▶ hrabro prekoriti one koji psuju ili nešto ružno čine
- ▶ pripremiti pokorničko bogoslužje

GRAĐA UZ TEMU:

Susret s Bogom dobrote

Od svih koji u svetištu Božjem vrše posebne dužnosti Crkva traži redovitu svetu ispovijed. Sveto svetima. "Samo čistim srcem smije se pristupiti oltaru." Zato i ministrant, koji je tako često u blizini stola Gospodnjeg, mora bdjeti nad čistoćom svoje duše. Potrebno je stoga da se češće ispovijeda nego njegovi vršnjaci. Što reći za dječaka koji je bolestan, a neće uzimati lijek koji mu je liječnik propisao. Ako redovito uzima lijek, brzo će ozdraviti, govori mu liječnik. No, dječaku lijek ne ide u slast. "Pa ne moram tako često uzimati lijek. Bit će dovoljno ako ga jednom tjedno uzmem, pa ću ozdraviti." On tako misli i tako se ponaša. Svatko razuman može mu reći: Pa ti si "bedast" ili si kukavica! To je za tvoje dobro.

Kod ispovijedi se slično događa. Ona je lijek za bolesnu dušu, koja uvijek iznova biva ranjena ili pobolijeva zbog mnogih naših malih grijeha i propusta. Zato će razborit ministrant često pristupati svetoj ispovijedi.

Kada?

Česta ispovijed ne smije postati nekom pustom navikom, samo da se obavi što brže i lakše. Naš Gospodin dijeli svoje milosti u onoj mjeri u kojoj iskreno sudjelujemo.

Odluka

Poslije dobrog ispita savjesti slijedi i dobra odluka. Dobro se zadržati prvo na onome što je najvažnije. U ispovijedi naglasiti u čemu najčešće griješim. Ni iz jednog vrta ne može se odjednom sav korov ukloniti! Tako je i s našim grijesima. Važno je početi i nikada ne posustati. Isus nam želi pomoći da budemo bolji i dostojniji poslužitelji oltara.

Primjena

Za koga je Isus ustanovio ispovijed? Jasno, za sve kršćane, njegove sljedbenike. I sam Sveti Otac – kao i biskup i svaki svećenik – redovito se ispovijeda. I ministrantu koji je tako blizu svetinjama potrebna je česta ispovijed. Dobro je uvijek ići istom svećeniku. Bolje te poznaje, prati i može dati savjete korisne za tvoj duhovni rast. Staviti pitanja za svoj ispit savjesti. Sačuvaj ih i kod svake priprave koristi. Tako ćeš se bolje pripraviti i temeljitije ispovijediti.

Ispit savjesti za ministriranje.

Isusu su osobito dragi ministranti. Ali ministranti mogu Isusa više uvrijediti nego ostala djeca. Zato kod ispita savjesti dodaj i ova pitanja: Jesam li došao na vrijeme ministrirati kada je bio moj red? Uredan?... Mrzovoljno? ... Iz nemarnosti? ... Jesam li se pomolio prije mise? ... Jesam li u sakristiji govorio bez potrebe? ... Prepirao se?... Da li sam kod mise bio pažljiv, pun strahopočitanja? Jesam li svjestan da stojim pred Bogom? Kako sam pristupao svetoj pričesti? Molio, pjevao, sabrano posluživao?... Jesam li poslije mise izmolio zahvalnu molitvu?... Mogu li roditelji i moji drugovi prepoznati u meni ministranta?... Moli Isusa da ti sve oprost i čime si ga ražalostio i uvrijedio.

Ljepota čistog i zdravog tijela.

Sjeti se kupanja ljeti. Kakav je divan osjećaj zaroniti u hladnu vodu! Svaki pokret mišića nosi te dalje. Ili, kako je divno stajati na skijama i spuštati se niz padinu. Ti juriš, a snijeg pršti na sve strane. Čitavam našim bićem kola neka snaga i ljepota. Tada osjećamo kako je Bog stvorio naše divno tijelo. Zaista, ono je remek-djelo Stvoritelja. Baš je to i takvo tijelo Bog prepuštio tebi. Tijelo ti je dao da ti ono služi. Ti možeš surađivati i njegovati ga, a možeš ga uništavati. Što reći o dječacima koji se ne žele prati, ne paze na svoje zdravlje, neuredno jedu i piju...? Ili, ne daj Bože, pomalo puše. Raditi protiv svoga zdravlja je grijeh.

Čista duša daje ljepotu tijelu.

Kad su nakon onog rata bezvjerci došli na vlast, država je mnogim župama, samostanima i pojedincima oduzimala razna dobra. Događalo se i to da su ljudi, koji su bili neuki i nisu razumjeli, bacali i palili stare knjige. One su bile skupocjene, ali oni to nisu razumjeli. Vidje-

li su nepoznati jezik i da su stare, ali nisu shvaćali njihovu vrijednost. Tako su neki, za neznatan novac, prodavali vrijedne umjetničke slike, da bi za obične šarene okvire tražili velike iznose. No drugi ljudi poznavali su vrijednost i ljepotu tih slika, očistili ih i sačuvali. Tada su one zasjale u svoj ljepoti i sačuvano je kulturno blago. Tako slično biva i s ljudskim tijelom. Mnogi gledaju samo vanjštinu i ništa ne znaju o dragocjenom blagu koje prebiva u tijelu, a to je besmrtna duša. Čista duša bolesnom tijelu može dati ljepotu, koja je ponekad veća negoli u zdravog tijela. Ljepota ne dolazi izvana nego iznutra. Narodna mudrost kaže da su "oči ogledalo duše". A i naš učitelj Isus: "Oklo je svjetlo tvoga tijela." Zato je potrebno neprestano voditi brigu o čistoći naše duše.

Kako protiv nečistoće?

Ministrant treba skrbiti za čistoću svoje duše. Čista i svijetla mora biti tvoja duša. Često pokajanje (i u svakoj misi) i sveta ispovijed pomoći će ti da iz duše potjeraš sve što ne valja. Život koji u tebi buja pokušava te uvijek iznova nadvladati. Ti moraš ostati "gospodar u svojoj kući". Ništa prosto, ružno i osvetničko ne smije ući u tvoju dušu. Ako te neki dječaci žele zavesti ružnim šalama i govorom, onda znaš što im moraš odgovoriti. Tvoj odgovor mora biti odlučan. Poslužitelj oltara se ne smije upuštati u prljave i neprirodne razgovore.

Primjena.

Nedjelja je. Vraćajući se s mise, zastao si na nogometu. Tvoja čista odjeća se zablatala i hlače poderale. Sada moraš takav doći do kuće. Ti se stidiš. Možda i nisi kriv što si pao. Ipak ti je stalo što će drugi, pa i roditelji, o tebi misliti. Tako i jest. Nelagodno se osjećamo kada se nešto takvo dogodi. Ne želimo biti prljavi, već čisti. Kada je riječ o uprljanoj duši drugi to ne mogu baš vidjeti. Ali zato Bog vidi. On zna što je u nama. Valja se s još više mara brinuti o čistoći svoje duše.

1. Ministrant redovito moli jutarnju i večernju molitvu, te barem deseticu Gospine krunice i molitvu ministranata.
2. Nastoji se što češće ispovijedati; najbolje jednom mjesečno.
3. Kod svake mise na kojoj ministrira treba primiti Isusa u svoje srce u sv. pričesti.
4. Ministrant se trudi da dobro uči u školi- i da bude primjer drugima.
5. Poslušan je roditeljima i starijima.

6. Dobar je prijatelj u školi i rado pomaže drugima.
7. Rado čita vjerske knjige i časopise.

Hoću li se odlučiti za nečasnu laž ili prihvatiti časnu istinu?

Čast je nutarnja vrijednost neke osobe. Ono po čemu vrijedimo pred samim sobom i što drugi u nama poštuju, to je naša čast. Čovjekove dobre strane su: vjernost, istinoljubivost, odvažnost, uslužnost, požrtvovnost... Postoje i loše strane: kad se na nekog ne možeš osloniti, kada nema osjećaja časti i poštenja, kad laže, kad je kukavica, sebičan, lijen, mušičav... Tako je čast ono što čovjek vrijedi pred samim sobom, pred drugima i pred Bogom. Nešto što zaslužuje poštovanje. To treba čuvati neokaljano, a i drugi to ne smiju umanjivati niti okaljati svojom laži. Posebna opasnost za čast je kad se netko hoće prikazivati većim nego što jeste. To bi bila laž. A laž nas lišava časti. Moj Bog i ja znamo koliko mi časti pripada. Sve drugo je neistina.

Gledaj da se na tvoju riječ mogu i drugi osloniti.

Najveći neprijatelj nečije časti je lažljivost, vlastita ili tuđa. Čast se gradi na istinoljubivosti. Zato ministrant mora posebno paziti da njegove riječi budu istinite i da se drugi mogu bez straha osloniti na ono što kaže ili obeća. Kad mladići jedni drugima nešto čvrsto obećaju, zadaju jedan drugome "časnu riječ". Tko ovako zadanu riječ prekrši, izgubio je svoju čast. Tvoja riječ mora biti tako jasna i istinita, da se po njoj čovjek može ravnati. Bez trunke sumnje i nesigurnosti.

Ministrant pripada Gospodinu.

Isus je rekao: Ja sam Istina! Njegova riječ je istina, njegova djela i život su istiniti. I za tu istinu on je umro. Tome Gospodinu ministrant je posebno bliz. Njemu služi i treba ga u životu nasljedovati. Napustiti istinu znači napustiti i Gospodina. Ostati uz istinu znači ostati uz Isusa. Ne postoji samo izgovorena ili napisana laž. Postoji i životna laž. Primjerice, kad netko hoće da se pokaže većim nego što jest. Ne valja se pred drugim dječacima preuveličavati i praviti važan. To je kao neko napuhavanje. Bog jako dobro zna kakvi smo. Ako smo i jako dobri, zbog svoje slabosti već sutra možemo posrnuti. Apostol Pavao, iako pun Duha Božjeg, govorio je "najradije se hvalim svojim slabostima". Zato pravi službenik oltara bdije nad svojom časti i istina mu je uvijek draga. Pa, bila ona i teška i gorka.

9. SVETI GOVOR

UVOD:

Sjesti, po mogućnosti, u krug oko zapaljene svijeće. Tijelo udobno smjestimo na sjedalu i uhvatimo se za ruke. Razmišljajmo o svojoj službi – poslužitelji oltara – i bogoslužju koje je i Božji govor nama. Bog nam govori svojim riječima i znakovima. Bog nam i sada želi govoriti. Pitanje je samo hoćemo li slušati. Otvorimo svoje srce kako bi Božji Duh prosvijetlio našu pamet da bismo razumjeli današnje razmišljanje o svetom govoru.

O TEMI UKRATKO:

- **gdje se, kada i kako govori?**
- **liturgijski govor je drugačiji od ostalih vrsta govora; štoviše, i on u sebi sadržava nijanse**
- **molitva u euharistiji**
- **svećenikove molitve**
- **molitve puka**
- **osobne molitve**
- **pjevanje**
- **propovijedi i nagovori: smisao i cilj**
- **šutnja: raspoloženje duše za susret s Gospodinom**
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ jesmo li aktivno sudjelovali molitvom i pjevanjem u nedjeljnoj svetoj misi?
- ▶ tko bi se mogao sjetiti propovijedi ili neke obavijesti od prošle nedjelje? Što nam je posebno ostalo u sjećanju i ima značenje za naš život?
- ▶ zajedno sastaviti molitvu vjernika

CILJ:

- posvijestiti znakovitost liturgije
- sve u crkvi i bogoslužju ima svoju poruku i smisao
- ministrant je u "središtu zbivanja" i treba razumjeti i uvažavati sveti liturgijski govor
- što manje "statista", a što više pravih sudionika liturgije.

IDEJA VIŠE:

- ▶ ukoliko u župi nema liturgijske grupe može, se među (starijim) ministrantima oformiti skupina zadužena za uvode u misna čitanja
- ▶ znati napamet misne odgovore
- ▶ pripremiti kratko klanjanje
- ▶ pročitati šale.

GRAĐA UZ TEMU:

Sveti govor

U bogoslužju se govori na mnogo načina. Kad bi na našu misu došao netko komu je bogoslužje strano, nepoznato, bio bi iznenađen. Jedva da bi nešto razumio. Liturgija ima svoj način govora koji valja znati prepoznati i razumjeti. Ministranti su dužni, više od druge djece, biti upućeni u sveti govor. Tijekom bogoslužja se zapravo izmjenjuju različiti "govori". Svećenik koji predvodi misu različito govori dok radosno pozdravlja zajednicu ili čita odlomke iz Biblije. Drugačiji je glas kad čita molitve posvećivanja darova ili kad čita obavijesti. Tumačenje čitanja – propovijed – opet ima svoj novi ritam. Dodajmo tomu još pjevanje misnih molitava ili dijelova, šutnju... Isto tako vjernici molitvom, pjesmom, usklikima, a također i šutnjom, izražava svoje govorenje i razgovor s Bogom.

Molitva

Čitava služba Božja protkana je molitvama. Neke svećenik govori iz misala, druge su misni odgovori, a tu su i naše osobne molitve. Misne molitve, koje svećenik moli ili pjeva, općeg su značenja. One su ujednačene za čitav jedan kraj ili državu, ili pak za cijelu Crkvu. Zajednica isto tako odgovara, moleći ili pjevajući. Molitva ne smije biti samo neko izgovaranje ili pjevanje riječi. Trebamo unositi sebe. Kad razgovaramo, mi ne prenosimo samo neke informacije koji drugi ne znaju. Mi iznosimo i svoje osjećaje. Primjerice, dok se jadamo, hvalimo, povjeravamo ili kad nekome kažemo da nam je osobito drag. Ne činimo to samo informacije radi. I nama i drugima koristi govor kojim se možemo rasteretiti i osloniti na drugoga. Kao da kroz govor dajemo sebe ili primamo drugoga. "Molitva vjernika" je posebno pripravljena za crkvenu zajednicu. Uzima se iz knjige, ali isto tako je mogu sastaviti ili spontano izreći članovi zajednice. U njoj se sabiru naše potrebe, želje, problemi, sve što želimo Bogu reći.

Pjevanje

Jedan je svetac rekao: Tko pjeva, dvostruko moli! Svaako bogoslužje, a posebno misa, za nas je vjernike jedno slavlje. Što to rado činimo kad smo na nekom slavlju? Sjetimo se svadbenih veselja, utakmica, rođendana... Pjesma je uvijek pratilac svečarskih susreta i dobrog raspoloženja. Zapravo, svoje raspoloženje ne možemo

uvijek izraziti običnim govorom, ponekad bismo vrišnuli, kliknuli ili zapjevali. Pjesma pomaže da izrazimo svoje osjećaje. A u liturgiji na oltaru je živi Bog, Isus Krist, pod prilika kruha i vina. Kako onda ne bi pjesmom klicali kad je Uskrsli s nama! Pohodio nas je i uvijek iznova pohađa. Stoga je ružno i neprilično vidjeti ministrante koji jedva da otvaraju usta tijekom pjevanja. Oni su fizički najbliži Otajstvu i zato trebaju prednjačiti u zanosnom pjevanju.

Propovijed – nagovor

Propovijed se spominje već u najranijem izvješću o bogoslužju kršćana. Što je to propovijed ili nagovor svećenika? Ministrantima je to već dobro poznato, neki su ih se "naslušali". No, znaju li što je? Isus je govorio svojim slušateljima – ljudima onog vremena. Njegove riječi nisu samo za ljude jednog kraja ili vremena. On donosi "riječi života" za sve ljude, svih vremena. Tako njegova poruka smjera i današnjim ljudima. Hoće li je dovoljno razumjeti ako je čuju pročitano? Teško! Zato je potrebno njegovu poruku i pouku iznova reći ljudima današnjeg vremena govorom koji oni razumiju. Propovjednikova je zadaća govoriti riječima i slikama koje su razumljive, ali pazeći da se ne udalji od izvorne poruke koju nosi Biblija. U Isusovo vrijeme slušatelji "su visjeli" o njegovoj riječi; ona im je bila odgovor na mnoga pitanja, hrana i okrepa. To treba biti i danas. Sabrano i pažljivo slušati propovjednikove riječi i spremati u svoju dušu. Činiš li ti tako?

Šutnja

Kad nastane tišina i šutnja u bogoslužju, mnogi će pomisliti da se svećenik zbunio; da ne zna što dalje ili tome slično. Ne bi trebalo tako razmišljati o šutnji. Ona je potrebna u misi možda više nego u nekoj drugoj prilici. Posebno bih naglasio važnost kratke šutnje nakon svećenikova poziva na čin kajanja za učinjene grijeha i propuste na početku mise, potom prilikom pretvorbe i nakon svakog poziva «pomolimo se». Šutnja nije neko izbjegavanje govora ili pjevanja. To bi trebala biti ispunjena šutnja. Otvoreno i smireno srce koje se okreće svome Bogu Stvoritelju i Spasitelju. Sjetimo se kako znamo šutjeti kad trebamo nešto važno promisliti i reći. U tišini razmišljamo i prije neke važne odluke. Ona nam pomaže da budemo sami sa sobom, a isto tako s Bogom. Šutnja za vrijeme mise nije prilika da se ogleda ili, ne daj Bože, brblja, nego stvaranje raspoloženja duše za susret s Gospodinom.

10. KAD ULAZIŠ U CRKVVU

UVOD:

Ovu katehezu najprimjerenije je održati u crkvi. U svakoj kući najprije pozdravimo domaćina. Tako ćemo učiniti i ovdje izmolivši Molitvu Gospodnju – Oče naš...

O TEMI UKRATKO:

- Crkva – pisano velikom slovom = zajednica okupljenih Kristovih vjernika;
- crkva – pisano malim slovom = zgrada u kojoj se okupljaju vjernici;
- crkva je "kuća Božja";
- svetojstanište je srce crkve;
- kad se prijeđe crkveni prag prestaje svako neozbiljnost, razgovor, vika i galama, smijeh;
- pripazi na poklecanje, križanje, držanje ruku i hodaanje;
- poklekne se na desno koljeno;
- polako i odmjereno se napravi znak križa, izgovarajući jasno riječi: *U ime Oca i Sina i Duha Svetoga*;
- u hodu, ruke se drže isprepletenih prstiju;
- hod mora biti polagan i dostojanstven (bez jurcanja);
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ uvježbati ulazak u crkvu (poklecanje, križanje, držanje ruku i hod)
- ▶ tijekom vježbe promatrati druge, međusobno učeći
- ▶ mlađi mogu nešto nacrtati.

CILJ:

- posvijestiti svetost i dostojanstvo "kuće Božje"
- sve u crkvi ima svoje mjesto i smisao
- svetojstanište s Presvetim Oltarskim Sakramentom mjesto je Božje blizine i prisutnosti; ono je u "središtu zbivanja" i treba mu pristupati s pobožnošću.

IDEJA VIŠE:

- ▶ upriličiti kratku adoraciju Presvetom Oltarskom Sakramentu
- ▶ igra u dvorani ili pored crkve
- ▶ ulazak i hod više puta ponavljati.

GRAĐA UZ TEMU:

Crkva je javna zgrada i svatko u nju smije ući. Ne pita se tko je tko. Da li je mlad ili star, siromašan ili bolestan, poštenjak ili pokvarenjak. Vrata crkve su svima otvorena. Svatko može ući i smjestiti se gdje mu odgovara. Samo je jedan prostor izuzetak – svetište i oltar. Ponajčešće je to malo uzvišeno mjesto i tu se ne smije svatko zadržavati za vrijeme bogoslužja, pa ni onda kada je crkva dupkom puna, a ljudi stisnuti, glava do glave, neki čak ne mogu ući unutra. Ipak jedan prostor ostaje slobodan, to je svetište; prostor oko oltara. Za koga vrijedi iznimka? Za vas ministrante. Možda su na misi vaši roditelji ili prijatelji. Oni ostaju u lađi crkve ili na koru. Samo ministranti smiju stajati na onom mjestu pred oltarom. Dok ostali vjernici stoje i sudjeluju na različitim mjestima, samo su ministranti u svetištu. Oni su tu tik do oltara. I ne samo da su najbliži oltaru, oni pomažu svećeniku. Dotiču oltar, posvećeno posude i najizravnije pomažu u odvijanju bogoslužja. Nije li to uzvišeno i časno?

Stoga taj privilegij i obvezuje na posebno vladanje, koje za cijelog obreda treba biti prožeto strahopoštovanjem. U svakoj prilici i na svakom mjestu trebate se znati vladati. Ne ponašamo se isto u kući i školi, u tuđem stanu i na igralištu. To je nepisano pravilo lijepog ponašanja, dio naše kulture. Ono što si dopuštamo u svojoj kući, ne možemo činiti u tuđem stanu. Crkva je Božja kuća. Svetište i oltar su posebno posvećen prostor. Jasno da se tu posebno vladamo. Poznato vam je kako, ali često morate na to misliti. Uvijek imati na umu tko je prisutan na oltaru. Da, tu je naš Bog u prilikama kruha i vina. On sam za nas.

Vladanje

Kada polaziš na misu – nedjeljnu ili tijekom tjedna – kreni na vrijeme. Idući u crkvu polaziš na susret s Gospodinom. Tamo je zajednica okupljena na slavlje svetih tajna. Odjeća neka bude prikladna, čista i uredna. Provjeri jesi li počeošljan.

Pred crkvom prestaje priča, igra i svaka druga zabava. Kada zakoračiš u crkvu sjeti se gdje se nalaziš. Crkva je kuća Božja, a ti poslužitelj oltara. Pokaži to svojim vladanjem.

Prvo se svetom vodom pobožno prekriži. Poklekni na desno koljeno, do poda, to je tvoj pozdrav Isusu. Hodaj lagano i bez žurbe. Ruke drži na prsima sklopljene. Gospodin te vidi, a gledaju te i vjernici u crkvi. Pogled neka ti je usmjeren prema oltaru. Prije ulaska u sakristi-

ju kratko se pomoli i Bogu preporučiti da pobožno obaviš svoju službu.

Držanje ruku

Naše su ruke dvije divne alatke. Njima se spremamo, pišemo, crtamo i obavljamo mnoge poslove. Kada kod mise sklapamo ruke, prestajemo raditi i stvarati. Tada se predajemo u Božje ruke. Njemu upućujemo svoje misli. U Crkvi nije uvijek bio običaj sklapati ruke. Kršćani su u prvim vremenima molili raširenih ruku, podignutih iznad glave. Tako su molili i starozavjetni vjernici. U ono vrijeme to je bio znak usrdne molitve. Raširene ruke prvih kršćana bile su znak i Krista na križu. Danas tako moli svećenik na oltaru ili članovi neke molitvene grupe.

Kasnije su vjernici stavljali ruke na prsa u obliku križa, što još danas čine mnogi Francuzi. Tek u desetom stoljeću počeli su vjernici sklapati ruke, onako kako mi danas sklapamo. Sastavljeni dlanovi s ispruženim prstima. Kažu da ovaj način potječe od starih Germana. U srednjem vijeku bio je običaj da je sluga, primajući od feudalca zemlju u posjed, stavljao svoje sklopljene ruke u njegove. Tako je obećao poslušnost i vjernost, a gospodar bi mu obećao zaštitu i pomoć. To isto čine svećenički kandidati kod svećeničkog ređenja. Stavljaju svoje ruke u biskupove i obećavaju mu poštovanje i poslušnost.

Kako činiš znak križa?

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga

Glasoviti ruski književnik i nobelovac Aleksandar Solženjicin bio je uhićen u Moskvi od tajne policije. Silom su provalili u stan, spremni ga odvesti u zatvor. Gurani ga prema vratima oprostio se od svojih ukućana sa sviješću da ih možda posljednji put vidi; ovo je kraj...

"Lagano sam načinio znak križa nad suprugom i djecom, i oni nada mnom." Agenti su zbunjeno oklijevali. "Pazi na djecu..." - "I nakon toga se više nisam okrećao", zapisao je slavni pisac u svojim uspomjenama. I ti činiš znak križa na sebi. Nije li to možda brzopleto, ružno i bez razmišljanja? Ili je s pažnjom: polako i svečano? Od čela na grudi, i od jednog ramena na drugo. Križ je najsvetiji i najljepši znak za sve kršćane. Znak je Krista i križa na kojem nas je spasio. Isus je, raširivši ruke na križu, predao svoj život da bi ga mi imali zauvijek. Kad se križlaš-znamenuješ, budi pobožan i Bogu zahvalan. Križanjem započinjemo svaku molitvu, a isto tako svako djelo: putovanje, rad, učenje, jelo... Zazivamo Isusa neka bude s nama. Neka nas prati na svim našim životnim putovima.

11. VLADANJE U CRKVI

UVOD: Lk 2, 41-50 ili:

Nedavno sam bio u jednoj crkvi. Bilo je vrijeme pred večernju misu. Sa svećenikom su pred oltar izašla dva ministranta. Bili su polaznici petog ili šestog razreda. Obojica su bili obučeni u bijele ministrantske albe. Podjednake visine. Kad se izdaleka pogleda, jako su slični, ali među njima je velika razlika. Već kod dolaženja pred oltar onaj prvi je hodao lagano i svečano. Onaj drugi je išao iza svećenika. Koraci nekako žurni kao da se utrukuje. Činilo se kao da se nekuda jako žuri. Prvi je pokleknuo koljenom do poda, kako i treba pred svetohraništem. Onaj drugi je samo na oba koljena "škljocnuo". Misa je tekla uobičajenim redom. U crkvi tek nekoliko osoba. Prvi je pobožno pratio i zdušno odgovarao. Onaj drugi kao da ima flaster na ustima. Nikako da otvori usne. Dođe i Prikazanje. Prinosili su darove. Prvi je sabrano i svečano dodavao darove svećeniku. Onaj drugi se okretao, glava mu je kao radar kružila uokolo. Trgnuo se tek kada ga je svećenik povukao za rukav. A tek kod Podizanja? Zvonce je bilo jedno i obojica su klečala u blizini. Prvi je zvonio lagano i odmjereno. A drugi? Uhvatio zvonce s obje ruke i zvoni iz sve snage, da ti uši propara... Tako je bilo do kraja mise. Dva ministranta u istoj crkvi i zajedno na misi, jednako obučeni i istih godina, a kakva razlika! Kojemu si od te dvojice sličan kad ministriraš?

Poželjno je da se susret odvija u crkvi.

O TEMI UKRATKO:

- vladanjem, odnosno držanjem tijela, "govorimo" drugima o svojim nutarnjim raspoloženjima;
- hodanje je put prema Bogu, ono mora biti dostojanstveno i smireno – iz njega mora progovarati strahopoštovanje pred Bogom, u crkvi koja je "kuća Božja";
- u liturgiji postoje četiri različita izraza štovanja: naklon, jednostavno klecanje, svečano klecanje (na oba koljena) i prostiranje na pod (na Veliki petak i u obredu ređenja);
- naklon činimo pred križem ili oltarom kao znak pozdrava;
- jednostavno klecanje činimo na desno koljeno kada ulazimo ili izlazimo iz crkve i kad pristupamo svetohraništu;
- svečano klecanje činimo kada je izložen Presveti Oltarski Sakrament te kod pretvorbe;
- dva su načina križanja: "veliki" znamen i kada palcem desne ruke činimo tri križića na čelu, ustima i prsima;
- u uspravnom stajanju osjećamo dostojanstvo, ali i poštovanje;
- kada klečimo, osjećamo malenost pred Bogom, a tu leži velika utjeha;
- pravilno, mirno i opušteno sjedenje poravnanih leđa upućuje nas na sabranost;
- .....

ZADACI:

- ▶ voditelj primjerom pokazuje ispravno držanje tijela, a ostali potom to ponove
- ▶ naglasiti uspravno sjedenje
- ▶ kako se vladaju spikeri i voditelji na TV?

CILJ:

- susret neka se događa u crkvi s vježbom
- sudionici liturgije sudjeluju u bogoštovnom činu i važno je kako to čine
- pogledi vjernika uprti su u svetište i ministrante
- razviti osjećaj strahopoštovanja pred prisutnim Bogom i tako se ponašati.

IDEJA VIŠE:

- ▶ međusobno promatrati jedni druge i ispravljati krivo držanje
- ▶ zamislite policajca kad bi na ulici skakao ili što drugo neprikladno činio
- ▶ pročitati šale.

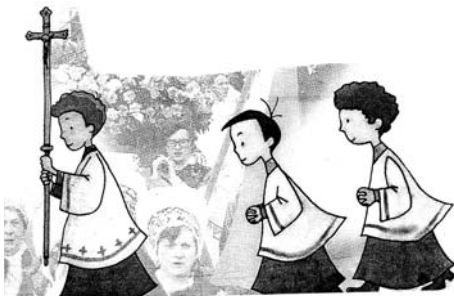
GRAĐA UZ TEMU:

Vladanjem, odnosno držanjem tijela, "govorimo" drugima o svojim unutarnjim raspoloženjima: radosti, žalosti, nemiru i strahovima, zabrinutosti, sabranosti, itd.

Hodanje – put prema Bogu

I naš hod prema crkvi istovremeno izražava i smisao tog hoda i koliko cijenimo mjesto kamo idemo. Ako redovito kasnimo s polaskom u crkvu te moramo žuriti ili trčati kako bismo na vrijeme stigli, a pritom se još dobro oznojimo, to ujedno kazuje kakvi smo ili kakav je naš stav prema Bogu. Stoga ministrante treba odgajati da na vrijeme krenu u crkvu kako bi se mogli dolično pripremiti za sudjelovanje u bogoslužju. Na žalost, često smo svjedoci kako ministranti stižu u sakristiju u zadnji čas, zadihani i znojni, te se onda na brzinu oblače i bez ikakve sabranosti prilaze oltaru. Stoga je važno odgajati ministrante da već na crkvenom pragu, dostojnim gestama na ulazu – klekanjem i križanjem, odaju poklon Bogu i stvaraju ozračje sabranosti.

U tom smislu važno je pripaziti i na hod ministranata za vrijeme bogoslužja. Hod koji slijedi kroz crkveni prostor, posebno za vrijeme ulazne procesije, nije kao hodanje ulicom. Na ulici možemo hodati žurno ili kako već traže prilike. U crkvi hod treba biti nešto drugačiji. Crkva je "kuća Božja" te i hodanje treba biti primjereno - ni brzo ni previše usporeno. Hod treba biti polagan, svečan i dostojanstven, bez žurbe, ali i prebacivanja s noge na nogu. Tijelo treba biti uspravno i dostojanstveno jer koračamo "pred samim Bogom". Neka vjernici u ministrantskom hodu vide strahopoštovanje pravog poslužitelja oltara. Također je potrebno ministrante upozoriti ako za vrijeme mise malo zakasne u posluživanju, da ni tada ne treba žuriti. Svećenik će strpljivo sačekati jer posluživanje kod oltara treba biti bez užurbanosti.

Klanjanje i klecanje

U liturgiji postoje četiri različita izraza štovanja: naklon, jednostavno klecanje, svečano klecanje (na oba koljena pred izloženim Sakramentom) i prostiranje na pod (na Veliki petak i u obredu ređenja). Naklon, prigrbanje gornjeg dijela tijela, najčešći je način izraza štovanja za vrijeme liturgije. Činimo ga pred križem ili oltarom kao znak pozdrava. Pokret naklona treba biti svečan i dostojanstven, a ne usiljen ili brzoplet. Posebno trebamo učiti ministrante da čine znak naklona kada idu s jedne na drugu stranu oltara.

Kod jednostavnog klecanja cijelo tijelo se spušta na desno koljeno tako da se dotakne pod. Ovaj način štovanja iskazujemo kada ulazimo ili izlazimo iz crkve i kad pristupamo svetohraništu. To je naš pozdrav Gospodinu. Svečano klecanje (na oba koljena) činimo kad je izložen Presveti Oltarski Sakrament. I svečano klecanje ne smijemo činiti brzo, nego polako i svečano. Ovi čini izražavaju, s jedne strane, našu poniznost pred Bogom, ali, s druge strane, Bog me prihvaća onakvog kakav jesam, u mom dostojanstvu kao čovjeka. Bog me želi u svojoj blizini jer sam mu prijatelj – poslužitelj oltara. Kako je lijepo znati da si željen i prihvaćen od Boga! O tome treba češće razmišljati.

Križanje

Kršćani sebe i druge znaju znakom križa, koji je ujedno i molitva za Božji blagoslov i posvećenje. Najčešće činimo "veliki" znamen križa, kada desnom rukom dotičemo čelo, ramena i prsa. Činimo ga na početku svake molitve i svete mise te kod ulaska i izlaska iz crkve, a označava da blagoslov silazi na cijelog čovjeka. Drugi način križanja je kada s palcem desne ruke činimo tri križića: na čelu, ustima i prsima. Ovaj način križanja označava našu želju da nam Bog posveti misli,

riječi i osjećaje. Znak križa čini i svećenik kada daje završni misni blagoslov. Stoga naši pokreti prilikom križanja također moraju biti svečani, polagani i dostojanstveni. Ružno je vidjeti kada se pojedinci križaju kao da mašu oko glave i po prsima. Odgajajmo sebe i druge da naše križanje postane uistinu molitva za Božji blagoslov i znak po kojem nas drugi mogu prepoznati kao kršćane.

Stajanje

U uspravnom stajanju osjećamo dostojanstvo, ali i poštovanje. Osjećamo da nas Bog ljubi, ali i poštovanje da je on Gospodin i Gospodar. Jedna lijepčica je odgovorila: Stojim kad ne mogu sjediti. Za nas vjernike to nije odgovor, jer mi stojimo pred osobom koju uvažavamo: pred nastavnikom, liječnikom, svećenikom... ili kada se nalazimo na važnom mjestu, ustanovi, itd.

Klečanje

Tko kleči, priznaje svoju malenkost pred Bogom, ali ne stoga što bi Bog želio poniziti. Zapravo suprotno. Bog podiže i uzvisuje. Moja malenkost me upućuje na mjesto koje mi pripada među stvorenjima. Čovjek je djelo Božjeg stvaranja, a ja sam njegovo dijete.

U osjećaju malenosti pred Bogom leži velika utjeha. Pred Bogom ne moram biti "izvrstan", niti se takvim praviti. On od mene ne očekuje nešto što nadilazi mene i moje sposobnosti. Mogu se "utješno" držati svojih prosječnih, običnih darova i sposobnosti. Klečati pred Bogom znači također kako smijem biti slab i, priznavajući svoju ranjivost, biti spreman primiti svaku utjehu. Bog nas ne ostavlja da pred njim vazda klečimo – on nas podiže i uspravlja. Ministranti su bliže oltaru od ostalih vjernika. Klečanje, posebno kod Pretvorbe, neka bude pobožno i dostojanstveno. Isus je tu - Bog pod prilika- ma kruha i vina. Neke se iz držanja tijela, klečanja, da prepoznati svijest o Božjoj blizini.

Sjedenje

Ispravno i sabrano sjedenje postala je prava rijetkost jer smo navikli svoje tijelo što udobnije smjestiti na stolac ili sjedalicu, osobito ako je mekša i udobnija. Ponekad nam se može činiti da više ležimo nego sjedimo. Međutim, s medicinskog gledišta, liječnici nam savjetuju kako to nije pravilno sjedenje jer loše utječe na kralježnicu i zdravlje. Znanstvenici su ustanovili da pravilno sjedenje, kralježnica pod pravim kutom, bitno povećava koncentraciju i umne sposobnosti. Sjedenje je zapravo opušteno mirovanje. Ali ne samo to, već ima i značenje uspravnog i pomnog iščekivanja. Tko se kod kuće, za usporedbu, najprije nekoliko minuta "ispruži" udobno u naslonjaču, a potom sjedne uspravno na stolicu, može osjetiti promjenu u raspoloženju svoga duha. U sjedenju postoji aktivna spremnost očekivanja i prihvaćanja.

Pravilno, mirno i opušteno sjedenje kao da nas upućuje na sabranost. Duša nam je istovremeno budna i smirena te možemo slušati Božju riječ, homiliju, a pjevanje nam postaje ugodno. Nemojmo zaboraviti da se poslužitelji oltara nalaze u svetištu. Nisu oni samo pred Božjim očima - njih promatraju vjernici. Stoga pravilno držanje tijela, pa i sjedenje, pridonosi ukupnom vjerničkom doživljaju liturgije.

12. SAKRISTIJA

UVOD: Protumačiti sljedeći tekst: Mk 11, 15-17

Ili:

Kameleon

Poznato vam je da je to jedna vrsta guštera koji živi na drveću u južnim krajevima. Kameleon se može bojom točno prilagoditi svojoj okolini; sad je smeđe boje, pa zelene, sive, tako da ga je vrlo teško otkriti. Za životinju to je sasvim dobro jer tako se zaštiti. Što kada se čovjek mijenja poput kameleona? To je grdo, to je zlo. Ovdje se ponašam i govorim jedno, pet minuta kasnije u drugom društvu drugo i tako redom. Ima li ministranata kameleona? Koji u sakristiji glume pobožnog dječaka, a vani postaju drski i bezobrazni. Takvima nije mjesto u zboru Isusovih prijatelja. Prisjetimo se narodne poslovice: Božje oko svuda gleda, sakrit mu se ništa ne da.

O TEMI UKRATKO:

- sakristija je dio crkve – "kuće Božje" – neki misle i ponašaju se tako kao da ona to nije;
- dolazi od latinske riječi "sacrista" i znači "sveto mjesto";
- sve pripreme za misu odvijaju se u sakristiji: one izvanjske, ali i one unutarnje (sakralnost, smirenost, pobožnost);
- sakristan se trudi da sve bude pripravljeno, čisto i uredno – dobri ministranti rado pomažu sakristanu;
- ima li ministranata-kameleona?
- gdje ljudi žele zajednički živjeti ili nešto raditi mora postojati neki red;
- razgovor u sakristiji: tiho, samo što je potrebno za bogoslužje;
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ napisati što se najvažnije nalazi u sakristiji
- ▶ mlađi ministranti mogu nacrtati predmete iz sakristije
- ▶ znati objasniti čemu služe posvećeni predmeti
- ▶ razvijati osjećaj poštovanja prema posvećenim predmetima.

CILJ:

- da razumiju sakralnost i važnost sakristije
- od početka postići ozbiljan stav prema vladanju
- temeljito upoznavanje prostora i predmeta.

IDEJA VIŠE:

- ▶ nabaviti ministrantske iskaznice
- ▶ napraviti oglasnu ploču za ministrante
- ▶ na nju staviti raspored ministriranja, ministrantska načela, neki prigodni tekst, itd.
- ▶ zajednička igra.

GRAĐA UZ TEMU:

Nutarnja i vanjska priprava

Neki ministranti misle da je sakristija zgodno mjesto za pripovijedanje novosti ili planiranje kamo poslije mise. Tako ne bi trebalo biti. Sakristija nije salon za čavrljanje. To je predsoblje crkve i ona pripada kući Božjoj. Poznato je da je hram u Jeruzalemu imao dva predvorja. Što misliš, zašto ih je Salomon dao izgraditi?

I sakristija je takvo predvorje Božjeg hrama. Mjesto gdje se treba sabrati i pripremiti za službu Božju. Tamo gdje je buka, nema sabranosti. Zato prvo pravilo u sakristiji glasi: Tišina! Tu se govori samo što je najnužnije i uvijek treba potihlo pričati. Svećenik se želi kratko pomoliti i pripremiti za misu, a dva koraka iza njega buče ministranti. Smije li to biti? Treba imati obzira prema svećeniku koji se pripravlja za misu. Zar je tebi drago kada netko smeta u molitvi? U sakristiji mora postojati mogućnost da se čovjek sabere i pripravi za službu Božju. I vanjske pripreme za misu moraju se obaviti u sakristiji. Tu je najvažnija čistoća i urednost. Već odavno znaš da u crkvu treba doći čist i uredan. Pomisli, kakvo bi to bilo poštovanje prema Bogu, kada bi posudice za vino i vodu bile prljave? Ili kada bi rupčić bio zamazan, ministrantska odijela na podu, a sakristija izgledala kao neko spremište. I riječ sakristija je znakovita. Dolazi od latinske riječi "sacrista" i znači "sveto mjesto".

O urednosti i udobnosti naše kuće ili stana brine se mama. Kako se samo ona trudi oko toga! Ako se majka razboli ili nekamo otputuje, tek onda se osjeti što je sve radila, iako je to bilo neprimjetno i svakodnevno. Ono što je majka kod kuće, to je sakristan ili sestra u sakristiji. Sakristan se trudi da sve bude uredno i čisto. On dobro zna da je taj prostor predsoblje svetišta.

Majka ponekad kod kuće ima toliko posla da joj i djeca trebaju pomoći. Pa ako je i najvrednija mama, ne može dom držati u redu ako su djeca neuredna. Zato će ona opominjati i, koji puta, kazniti djecu kada su neuredna. Tko bi zamjerio majci kad ona svima želi sve najbolje. Nešto slično je sa sakristanom i sakristijom. Dobri ministranti rado će pomoći sakristanu, osobito pred velike blagdane kada ima puno posla. Ako koji puta opomene ili poviče na dječake, ne treba mu zamjeriti. I to je njegova

dužnost. On želi samo dobro i nema ništa protiv ministranata. Kao što je dobro koji puta svoju mamu razveseliti, pomažući joj pri nekom poslu, tako bi trebalo obradovati i sakristana. Svejedno koja osoba vrši sakristansku dužnost. Ministranti i sakristan imaju zajedničku dužnost, učiniti da sve bude u redu za službu u kući Božjoj. Zato dobri ministranti slušaju sakristana, uslužni su i prijazni. Ako nisu takvi onda ne zavrjeđuju službu kod oltara.

Kakvi su ministranti u crkvi, takvi trebaju biti i u životu: dobri, pobožni dječaci. Izlazeći iz crkve ne bi smjeli skidati jednu masku i stavljati drugu. Treba biti postojan u čestitosti. Ostati ono što jesu, Božji dječaci.

Treba li biti reda među ministrantima?

Zamisli da dječaci igraju nogomet i nijedan se ne pridržava pravila igre. Kakav bi to bio nogomet i tko bi od njih bio zadovoljan takvom igrom? Ili, djeca u školi; svatko radi što hoće, netko čita, drugi brblja, onaj crta, ovaj se opet igra, jasno, u takvoj školi nitko ne bi ništa naučio. U obitelji, kada je vrijeme ručka, kao i svi ukućani i djeca trebaju biti kod kuće. Ne može majka za svakoga posebno spremati.

Tamo gdje ljudi žele zajednički živjeti, ili nešto raditi, postoji neki red. Potrebna su pravila kojih će se svi pridržavati. Inače nema života i napretka. Ni država ne može bez zakona. Tako je i sam Stvoritelj svega svijeta ugradio u živi i neživi svijet neke zakone. Bog je to mudro uredio! Naš Bog je Bog reda. Sv. Toma Akvinski kaže: "Sve što potječe od Boga, uređeno je."

13. LITURGIJSKI SIMBOLI

UVOD:

*Na stol donijeti neposvećene hostije, kalež, pliticu, ciborij, vino i krišku kruha. Danas razmišljamo o predmetima i darovima za euharistiju, kao i simbolima u liturgiji. Dok molimo zajedno **Oče naš**, mislimo o kruhu svakidašnjem, kao i o posvećenom kruhu koji dobivamo s oltara.*

Simboli, puno više nego znakovi, predstavljaju nešto stvarno. Upoznajmo se s nekim važnijim simbolima u liturgiji.

O TEMI UKRATKO:

- **simboli, puno više nego znakovi, predstavljaju nešto stvarno;**
- **u kruh je ugrađen čovjekov rad i znoj; on je znak i našeg zajedništva u Gospodinu;**
- **vino je simbol čovjekova odmora; slobodnog vremena kada treba razvijati zajedništvo i prijateljstvo s drugim ljudima;**
- **za nas, kršćane, križ je simbol raspoznavanja; on je i znak našega spasenja;**
- **svijeća je simbol Krista uskrsloga;**
- **voda ima svojstvo da pere i čisti;**
- **vatra ljudima trostruko služi: ona svijetli, grije i čisti;**
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ nacrtati simbole u bilježnicu ili Ministrantsku vježbenicu.
- ▶ može li dan proći bez kruha?
- ▶ kada činimo znak križa?
- ▶ u kojim prilikama palimo svijeću?
- ▶ kad koristimo blagoslovljenu vodu?

CILJ:

- upoznati simbole i poruke simbola u liturgiji
- simboli i predmeti iako "obični" su i "neobični"
- često susretanje i korištenje zna "obezvrijediti" simbole.

IDEJA VIŠE:

- ▶▶ koje znakove vidimo na ulici ili na TV-u?
- ▶▶ napraviti od papira i obojiti neke od simbola
- ▶▶ pročitati šale.

GRAĐA UZ TEMU:

Kruh i vino

Kruh je "plod zemlje i rada ruku čovječjih". Tako svećenik govori kod prikazanja. Povijest kruha je duga i bogata. Još prije četiri tisuće godina ljudi su znali obrađivati zemlju i mijesiti kruh. Cijenili su tu vrsnu hranu i zahvaljivali nepoznatim bogovima koji su ih podarili; nisu poznavali pravoga Boga. Izabrani narod upoznao je posebno Božju dobrotu kad ih je u pustinji hranio čudesnom manom-kruhom. Kruh je kod Židova doživljavao kao pravi Božji dar. Cijenili su taj dar i kod blagovanja uvijek su se molili i zahvaljivali. Isus nas je u Očenašu naučio da svakodnevno molimo za "kruh naš svagdašnji". Konačno, na Posljednjoj večeri – prvoj misi, uzima kruh i pretvara ga u hranu za našu dušu.

Povijest kruha je i povijest čovjekova rada. Koliko samo treba truda od sijanja, žetve do pečenja kruha. U kruh je ugrađen čovjekov rad i znoj. Sve to pod prilikama beskvasnog kruha stavljamo na oltar da Gospodin blagoslovi. On je znak i našeg zajedništva u Gospodinu. Iz mnoštva zrnja koja se melju u brašno, peče se jedan kruh. Kruh nas sve povezuje u jedno. Podsjeća nas na zahvalnost prema Bogu. Nije li danas jedna trećina čovječanstva gladna, željna vidjeti kruh na stolu? A kod nas ga ne manjka. Kad donosimo kruh – hostije na oltar – dobro je da se toga sjetimo i da Bogu zahvalimo. Kruh nam se čini nekako prirodan na oltaru; ali zašto je Isus uzeo vino? Nije li trebao uzeti vodu koju svakodnevno pijemo?

Vino je opojno piće. Ponekad se ljudi napiju i čine štošta nevaljalo. Zašto onda vino u bogoslužju? To su simboli rada i radosti. Da bi imali kruha i hrane, roditelji trebaju raditi. Netko obavlja nekakav posao i tako u trudu i radu zarađuje "kruh svakidašnji". Sve ono što radi i blaguje - označuje kruh. Što je s vinom? I do vina se dolazi napor- nim radom u vinogradu. Kad ljudi ne rade, a žele se razveseliti, uzimaju vino. Ono ih opušta, odmara i razveseljuje. Vino, dakle, označuje da je čovjeku prirodno i druženje, radost i pjesma. A kada ga donosimo na oltar, onda u tome vidimo prinesen i naš rad, a isto tako radost i bratsko druženje. Biblija u 104. psalmu govori kako se Bog slavi kruhom "koji krijepi srce čovjeku" i vinom što "razvedruje srce čovjeku". Tako je vino simbol čovjekova odmora; slobodnog vremena, kada treba razvijati zajedništvo i prijateljstvo s drugim ljudima. To i takvo vino Isus je uzeo na posljednjoj večeri i te simbole uvijek imamo na oltaru u sv. misi. Ovi simboli - dok su još u sakristiji neposvećeni - zahtijevaju od poslužitelja oltara da se spram njih brižno ophode. Nema potrebe da olako i nepotrebno kušaju hostije ili vino. Treba imati na umu da su to darovi koji su pripremljeni za stol Gospodnji.

Križ

Za nas kršćane križ je znak raspoznavanja. On ukrašava zidove naših domova, sobe bolnica, učionica i drugih mjesta gdje se kršćani okupljaju ili žive. Križić mnogi nose kao privjesak oko vrata ili ruke. Križ je uvijek na vrhu naših crkava i na ulazima u sela i gradove gdje vidimo križeve krajputaše.

Nije to uvijek bilo tako. U Isusovo vrijeme križ je bio znak koji je ulijevao strah u ljudska srca. Rimljani su, kao okupatori Židova, pobunjenike i druge osuđenike osuđivali na razapinjanje na križ. Bila je to strašna i okrutna smrt. Tako je križ postao znak straha i sramote. I baš taj znak Isus uzima i po njemu nam donosi spasenje. Križ je u središtu naše vjere. Jer po muc i smrti na križu otkupljeni smo od grijeha i krivice. Otada je to znak protuslovlja. Jednima strašan znak upozorenja; drugima – kršćanima – znak spasenja.

Prirodno je da križ bude i u središtu našeg bogoslužja. Na svakom oltaru, gdje se slavi sv. misa, uvijek se nalazi križ. U nekim crkvama je odmah pored oltara. Uvijek svećenika i vjernike podsjeća na središnju istinu spasenja koja se na otajstven način obnavlja na oltaru.

Posebno štovanje križu iskazujemo i na Veliki petak kada ljubimo simbol našeg spasenja. Kad god je neka svečana procesija, križ ide uvijek ispred svih. Mladenci će na križu Isusovu dati svoju prisegu kod vjenčanja. U nekim državama suci i svjedoci prisežu na križ. I u još mnogim prigodama križ je časn i štovani znak vjernika.

Nije dobro da se križ pretvara samo u ukras. On jest i uvijek mora biti podsjetnik kako nas je Gospodin, po križu, spasio i darovao život vječni.

Sviječá

Živimo u vrijeme raznovrsnih žarulja, svjetiljki i blješ-tećih svjetlosnih reklama. Električna struja i vještina čovjeka dovela je do raznoraznih svjetlila. Za sviječú, koja je stoljećima služila kao izvor svjetla, kao da više nema mjesta. Ipak, ona je u našim crkvama uvijek prisutna.

Sviječá ima važnu ulogu u bogoslužju Crkve. Vrhunac je kada u uskrсноj noći svećenik unosi veliku sviječú, na kojoj okupljeni pale svoje sviječé. Ona je simbol uskrslog Gospodina. Tri puta će uskliknuti "Svjetlo Kristovo!" I kad palimo svoju sviječú na njenom plamenu podsjećamo se da vjeru primamo kao dar od Uskrslog. I da bi vjera svjetlila u nama, uvijek nam valja biti blizu Gospodina. Pozvani smo da svojom vjerom i životom "svijetlimo" drugima; to je dužnost nas kršćana, a posebno poslužitelja oltara.

Sviječú će svećenik upaliti kod krštenja i predati roditeljima. Opet znak vjere koju su oni dužni prenijeti na svoje dijete. Neki će i na prvoj pričesti svečano primiti sviječú s istom porukom.

Kad god se slavi misa, na oltaru su upaljene sviječé. Njihov plamen nas podsjećá na Gospodina koji je uskrsnuo i živ je među nama i na oltaru, pod prilikama kruha i vina.

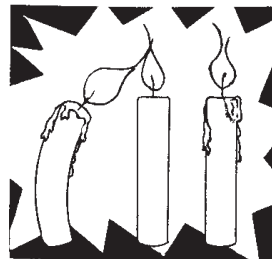
Sviječá nas može još nešto poučiti. Svjetlost sviječé nastaje zbog izgaranja. Vosak se topi i nestaje te tako daje plamen. Gospodin je živio, ljubio nas i dao život za nas. I mi smo također pozvani živjeti u njegovoj svjetlosti, ljubeći i žrtvujući se za braću.

Voda

Vodu u našoj crkvi nalazimo u posudama kod ulaza, u škropionici i u vrčiću za sv. misu. Koje je značenje vode? Poznato nam je da je voda u velikom postotku ugrađena u naše tijelo i da bez hrane možemo danima, a

bez vode tek nekoliko dana. Nas zanima značenje vode u liturgiji.

Na putu prema slobodi i obećanoj zemlji izabrani narod prolazi kroz vodu Crvenog mora. Bio je to prolaz koji ih je oslobodio od pogibli i propasti. Egipćani su ih kanili ponovno vratiti u ropstvo.

U uskrсноj noći, kad se vrši krsna služba, ponovno doživljavamo značenje vode koja "preporuča i daje život vječni". Križanje sv. vodom kod ulaska u crkvu ima nas podsjetiti na krštenje kad smo oslobođeni od zla i nanovo rođeni za Boga. Isto je kad svećenik škropi zajednicu vjernika u nekoj posebnoj prigodi.

Kod blagoslova obitelji također ima podsjetiti na krštenje i odagnati sile tame ukoliko žele nauditi dušama krštenika.

Voda ima svojstvo da pere i čisti. Svećenik će simbolično oprati ruke. Nije to od prijekne potrebe, već da se naglasi kako želi čist prinostiti misnu žrtvu.

Kod krštenja se uzima svježa voda i posvećuje. Krstom se dijete oslobađa istočnog grijeha i prima novi darovani život – postaje dijete Božje.

Vatra

Vatru nalazimo u bogoslužju kao sviječú ili uljanicu za vječno svjetlo, žeravicu za kadionicu i oganj kod Obreda uskrsnuća.

Vatra ljudima trostruko služi: ona svijetli, grije i čisti. Kad se zapali u tami daje svjetlost i odgoni tamu. Istovremeno stvara toplinu koja je dragocjena u hladnim danima. Svojstvo vatre je da izgarajući čisti kovine ili što drugo. Da bi u našim domovima i crkvama bilo svjetla i topline, negdje je nešto izgaralo: nafta, plin ili ugljen. Svijetu oko nas potrebno je također svjetlosti i topline. Ona dolazi preko Božje žrtve i dobrote i prolazi kroz nas. Svi su pozvani da budu svjedoci, a posebno oni koji su blizu i poslužuju oltar.

14. LITURGIJSKI PREDMETI

UVOD:

Ni služba kod oltara ne može se vršiti bez milosti i snage Duha Svetoga. Ako ministrant nema te snage, ubrzo će se umoriti i postati nemaran, i na njega se neće moći ozbiljno računati. Svoju službu vršit će samo naoko, bezvoljno, i ministriranje mu neće biti više zanimljivo. Takav ministrant srcem više nije kod oltara, a to je važno, jer Bog gleda u srce, a ne na vanjštinu. Zato je molitva Duhu Svetom potrebna u životu svakog ministranta. To važi za sve, a posebno za one koji su se kriznali. Bez Duha Svetoga slični smo žarulji koja ne svijetli. Samo ako u srcu gori plam Duha Svetoga, onda je služba kod oltara iskrena i prava.

Zapjevati ili izmoliti himan **Dođi, Duše Presveti**

O TEMI UKRATKO:

- s posvećenim stvarima i predmetima treba se odnositi s poštovanjem;
- upotreba u liturgiji daje posvećenim predmetima njihovu posvetu;
- pokaznica je predmet u kojem se nešto izlaže (pokazuje) na štovanje;
- križ ukazuje na prisutnost Kristove žrtve;
- tabernakul služi za čuvanje presvete Euharistije;
- "vječno svjetlo" = svjetiljka koja uvijek gori u znak stalne Kristove sakramentalne prisutnosti;
- cvijeće se daruje onome koga volimo;
- svijeće na oltaru znak su uskrslag Krista;
- predmeti uz kalež: plitica, lavabo-rupčić, purifikatorij, pala, korporal;
- u škropilu se nalazi blagoslovljena voda kojom se blagoslivljaju osobe i predmeti;
- kadionica i tamjan nose se u svečanim prilikama da bi se njima okadile osobe i predmeti;
- oltarno zvonce poziva nas na budnost i osobitu pozornost kod najsvetijeg dijela svete mise;
- knjige: lektionari, misal, obrednici, knjiga oglasa, knjiga Sveopće molitve vjernika;
- zvona na tornjevima crkava pozivaju nas, podsjećaju i potiču da damo slavu Bogu i svetima;
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ neka svi uzmu u ruke liturgijske predmete
- ▶ naučiti nazive i svrhu predmeta
- ▶ mlađi ministranti mogu nacrtati i obojiti predmete u Ministrantsku vježbenicu ili bilježnicu.

CILJ:

- upozoriti da su predmeti, iako od običnih materijala, uporabom "posvećeni"
- razvijati svijest da se s doličnom ozbiljnošću i pobožnošću odnose prema liturgijskim predmetima.

IDEJA VIŠE:

- ▶ vježbati kako držati ili nositi liturgijsko posuđe i predmete
- ▶ jedni druge pratiti i opominjati
- ▶ podsjetiti na držanje tijela u oltarnom prostoru
- ▶ zajednička igra.

GRAĐA UZ TEMU:

Posvećene stvari i predmeti

Već smo naučili da u službi Božjoj koristimo stvari i predmete kojima se svakodnevno služimo. Tako se na našim stolovima mogu vidjeti kruh, vino, čaše, voda, razno posuđe... Slično, i na svoj način drugačije, prostiremo i stol Gospodnji. Uzmimo primjer kruha i vina. Kad bi svećenik na oltaru rezao kruh na kriške i ulijevao vino iz boce, bilo bi nam odveć neobično. Takav način ne priliči oltaru. Bilo bi neobično, i svakako bi nas zbnulo. Iako na oltar donosimo kruh i vino, navikli smo da je to malo drugačije. Znamo da je kruh na oltaru napravljen samo od brašna i vode i da je vino čisto, nepatvoreno. Samo, čestica kruha toliko je tanka da u njoj jedva prepoznamo kruh kojim se hranimo. A vino se sipa u malu posudu-vrčić (ampulica), koju ne vidamo na našim stolovima. Razmišljamo o liturgijskim stvarima i predmetima. Oni su u crkvenoj tradiciji dobili svoje oblike i mjere, a istovremeno su vrlo znakoviti.

Kalež i plitica

Od starine je propisano da se sveto posuđe izrađuje od skupocjene kovine. Nekada se događalo da su se župe natjecale čije će posuđe biti ljepše i skupocjenije. Danas se to čini drugačije. U župnim i filijalnim crkvama nalazimo različito posuđe. Uglavnom su to kaleži i plitice presvučeni vrlo tankim slojem pozlate ili srebra. Neke se katedralne crkve mogu pohvaliti posuđem koje je uglavnom od zlata ili srebra. Za bogoslužje to nije važno. Isus je na posljednjoj večeri uzeo čašu – kalež. Nije birao neku posebnu čašu i njegov blagoslov je posvetio posudu. To je najvažnije. Bogoslužje ne posvećuje neki plemeniti i skupocjeni materijal nego predmet koji se upotrebljava. Zato i crkveno posuđe ne mora biti nužno od nekih skupocjenih materijala. Upotreba će mu dati "posvećujuću" vrijednost. Tako sve češće možemo vidjeti na našim oltarima crkveno posuđe izrađeno od porculana, keramike ili stakla. Za

nas je najvažnije da je to posuđe, od čega god da je izrađeno, sveto. Onda nema mjesta za neozbiljno i neodgovorno rukovanje njime.

Pokaznica – monstranca

Pokaznica ili monstranca je liturgijski predmet u kojem se nešto "izlaže", pruža vjernicima na štovanje. U srednjem vijeku to su bile relikvije mučenika i svetaca. Danas se u monstranci najčešće izlaže Presveti Oltarski Sakrament - posvećeni euharistijski kruh. To se čini kod euharistijskih procesija, blagoslova ili klanjanja. Pokaznica se također izrađuje od plemenitih kovina i pozlaćuje; najčešće je to i vrijedni ručni rad, koji svojim izgledom, i pažnjom koja mu se ukazuje pri rukovanju, časti Isusovu prisutnost u posvećenom kruhu. Radi se o bogato ukrašenoj, u obliku sunca napravljenoj posudi, koja u sredini ima prozorčić, koji se može otvoriti. Unutra je držač u obliku polumjeseca, u koji se stavlja velika hostija.

Oko oltara se okupljaju vjernici da bi proslavili euharistiju. **Križ** ukazuje na prisutnost Kristove žrtve. On se uvijek nalazi ili na zidu, da ga sva zajednica može dobro vidjeti ili pored oltara kao **procesionalni križ**.

Tabernakul služi za čuvanje presvete Euharistije. On se nalazi ili na zidu iza glavnog oltara ili negdje sa strane. Pokraj tabernakula u oltarskom prostoru se nalazi "**vječno svjetlo**", svjetiljka koja uvijek gori u znak stalne Kristove sakramentalne prisutnosti. U tabernakulu se nalazi posuđe u kojem se čuvaju hostije od posljednje mise. U jednoj maloj posudici, kustodiji čuva se velika hostija za izlaganje u monstranci (pokaznici).

U **piksi** se čuvaju hostije koje se nose bolesnicima. To je jedna vrsta kutijice s poklopčićem, u koju se može staviti više hostija.

Cvijeće spada u oltarski nakit. Ono se daje osobama koje volimo ili kojima smo zahvalni. Upravo te osjećaje imamo prema Isusu na oltaru. Osim njega, tu su i **svijeće**. One mogu, kao i križ, stajati na oltaru ili pored njega. Označavaju Krista uskrsga i znak su svečanog

slavlja. Moraju biti upaljene najmanje dvije svijeće. Svijeće koje ne gore treba ukloniti ili također zapaliti. Tako npr. imamo takozvane "apostolske svijećnjake", po šest njih na svakoj strani crkvene lađe, koji označavaju mjesto koje je biskup kod posvete crkve pomazao uljem.

Oltar se prekriva oltarskim prekrivačem. To je jedna vrsta stolnjaka, koji se na Veliki četvrtak skida u znak žalosti.

Uz kalež, posudu za hostije i vrčiče za vino i vodu, upotrebljavaju se i neki platneni rupčići koje i ti moraš poznavati kako bi ih mogao pravilno dodati. **Korporal** tjelesnik jest više puta presavijeno platno koje se razastre na oltar kod prinosa darova. Radi se o bijelom platnu na kojem se, zbog načina presavijanja, vidi devet kvadratnih polja. Na njemu se, nakon prinosa darova, nalaze posude s hostijama i kalež. **Pala** služi kao poklopac za kalež. **Lavabo-rupčić** kojim svećenik briše ruke nakon pranja, često se miješa s **kaležnjakom** (purifikatorijem) koji stoji pored kaleža te služi za brisanje i čišćenje kaleža.

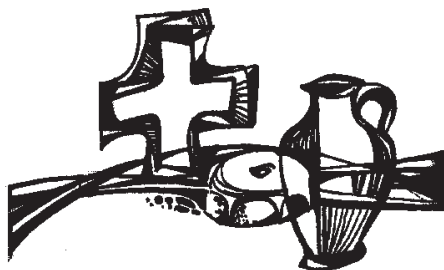
Od pribora što ga ministrant u pojedinim situacijama mora nositi i pridržati, sigurno poznaš **škorpionicu** sa **škropilom** (aspergilom) i **kadionicu s lađicom**, u kojoj se nalaze zrnca tamjana.

Kadionicu nose ministranti na upotrebu svećeniku. Njoj pripada lađica iz koje se uzimaju zrnca tamjana i stavljaju na užareni ugljen u kadionicu.

O tome se govori već u psalmima: "Nek mi se uzdigne molitva kao kad pred lice tvoje." Drukčije značenje tamjana možemo otkriti u Matejevu evanđelju 2,11: Mudraci su donijeli Isusu zlato, tamjan i dragocjenu pomast smirnu. Time su mu iskazali štovanje kao kralju, Bogu i velikom svećeniku. Tamjan je znak bogočašćenja. Kada se tamjan upotrebljava u liturgiji, onda to ima sljedeće značenje:

Pri svečanom ophodu upotreba tamjana znači: ulazimo u kuću Gospodnju koja je kuća molitve. Nek se naša molitva poput kada uzdigne Bogu i neka mu bude mila. Kada se obilazi oko oltara kadeći ga, to znači: ovaj oltar je postavljen na službu Velikog svećenika. Neka se svi di Bogu ono što se ovdje prinosi.

Tamjan se upotrebljava i za vrijeme sprovoda, da bi se okadilo mrtvo tijelo. Time se želi pokazati da je i umrlo "prebivalište" djece Božje dostojno časti. Jer, kao što kaže sv. Pavao: "Tijelo vaše hram je Duha Svetoga."

Sigurno ti je poznato značenje *oltarskog zvonca*, odnosno gonga, kao i crkvenih zvona. Svojim zvukom žele označiti da počinje nešto što je dostojno posebnog navještaja. Zbog toga i u našem vremenu, kada svi imamo satove, zvona i dalje trebaju pozivati na službu Božju. Susret, na čiji početak ona upozoravaju, i dalje ostaje nešto posebno.

Knjige

Tijekom mise koriste se samo dvije knjige: biblijska čitanja (lekcionari) i misal. Uz te knjige, upotrebljavaju se još knjiga Sveopće molitve vjernika, knjiga oglasa iz života župe, obrednici za pojedine obrede i dr.

Zvona

Većina crkava na svojim tornjevima ima zvona; neke nove crkve imaju zvučnike koji imitiraju zvona i dobro se čuju. Zvona podsjećaju i pozivaju na službu Božju. Preko dana redovito tri puta zvone i podsjećaju na lijepi "Anđeoski pozdrav" nebeskoj Majci. U slučajevima ukopa oglašavaju da se jedan član župe preselio u nebesku domovinu, a tijekom su procesije ili nekih svećanih ophoda njihovi veseli tonovi pojačavaju svečanost trenutka. U nekim će župama kod krštenja oglasiti da je župna zajednica obogaćena za novog člana.

15. LITURGIJSKO RUHO

UVOD:

*Ovaj susret bi se mogao odvijati u sakristiji. Tema je crkveno ruho, tj. prilika da se za vrijeme sastanka pojasne liturgijski odjevni predmeti. U uvodnoj riječi možemo izreći nekoliko poticajnih misli u kojima ćemo ukazati na Božju blizinu i pozvati na molitvu, kako bi ono što danas učimo bilo na korist župnoj zajednici i osobnoj duhovnoj izgradnji. Uvodni dio možemo zaključiti molitvom **Zdravomarije**.*

O TEMI UKRATKO:

- ruho označava neka zvanja: policajac, vojnik, liječnik...
- oblačenjem službenog odijela preuzima se istovremeno i određena dužnost – odora obvezuje;
- za vrijeme bogoslužja ministranti imaju svoje službeno ruho;
- bojama liturgijskog ruha ukazuje se na liturgijsko vrijeme ili ističu pojedini blagdani i svetkovine;
- bijela boja je znak radosti, jasnoće i čistoće;
- crvena boja je boja ljubavi, vatre, krvi, života, snage i Duha;
- zelena je boja radosnog iščekivanja i plodnosti;
- ljubičasta je pokornička boja;
- svećenička liturgijska odjeća: alba, štola, amikt, cingulum, misnica;
- izvan mise svećenik može nositi: roketu, plašt i velum;
- ministrantska liturgijska odjeća: rokete i ministrantske suknje te ministrantske albe:
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ pokazati mjesto gdje stoji ministrantska odjeća i kako se odlaže
- ▶ posebno upozoriti na urednost i slaganje ministrantskog ruha
- ▶ gledajući druge ministrante obučene, poraditi na svom oblačenju i vladanju
- ▶ mlađi ministranti mogu nacrtati i obojati pojedino liturgijsko ruho.

CILJ:

- ruho je od "običnih" materijala, ali je službom "posvećeno"
- naučiti nazive svih predmeta i njihovu namjenu
- upoznati liturgijsko ruho i posvećene predmete
- sve upotrebljavati s doličnom ozbiljnošću i pobožnošću
- naučiti boje u liturgiji.

IDEJA VIŠE:

- ▶ uvijekzati oblačenje
- ▶ natjecanje: tko će se brže i urednije obući
- ▶ naučiti čitati oznake u Direktoriju (barem za liturgijske boje)
- ▶ u bilježnicu ili Vježbenicu nacrtati i obojiti liturgijsko ruho
- ▶ šale ili igra.

GRAĐA UZ TEMU:

Neke službe zadržale su svoja službena odijela, odnosno odore. U našem jeziku se posebno kaže "odjenuti se za službu". Možemo se prisjetiti nekih zanimanja koje prepoznajemo po njihovoj odori (možemo ih nabrojiti). Drugim riječima, to znači da određeno službeno odijelo postaje znak te službe. Međutim, oblačenjem službenog odijela preuzima se istovremeno i određena dužnost – odora obvezuje. Naime, vlastito iskustvo nam govori da kad netko nosi neuredno službeno odijelo, ili se pak u odori vlada nedolično, to odmah izaziva u nama određenu kritiku i nepovjerenje prema službi koju obnaša. Očekujemo da onaj tko nosi službeno ruho bude dostojan i na visini svoga zvanja.

Poslužitelji kod oltara, svećenici i ministranti, a negdje i čitači i pjevači, za vrijeme bogoslužja također imaju svoje liturgijsko ruho. Na taj način žele ukazati na službu koju obnašaju za vrijeme liturgijskog slavlja, ali i pridonijeti samoj svečanosti slavlja. Nadalje, bojama liturgijskog ruha ukazuje se na liturgijsko vrijeme ili ističu pojedini blagdani i svetkovine. U tom smislu liturgijske boje prate crkvenu godinu i pojedine svetkovine i blagdane. Bijela boja znak je radosti, svjetla i čistoće. Liturgijsko ruho te boje uzima se u vazmenom (uskrsnom) i božićnom vremenu, na Gospodnje blagdane i blagdane Majke Božje, anđela i svetih. Crvena boja označava duh ljubavi, vatre, krvi, snage i Duha Svetoga. Ona se upotrebljava na Cvjetnicu, Veliki petak, na Duhove i na blagdane mučenika. Zelena je boja radosnog iščekivanja i plodnosti. Ona se nosi najviše u vremenu "kroz godinu". Ljubičasta je pokornička boja. Ona dolazi do izražaja u vrijeme došašća i korizme. Također se uzima u misama za pokojnike i kod slavlja sprovoda.

Nije li slično i u našem životu? Ovisno o prilikama, i mi se odijevamo različito: za odlazak u školu, liječniku, na misu. Međutim, moramo naglasiti da je liturgijsko ruho sveto jer se koristi samo u prilikama svetih obreda. Stoga se redovito neki novi komad liturgijskoga ruha treba blagosloviti.

Svećenička liturgijska odjeća

Za vrijeme mise svećenik nosi sljedeću odjeću:

Alba je bijela haljina koja seže do gležnjeva. Ona potpuno obavlja svećenika te podsjeća na kršćeničku haljinu. Ujedno, alba je dio liturgijskoga ruha koji je zajednički svim liturgijskim službenicima.

Štola je uski komad posebno sašivenog platna koji se stavlja preko ramena i znak je svećeničke ili đakonske službe. Đakon stavlja štolu na malo drugačiji način nego svećenik - preko jednog ramena i vezuje je na boku.

Amikt je pravokutno platno s vrpčama pomoću kojih ga svećenik ovijava oko vrata.

Cingulum je pojas koji služi za vezanje albe. U nekim albama danas je već ušiven ovaj pojas.

Misnica je dio liturgijskog ruha koji se, kao i štola, izrađuje u različitim liturgijskim bojama, ovisno o blagdanima i liturgijskom vremenu. Starije misnice znaju imati neke posebne rukotvorine ili pozlate. Bile one bogato ukrašene ili od običnijeg materijala, njihova namjena i važnost ostaje ista. Ona je najnaglašeniji i najprepoznatljiviji dio ruha. Međutim, svećenici mogu ponekad, ako nema dovoljno misnica, sudjelovati u misi – kad koncelebriraju - samo u albi i štoli.

Osim mise, svećenik predvodi i druga liturgijska slavlja: vjenčanja, ukope, procesije, blagoslove. U tim prilikama nosi se i nešto drugačije liturgijsko ruho.

Roketa je bijele boje, obično ukrašena vezom ili čipkom, s većim otvorom oko vrata. Svojom bjelinom također podsjeća na kršćeničku haljinu.

Plać ili pluvijal nosi se kod svećanih blagoslova ili u procesiji. Latinska riječ pluvijal - kišna kabanica – tako naglašava kako se bogoslužje i pobožnosti, prilikom kojih se koristi plać kao liturgijska odjeća, često događaju na otvorenom.

Velum ili oplećak je komad podužeg, obično ukrašenog ili izvezenog platna koji upotrebljava svećenik kod blagoslova s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Reverenda ili talar (*habit* kod redovnika) je svećenička "haljina" crne ili neke druge boje (ovisno o redovničkom redu) koju svećenici ili redovnici nose preko građanske odjeće te na nju oblače liturgijsko ruho. Reverenda je prepoznatljiva po nizu dugmadi, a redovnički habit prema pojasu s tri "čvorića", koja označavaju tri redovnička zavjeta (siromaštvo, poslušnost i čistoću).

Ministrantska liturgijska odjeća

Obično su ministrantska odijela načinjena od dva dijela: **rokete** i tzv. **ministrantske suknje** koja je ili u boji liturgijske godine ili crna, a slični na prepolovljenu reverendu (duga, obično crna ili smeđa, svećenička odjeća). Ministrantska roketa je istog kroja kao i svećenička samo je nešto jednostavnija. Ministrantska suknja može biti različite dužine i ima na sebi ušiven pojas kojim se steže. Praktično je da se podizanjem i spuštanjem prilagođuje veličini ministranta. Današnja, novija, i sve prisutnija, ministrantska odijela su puno jednostavnija. Obično su poput **svećeničke albe – ministrantska alba** – a vežu se pojasevima koji mogu biti u različitim liturgijskim bojama. Dodatak klasičnim i novijim odijelima mogu biti **ovratnici** (kragne) u liturgijskim bojama.

Važno je ukazati da su za vrijeme bogoslužja oči vjernika uprte prema oltaru i svetištu te treba dobro paziti na urednost i čistoću liturgijskoga ruha – svećeničkog i ministrantskog.

16. LITURGIJSKE KNJIGE – LEKCIONARI

UVOD:

Ovu katehezu najprimjereno je održati u sakristiji ili crkvi (pred ambonom). Na stol donijeti različite lektionare. Možemo upaliti svijeću i pročitati jedno čitanje od toga dana. Važno je naglasiti da se to čitanje danas čita u svim crkvama te potom kratko protumačiti pročitano poruku Božje riječi. Slikovito možemo reći da kao što u mraku svijetla i pomaže da pronađemo pravi put, tako je i Božja riječ svjetlo za čovjekov život. Gospodin Isus u svakoj je prilici učio – govorio. Želio je da njegova riječ "odjekuje" u svim vremenima i u svim ljudima. Zato je rado čitamo, kako bi nam ona svijetlila i davala život duši.

O TEMI UKRATKO:

- Crkva je uvijek častila Božju riječ;
- misno slavlje je liturgija - bogoslužje iz dva dijela: služba riječi i euharistijska služba;
- liturgijske knjige iz kojih se naviješta riječ Božja trebaju pobuđivati svijest da je tu prisutan Bog koji sada govori svom narodu;
- ponekad je i ministrant (stariji) u službi čitača; ako i nije, dobro je da se zna snalaziti u liturgijskim knjigama;
- lektionari su zasebne knjige koje sadrže liturgijska (misna) čitanja;
- Rimski misal sadrži sve molitve koje se izgovaraju u misi;
- Nedjeljni i blagdanski misal za narod je knjiga od velike pomoći vjernicima kao i poslužiteljima oltara koji čitaju za vrijeme liturgijskog slavlja;
- nedjeljna čitanja predviđaju tri čitanja: prvo iz Starog zavjeta, drugo iz Apostola (poslanice ili Otkrivenje) i treće čitanje iz Evanđelja;
- svagdanja čitanja obično su dva (Evanđelje obavezno i jedno iz Staroga ili Novoga zavjeta). Između čitanja uzima se pripjevni psalam;
- Sveopća molitva ili molitva vjernika sastavni je dio euharistijskog slavlja;
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ svatko neka uzme u ruke jednu od knjiga i nauči se pronaći tekstove
- ▶ pažljivo i s poštovanjem se ophoditi prema njima
- ▶ zapisati najvažnije.

CILJ:

- ministranti moraju poznavati osnovne liturgijske knjige
- potrebno je upoznati svrhu svake knjige
- nastojati probuditi poštovanje prema Božjoj Riječi i "svetim" knjigama.

IDEJA VIŠE:

- ▶ naučiti čitati *Direktorij* naše biskupije
- ▶ stariji ministranti mogu biti čitači
- ▶ šale.

GRAĐA UZ TEMU:

Bogoslužje se ne može zamisliti bez biblijskih tekstova koji sačinjavaju službu riječi. Postoji bliska povezanost Božje riječi i euharistije. Crkva je uvijek častila Božju riječ i euharistijsko događanje. Isto tako, kod podjeljivanja sakramenata potrebno je naviještanje riječi, jer su to sakramenti vjere koja se iz Božje riječi rađa i njome hrani. Vjernici se hrane na stolu Božje riječi i na stolu Tijela Kristova. Ono što se u riječi čita i navješćuje, u liturgijskim se znakovima nudi i događa. Misno slavlje je liturgija - bogoslužje iz dva dijela: služba riječi i euharistijska služba.

Liturgijske knjige, iz kojih se naviješta riječ Božja, trebaju pobuđivati svijest da je tu prisutan Bog koji sada govori svom narodu. One moraju biti prikladno urešene i lijepe, jer su simboli i znakovi većih vrednota. Zato će svećenik i poslužitelji oltara uvijek paziti na urednost liturgijskih knjiga. Njima se moramo služiti s dužnim poštovanjem i brigom. Riječ Božja preko liturgijskih knjiga dobiva svoj konkretni vidljivi život u zajednici vjernika. Božji glas, dakako, ne možemo čuti, kao ni glas Isusa Krista. Bog upućuje svoju riječ preko glasnika. Liturgijski čitač je izabrani posrednik i prenositelj Božje riječi i njegove poruke. Ponekad je i ministrant (stariji) u službi čitača; ako i nije, dobro je da se zna snalaziti u liturgijskim knjigama.

Ministrant je aktivni sudionik bogoslužja i dobro je ako se može samostalno snalaziti u liturgijskim knjigama. Kako bi bio od veće koristi svom svećeniku pri slavljenju liturgije, treba svladati osnovnu liturgijsku pismenost. Liturgijska pismenost pretpostavlja poznavanje i upotrebu svih liturgijskih knjiga, obrednika i pomagala koja se koriste u bogoslužju.

Lekcionari su zasebne knjige koje sadrže liturgijska (misna) čitanja. Sastavljeni su od zbirki odlomaka iz Svetog pisma, koji se čitaju u misnom bogoslužju. Izabrani biblijski tekstovi prilagođeni su prigodama i vremenu liturgijske godine: svagdanja, nedjeljna, blagdanska, svetačka, adventska, korizmena i uskrsna. Prije misnoga slavlja lektionar, u kojem su vrpcom označena čitanja, stavi se na ambon i ostaje zatvoren dok ga čitač neposredno prije naviještanja Božje riječi ne otvori. Prikladno je da se čitanja u liturgiji navješćuju iz jedne knjige, osim evanđelja, koje se u nedjeljnim i svečanijim slavljinama naviješta iz evanđelistara. Nije prikladno s ambona čitati biblijska čitanja koristeći materijale za liturgijsku pripravu, npr. listić ili slično.

Rimski misal je knjiga koja ima svoje posebno značenje i mjesto u slavljenju mise. Njome se služi samo svećenik i ona se nalazi pred njim na oltaru ili na posebnom stalku. Rimski misal sadrži sve molitve koje se izgovaraju u misi. Crvenom bojom su tiskana slova koja

služe kao objašnjenja, napomene ili uputstva, a crnom bojom dijelovi koji se čitaju ili mole. Pjevani dijelovi imaju uz tekst i gregorijanske note. Ako svećenik zaduži ministranta da nosi misal, neka to čini s puno pažnje i poštovanja. Poslužitelji oltara, koji su poučeni i ozbiljni, mogu svećeniku okretati stanice misala.

Nedjeljni i blagdanski misal za narod je knjiga od velike pomoći vjernicima kao i poslužiteljima oltara koji čitaju za vrijeme liturgijskog slavlja. On pomaže da se bolje pripravimo za nedjeljno bogoslužje te ga možemo ponijeti kući i vježbati čitanja razmišljajući o Božjoj riječi. Dobro je ako poslužitelj ima svoj primjerak koji mu je pri ruci za pripravu i aktivnije sudjelovanje u bogoslužju.

Nedjeljna čitanja

Sadržana su u tri sveska -A, B, C – i predviđaju tri čitanja: prvo iz Starog zavjeta, drugo iz Apostola (poslanice ili Otkrivenje) i treće čitanje iz Evanđelja. Nedjeljna su čitanja usklađena prema tematskim cjelinama; povezujući iste teme iz Starog i Novog zavjeta. Svaki svezak nedjeljnih čitanja sadrži: vrijeme došašća, božićno, korizmeno, vazmeno vrijeme, vrijeme kroz godinu i svetkovine Gospodnje "kroz godinu".

Svagdanja čitanja

Nalaze se u tri sveska. Svesci za svagdanja čitanja imaju tri odlomka (iz Starog zavjeta, apostola i evanđelje), a obično se čitaju dva (Evanđelje obavezno i jedno iz Staroga ili Novoga zavjeta). Između čitanja uzima se pripjevni psalam, a prije Evanđelja poklik aleluja (ili u vrijeme korizme Slava tebi, Kriste, kralju vječne slave ili sl.). Za što lakše snalaženje, prvo čitanje, koje se čita u neparne godine, označeno je trokutićem, a drugo čitanje, za parne godine, označeno je rombićem.

Sveopća molitva ili molitva vjernika sastavni je dio euharistijskog slavlja. Opća uredba Rimskog misala br. 69 naglašava: "Poželjno je da se ta molitva moli redovito u misama s narodom." Obrazac molitve vjernika ima uvod, prošnje i zaključnu molitvu. Uvod i zaključak izgovara predsjedatelj slavlja, a prošnje đakon ili netko od čitača ili poslužitelj - ministrant. Čitava zajednica vjernika potvrđuje svoju molitvu zazivom nakon svake prošnje ili molitvom u šutnji, te nakon zaključne molitve odgovorom "Amen". U posebnim prigodama prošnje mogu izricati pojedini vjernici za potrebe Crkve, kao i za razne duhovne i tjelesne potrebe župne zajednice ili pojedinaca. Svećenik može sam ili u suradnji s drugim vjernicima sastaviti primjerenu molitvu vjernika za misna ili druga liturgijska slavlja. Među bogoslužnim knjigama možemo i naći posebno izdane zbirke "Molitve vjernih", "Sveopće molitve vjernika" (za nedjelje, svetkovine, blagdane i posebne dane) i "Sveopće molitve vjernika – svagdani".

17. MINISTRANT - ČITAČ

UVOD:

Na stol donijeti različite lekcionare. Možemo upaliti svijeću i pročitati jedno čitanje od toga dana. Važno je naglasiti da se to čitanje danas čita u svim crkvama te potom kratko protumačiti pročitano poruku Božje riječi. Slikovito možemo reći da kao što u mraku svijeća svijetli i pomaže da pronađemo pravi put, tako je i Božja riječ svjetlo za čovjekov život. Gospodin Isus u svakoj je prilici učio – govorio. Želio je da njegova riječ "odjekuje" u svim vremenima i u svim ljudima. Zato je rado čitamo, kako bi nam svijetlila i davala život duši.

O TEMI UKRATKO:

- obavljaš tu službu s velikom pobožnošću i strahopoštovanjem;
- ne možeš čitati što ne razumiješ. Zato se moraš dati poučiti i dobro pripremiti za čitanje;
- kakva ti je priprava takvo je i čitanje! Ako se spremaš za čitanje tako da tekst samo gledaš, a ne izgovaraš riječi naglas, nećeš u bogoslužju dobro čitati. Ako vježbaš glasno biti ćeš sigurniji i osjetit ćeš snagu i ljepotu teksta;
- kod pripreme za čitanje najprije raščlani tekst. Nastoj imati na umu pregled teksta i biti ćeš sigurniji;
- pazi na znakove i interpukcije. Kao što je vozaču potrebno poznavati i pridržavati se prometnih znakova u vožnji, tako je i čitaču potrebno služiti se pravilno znakovljem. Poznavanje i pridržavanje znakova je preduvjet za uspješno čitanje;
- kod čitanja nastoj zadržati melodiju govora. Lagan izgovor pomaže boljem razumijevanju. Tko brzo čita ili guta riječi bit će narazumljiv. Čitači sa velikom tremom, brzim izgovorom ili govornom manom trebaju uložiti dosta truda da ovladaju tehnikom čitanja;
- ne sluša se samo ušima nego i očima. Ako je čitač uredno obučen to uljepšava liturgiju. Ako je netko neuredno ili izazovno obučen to rastresa slušatelje. Poželjno je čitati u ministrantskom odijelu;
- neka ti je držanje kod ambona sigurno i usklađeno. Misli na to da ti je svaki pokret izložen pogledu. Prirodno, dostojanstveno i neusiljeno držanje dobra je priprava za nastup;
- tvoj glas je najsigurniji kada dolazi iz prsa. Zato počni prirodnim, dubokim glasom, a tako i završi;
- prije početka čitanja i kod svakog odlomka pogledaj ljude, jer njima čitaš, ne samo sebi. Nemoj sagnuti glavu da ti se ne vidi lice;
- s mikrofonom se moraš služiti kao sa sirovim jajeom. Trebaš biti pažljiv jer on prenosi svaki šum, kašljanje i nepravilno disanje. Odredi pravilnu udaljenost; ne preblizu ni predaleko;
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ vježbati dolazak do ambona, samo čitanje, odlazak s ambona i držanje knjige
- ▶ poznavati lekcionare
- ▶ znati se snaći u Direktoriju i odrediti čitanja te ih pronaći u lekcionarima
- ▶ čitati u crkvi
- ▶ komentirati druge zdravo uočavajući što je dobro a što bi trebalo drugačije
- ▶ o čemu je govorilo Evanđelje (ili čitanja) prošle nedjelje.

CILJ:

- motivirati starije ministrante da prihvate službu čitača (i kad postanu odrastu)
- naučiti pravila čitanja svetih tekstova u crkvi
- znati odrediti čitanja.

GRAĐA UZ TEMU:

Ovako kaže jedna legenda. Dogodilo se to u srednjem vijeku. Kralj je odlučio poslati svoga sina u daleki grad da se tamo školuje. Sin se teško rastajao i gorko plakao. Otac ga tješi i veli mu: "Sinko, smiri se, mi ćemo te u mislima pratiti. Svakog tjedna ću ti pisati i opisivati sve što se kod nas događa." I sin otputuje. Koliko je samo za njega bilo veselje svako pismo koje je primio od oca! Često bi ga držao u rukama, pa čitao i opet; po tko zna koji puta. Ta, pismo je pisala ruka njegovog oca, koja mu je otkrivala sve što se događa u obitelji i domovini.

Nebeski nam Otac u svakoj misi šalje pisma u liturgijskim čitanjima. Cijelo sveto pismo je zbirka Božjih poruka koje čitamo svake nedjelje. I ne samo tada. Ne može biti misnog bogoslužja bez čitanja. Ona nas uvijek podsjećaju na Božje poruke, pouke, savjete, pobude, upozorenja, ... Netko to mora u zajednici pročitati jasno i glasno. Uz svećenika, to su čitači (lektori), koji vrše službu čitanja i prenošenja Božje poruke. Njihova je uloga jako važna. Služba čitača je stara i jako važna služba. Načelno, pripada odraslima, ali i poslužiteljima oltara.

IDEJA VIŠE:

- ▶▶ natjecanje u "kvaliteti" čitanja
- ▶▶ nabaviti knjigu "Čitač"
- ▶▶ primiti starije i poučenije ministrante u službu čitala (obred vidi u knjizi "Čitač")
- ▶▶ nabaviti biblijske tekstove na disketama ili CD-u
- ▶▶ upoznati i pratiti list "Živo vrelo" za liturgijski odgoj.

Ministrant može biti i čitač. On je već poslužitelj oltara i ako čita, time još više nadopunjuje i oplemenjuje svoju službu. Poželjno je da svaki stariji ministrant, koji za to ima smisla, bude i čitač. Neke župe imaju zasebnu zajednicu čitača, a negdje sami ministranti čitaju.

Želiš li, cijenjeni ministrante, biti i čitač u svojoj zajednici – dobro želiš. Samo dobar ministrant može biti i dobar čitač. Za ovu službu treba se i valjano pripremati. To će ti pomoći svećenik, sestra, vjeroučitelj ili koji stariji čitač. Pomno ih slušaj, pamti, usvajaj i dobro će ti doći.

Priprema za čitanje je prvi i veoma važan korak da postaneš dobar čitač. Za svaki se nastup prikladno pripravi. S tekstom koji moraš pročitati valja se unaprijed upoznati. Više ga puta pročitaj, pokušaj otkriti ključnu misao koju valja naglasiti. Što ti nije jasno, slobodno pitaj. Dođi najmanje petnaest minuta prije mise i vježbaj. (Neki nose tekst kući, da bi se još bolje pripravili.) Vidio si na TV-u kako spikeri čitaju. Nisu dugo na ekranu, tek nekoliko minuta. Međutim, njihovo radno vrijeme traje puno duže; ostatak vremena provode u pripremanju za nastup.

Posebnu pažnju treba obratiti na liturgijske knjige. One su svete knjige i prema njima treba imati poštovanja. Sjeti se da tu knjigu ljubi svećenik nakon navještaja evanđelja. Zato ih uvijek držimo s dvije ruke.

Prije nastupa provjeri svoju urednost (odijelo, lice, kosa...). Dojam koji čitač ostavlja veoma je važan. Pazi na hod kada prilaziš, na držanje tijela i ruku. Isto vrijedi i za odlazak s ambona. Kod čitanja govor mora biti jasan i glasan; pazi na stanku i znakove. Diši ravnomjerno i povremeno pogledaj slušateljstvo.

Važno je i kakvim ćeš glasom započeti čitati: ni tiho ni preglasno. Tonom i ritmom kojim si započeo, moraš nastaviti i do kraja. Tvoj glas treba biti prirodan; ne iskrivljen ili piskutav. Govori iz punih pluća i tada će tvoj glas biti prirodan i ugodan.

Jedan je nepripremljen čitač započeo čitanje: - čitanje "poslastice" apostola Pavla Korinćanima. "Poslastica" umjesto poslanica. Jasno je da je u crkvi nastao smijeh.

Čitanje na mikrofon zahtijeva posebno vježbanje i pažnju. Govor treba biti lagan i prirodan. Trebaš malo čekati dok mikrofon primi i reproducira tvoj glas. Ako se pojavi zakašnjeli glas ili jeka, tada sporije i tiše izgovaraj. Ako se pak ne čuje, tada pojačaj glas. Prema mikrofonu treba biti pažljiv jer on "hvata" svako nepravilno disanje ili kašljanje. Udaljenost od mikrofona mora biti uvijek ista. Kolika je ona, to trebaš sam isprobati.

Ako si dovoljno dobro ovladao tekstom, preporuča se da nekoliko puta dok čitaš pogledaš narod. Tako se ostvaruje komunikacija između čitača i puka. Ne zaboravi: i tvoje tijelo se vidi dok čitaš: neka uvijek bude uspravno s blago raširenim nogama. Tako će cjelovitost čitanja biti svečanija i dostojanstvenija.

Dodatak o lekcionarima

Bogoslužje se ne može zamisliti bez biblijskih tekstova koji sačinjavaju službu riječi. Postoji bliska povezanost Božje riječi i euharistije. Crkva je uvijek častila Božju riječ i euharistijsko događanje. Isto tako, kod podjeljivanja sakramenata potrebno je naviještanje riječi, jer su to sakramenti vjere koja se iz Božje riječi rađa i njome se hrani. Vjernici se hrane na stolu Božje riječi i na stolu Tijela Kristova. Ono što se u riječi čita i navješćuje, u liturgijskim se znakovima nudi i događa. Misno slavlje je liturgija - bogoslužje iz dva dijela: služba riječi i euharistijska služba.

Liturgijske knjige iz kojih se naviješta riječ Božja trebaju pobuđivati svijest da je tu prisutan Bog koji sada govori svom narodu. One moraju biti prikladno urešene i lijepe, jer su simboli i znakovi većih vrednota. Zato će svećenik i poslužitelji oltara uvijek paziti na urednost liturgijskih knjiga. Njima se moramo služiti s dužnim poštovanjem i brigom. Riječ Božja preko liturgijskih knjiga dobiva svoj konkretni vidljivi život u zajednici vjernika. Božji glas, dakako, ne možemo čuti, kao ni glas Isusa Krista. Bog upućuje svoju riječ preko glasnika. Liturgijski čitač je izabrani posrednik i prenositelj Božje riječi i njegove poruke. Ponekad je i ministrant (stariji) u službi čitača; ako i nije, dobro je da se zna snalaziti u liturgijskim knjigama.

Ministrant je aktivni sudionik bogoslužja i dobro je ako se može samostalno snalaziti u liturgijskim knjigama. Kako bi bio od veće koristi svom svećeniku pri slavljenju liturgije, treba svladati osnovnu liturgijsku pismenost. Liturgijska pismenost pretpostavlja poznavanje i upotrebu svih liturgijskih knjiga, obrednika i pomagala koji se koriste u bogoslužju.

Lekcionari su zasebne knjige koje sadrže liturgijska (misna) čitanja. Sastavljeni su od zbirke odlomaka iz Svetog pisma, koji se čitaju u misnom bogoslužju. Izabrani biblijski tekstovi prilagođeni su prigodama i vremenu liturgijske godine: svagdanja, nedjeljna, blagdanska, svetačka, adventska, korizmena i uskrсна. Prije misnoga slavlja, lekcionar, u kojem su vrpcom označena čitanja, stavi se na ambon i ostaje zatvoren dok ga čitač neposredno prije naviještanja Božje riječi ne otvori. Prikladno je da se čitanja u liturgiji navješćuju iz jedne knjige, osim evanđelja koje se u nedjeljnim i svečanijim slavljinama naviješta iz evanđelistara. Nije prikladno s ambona čitati biblijska čitanja koristeći materijale za liturgijsku pripravu, npr. listić ili slično.

Svagdanja čitanja

Nalaze se u tri sveska. Svesci za svagdanja čitanja imaju tri odlomka (iz Starog zavjeta, apostola i evanđelje), a obično se čitaju dva (Evanđelje obavezno, i jedno iz Staroga ili Novoga zavjeta). Između čitanja uzima se prijevni psalam, a prije Evanđelja poklik aleluja (ili u vrijeme korizme Slava tebi, Kriste, kralju vječne slave ili sl.). Za što lakše snalaženje, prvo čitanje, koje se čita u neparne godine, označeno je trokutićem, a drugo čitanje, za parne godine, označeno je rombićem.

Nedjeljna čitanja

Sadržana su u tri sveska -A, B, C – i predviđaju tri čitanja: prvo iz Starog zavjeta, drugo iz Apostola (poslanice ili Otkrivenje) i treće čitanje iz Evanđelja. Nedjeljna su čitanja usklađena prema tematskim cjelinama; povezujući iste teme iz Starog i Novog zavjeta. Svaki svezak nedjeljnih čitanja sadrži: vrijeme došašća, božićno, korizmeno, vazmeno vrijeme, vrijeme kroz godinu i svetkovine Gospodnje "kroz godinu".

Blagdani i spomendani

Tada se uzimaju samo dva čitanja. Prvo se može uzeti ili iz Starog zavjeta ili iz Apostola, a drugo iz Evanđelja. U vazmeno se vrijeme prvo čitanje uzima iz Djela apostolskih, a drugo, po mogućnosti, iz Ivanova evanđelja. Na svetkovine i blagdane uvijek se uzimaju čitanja koja se nalaze u vlastitim ili zajedničkim čitanjima.

Svetačka čitanja

Za neka svetačka čitanja predložena su vlastita čitanja. Kad ne postoje vlastita svetačka čitanja, onda se uzimaju čitanja koja osvjetljuju neku osobitost svečeva života i djelovanja. Često se u lekcionaru naznačuje koje se čitanje može uzeti iz zajedničkih svetačkih slavlja. Svetački lekcionar sadrži i zajednička čitanja što se nalaze u zajedničkim slavljinama ili za određeni red svetaca (npr. mučenika, djevica, pastira...) ili za svete općenito.

Prigodna čitanja

Sadrže liturgijska čitanja u različitim prigodama, kao što su događaji vezani uz Crkvu, crkvene službenike, narode i državnike, u različitim prilikama javnog života, te za neke osobite potrebe. Lekcionar donosi i zavjetna čitanja u posebnim zgodama ili svetkovinama. Predloženo je više tekstova koji se mogu izabrati.

Vježbati i pokazivati kako se treba služiti lekcionarom. U njemu je zapisana Božja riječ i zato mu pripada dolično i svečano rukovanje. Kad se nosi ili drži, neka to bude uvijek na dostojanstven način, kako bi se izrazilo poštovanje prema Božjoj riječi.

18. SVEĆENIČKA ZVANJA

UVOD:

Kad sam bio malo dijete, rado sam skupljao sličice. Nisam znao čitati, te mi je majka često pričala o dragom Isusu. Jednom u crkvi majka mi je dala svoj molitvenik da me umiri. Tražio sam i slagao svete sličice. Kada je svećenik došao pred oltar i stao nešto dijeliti pitao sam što radi. Mama mi je rekla da dijeli sv. pričest. To mi se jako sviđelo. Zavolio sam crkvu i u drugom razredu postao ministrant. Bio sam u sedmom razredu. U nedjelju poslije mise velečasni mi je u sakristiji rekao da dođem k njemu. Bio sam uznemiren jer nisam znao zašto me zove. Što sam to učinio? Osjećajući nelagodu zaputio sam se u župni stan. Župnik mi je otvoreno rekao: "Stjepane, ti bi mogao biti dobar svećenik". Bio sam zbunjen. "A što bih morao raditi da to postanem?" – jedva sam izustio. Rekao mi je da budem dobar, marljiv i da mnogo molim. Nikada to neću zaboraviti. (bogoslov Stjepan)

O TEMI UKRATKO:

- Bog čovjeku šalje poziv – to je vidljivo osobito u Svetom pismu;
- kroz cijeli Stari zavjet Bog poziva "suradnike" (Mojsija, Samuela, Jeremiju);
- i Isus na početku javnog djelovanja poziva i okuplja učenike kojima povjerava svoj nauk i želi da ga prenose drugima;
- izbor zvanja u životu najčešće je jednostavan i spontan;
- većina svećenika bili su ministranti;
- kroz molitvu i razmišljanje polako se otkriva istinitost svoga zvanja;
- potrebna je neprestana molitva za nove "radnike u Gospodnjoj žetvi";
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ prepričati ili sastaviti primjer iz života ili Svetog pisma o nekom pozivu
- ▶ nacrtati svećenika
- ▶ što ti se sviđa, a što ne kod svećeničkih zvanja? (razgovor)

CILJ:

- briga je zajednice hoće li sutra biti svećenika i redovnika
- kao aktivan član župne zajednice, ministrant ima odgovornu ulogu u molitvi za svećenička zvanja.

IDEJA VIŠE:

- ▶▶ pitati nekoga od svećenika ili redovnika kako je to postao
- ▶▶ izmoliti "deseticu žive krunice" za svećenička zvanja
- ▶▶ upoznati kojeg bogoslova ili časnu sestru
- ▶▶ moliti za jednog bogoslova (župnik zna ime).

GRAĐA UZ TEMU:

Bog zove – nekada i danas

Upravo Sveto pismo govori o Božjem pozivu ljudima i čovjekovom odgovoru na upućeni poziv. Povijest Izabranoga naroda započinje pozivom Abrahamu (Post 12,1). Kroz cijeli Stari zavjet Bog poziva "suradnike", koji će biti njegov glas posred naroda: Mojsija, Samuela, Jeremiju. Bog, brinući se za svoj narod, poziva na različite načine. Svima je zajedničko da s Bogom surađuju oko skrbi za Božji narod. Oni se u početku boje, kolebaju i smatraju se nedostojnima. Međutim, Bog ih baš takve želi i kasnije će preko njih učiniti velika djela.

Prikladno je pročitati nekoliko tekstova o pozivu u Starom zavjetu te o njima razgovarati:

Mojsije i gorući grm (Izl 3-4)

Samuelov poziv (1Sam 3,1-4)

Izajijin poziv (Iz 6).

Isus na početku javnog djelovanja također poziva i okuplja učenike (Mk 1,16-20) kojima povjerava svoj nauk i želi da ga prenose drugima. Poziva ih da slušaju "Radosnu vijest" i da ga slijede. Tako su mnogi pošli za Isusom i pratili ga na njegovim putovanjima. Slijede ga, slušaju i uče živjeti novim životom. Novi zavjet spominje sedamdeset i dvojicu učenika koje Isus šalje kao glasnike pred sobom (Lk 10,1). Ipak, posebno je pozvao i izabrao dvanaestoricu apostola, koji postaju njegovi sljedbenici, bliski prijatelji i poslanici (Mk 3,13). Isus želi da njegova riječ odjekuje po svem svijetu i kroz sve vjekove, zato poziva i šalje. Njegov nauk je poruka spašenja za sve ljude.

Prikladno je pročitati nekoliko tekstova o pozivu u Novom zavjetu te o njima razgovarati:

poziv apostola (Mk3,13-20)

susret s bogatim mladićem (Mt 19,16-23)

Petrov poziv (Lk5,1-11).

Duhovna zvanja danas

Za život nekog grada ili sela potrebna su mnoga zanimanja. Može li se život odvijati normalno bez pekara, liječnika, nastavnika, vozača, policajaca...? Mnoga su zvanja potrebna ljudskoj zajednici i ako nedostaju, zajednica trpi ili je život nemoguć. Postavimo pitanje: Kako su neki izabrali svoje zanimanje? Možda kroz razgovor s roditeljima ili znancima, ili su to osjetili u sebi još od djetinjstva, netko im predložio te se učinilo zanimljivo, plemenito ili atraktivno. Izbor zvanja u životu najčešće je jednostavan i spontan i nema neke tajnovitosti. Sve ide nekako prirodno i neusiljeno. Započinja simpatijom prema zvanju i nastavlja se ostvarivanjem želje.

Jeste li se zapitali kako se neki svećenik (npr. župnik) odlučio za svećenički poziv? Viđamo ih svakodnevno u župi ili u samostanima. Oni propovijedaju, predvode slavlja sakramenata, poučavaju, brinu se za ljude, djeluju u misijama, predvode život župnih zajednica. Kako su oni izbrali svoje zvanje i tko ih je pozvao? Zajedno su rasli s drugima, imaju zajedničko djetinjstvo i nisu bili neka posebna djeca. Malo je tko od njih doživio neki "čudesan" poziv. Nije bilo nekih viđenja, snova ili ukazanja. Najčešće u djetinjstvu susreću svećenike ili sestre i to im se sviđa. Velika većina svećenika su bili ministranti, a sestara pjevači u crkvenom zboru. Neki su čitali vjerske knjige, živote svetaca ili misionara i to im se sviđalo. Drugima je možda netko predložio: "Ti bi mogao biti svećenik!"

Prva misao – želja – je poput malenog sjemena, koje će vremenom rasti i sazrijevati. Kad dođe vrijeme, nakon osnovne ili srednje škole, polaze u sjemeništa ili samostane. Tijekom školovanja i formacije - kroz molitvu i razmišljanje – pomalo otkrivaju istinitost svoga zvanja. Nije neobično i krivo ako netko tijekom formacije otkrije da to nije za njega i promijeni školu. Važno je da se taj rast prati otvorenošću prema Duhu Božjem u iskrenoj molitvi. I još k tomu – potrebno je puno strpljenja.

Što činiti?

Hoćemo li imati svećenika, redovnika i redovnica, to ovisi i o nama. Može se dogoditi da jednog dana neke župe ostanu bez svećenika ili redovnica. Zamislite našu župnu zajednicu bez župnika (ili sestara). Kakav bi bio vjerski život? Poslužitelji oltara – ministranti - više su nego drugi pozvani da o tome razmišljaju, jer Bog i danas zove. Možda nam je danas teže čuti Božji "glas" - poziv? Papa nas u svom pismu za Dan duhovnih zvanja poziva da i mi preuzmemo odgovornost za budućnost duhovnih zvanja. Isus nam je poručio da "molimo Gospodara žetve da pošalje radnike u svoju žetvu". Jasno je da smo svi pozvani da molitvom i žrtvama damo svoj doprinos. Ako netko osjeti neku naklonost i usmjerenost prema duhovnom pozivu, neka slobodno o tome razgovara sa svojim župnikom.

Kako sam poželio postati svećenik?

Bilo je to na dan Sv. Nikole. U našoj crkvi je bio program dolaska sveca i podjela darova. Mene je župnik odredio da svecu držim štap. Bio sam sav sretan i uzbuđen. Dok je biskup dijelio darove, ja sam stajao pozadi. Tada sam poželio postati biskup. Svidjelo mi se kako je to lijepo i svečano. Kasnije, u višim razredima, naučio sam da ne mogu odmah učiti za biskupa. Prvo valja biti svećenik, a tek onda može se postati biskup. Ipak, u meni je ostala želja da postanem svećenik; da budem župnik. (Mirko)

Moj ujak

Moj ujak je bio župnik u udaljenom selu. Jednom do dvaput na godinu cijela moja obitelj išla ga je posjetiti. Bilo je to iza Uskrsa. Poslije nedjeljnog ručka svi smo kod stola razgovarali. Ujak se zanimao kako učim u školi. Moj otac je otkrio da sam slab učenik i da sam nemaran na nastavi. Jako sam se postidio pred ujakom. Otac me je kudio i isto sam očekivao od ujaka. No on mi je samo rekao: "Ivice, ja vjerujem da ti možeš biti bolji." Te su mi se riječi duboko urezale u sjećanje. često sam o njima razmišljao. Poslije toga popravio sam ocjene u školi i svoje vladanje. Zamisljao sam da i ja budem kao moj ujak. O tome dugo nisam nikome govorio. Nakon pola godine otkrio sam svojim roditeljima da želim biti svećenik. (Ivica)

19. MARIJA I MINISTRANTI

UVOD:

Molitva Zdravo Marijo ili Anđeo Gospodnji. Ili koja poznata marijanska pjesma pred Gospinom slikom ili kipom.

Ili:

Na samrtničkoj postelji mučila je majku sv. Bernarda budućnost njezina sina, mladog Bernarda. On je još malen i ostaje sam kada mu je majka toliko potrebna. Ona ga pozove: "Bernarde, kada ja umrem Djevica Marija će biti tvoja majka. Kad god budeš što god trebao, idi k njoj s krunicom u ruci i moli se." Ovu zadnju majčinu preporuku Bernard nije nikada zaboravio. Majka je nedugo zatim umrla. Od njezine smrti mali Bernard je redovito molio krunicu i otvarao svoje mladenačko srce Gospi. Ona ga je pratila i blagoslivljala njegove molitve u tolikoj mjeri da je postao glasoviti svetac.

O TEMI UKRATKO:

- što nam majka znači u životu?
- kakav bi nam bio život bez majke?
- Isus nam je na križu ostavio svoju majku za našu nebesku Majku;
- Marija je ministrantima uzor;
- ministranti ljube Majku Božju;
- molitva krunice;
- vojnik i krunica;
- svibanj i listopad posvećeni Mariji;
- .....
- .....
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ razgovarati ili pismeno sastaviti rad na temu "Majka zemaljska i majka nebeska"
- ▶ znati sva otajstva i način moljenja krunice
- ▶ svakodnevno moliti bar jednu desetnicu krunice.

CILJ:

- preko zemaljske majke, koju volimo, doživljavamo nebesku majku Mariju
- ojačati Marijansku pobožnost
- velikani Crkve, odreda su štovali Mariju.

IDEJA VIŠE:

- ▶▶ organizirati "lanac žive krunice" (svaki ministrant po jednu desetnicu dnevno)
- ▶▶ moliti na nakanu novih svećeničkih i redovničkih zvanja
- ▶▶ nabaviti ministrantima krunice
- ▶▶ šale ili igra.

GRAĐA UZ TEMU:

Ministranti ljube Majku Božju.

Primjereno je ministranskoj dobi da su živahni, nemirni, ponekad obješenjaci. Na putu odrastanja, u tim godinama, to je u redu. Kako takvu živahnost i prhkost povezati s ljubavlju prema Mariji? Takvo pitanje mogu postaviti ministrantice koje su mirnije i manje živahne. Marija, naša nebeska majka, dobro razumije nemir tih godina. Ne treba trošiti puno rijeci. Dječak će teško riječima izraziti svoje osjećaje. Što činiti? Svakoga dana sjetiti se Marije u jutarnjoj i večernjoj molitvi, makar ponekad i nakratko. U svojoj sobi imati njezinu sliku. Promatrati njen lik u crkvi; ne zaboravimo, Majčin pogled nas uvijek prati.

Dva najljepša mjeseca u godini, svibanj i listopad posvećena su Mariji. Tada Marijini štovatelji dolaze u crkvu svaki dan, nižu vijence krunica, slažu listove litanija. Djeca su Mariji posebno draga. Uz drugu djecu, ministrantima je mjesto u prvim redovima i među najredovitijima. Svojim dolascima pokazujemo Majci kako je volimo.

Evo nas pred tobom, Marijo.
Stojim pred slikom lika tvog.
Mi još ne znamo
kako treba moliti,
zato ovo cvijeće dajemo.

Primi našeg srca buket bijeli,
primi ovo cvijeće ljubavi.
Srca smo ti svoja
u njem dali,
u njem nam je život cijeli.

Molitva nek' ovo cvijeće bude
za svu djecu svijeta koja plaču.
Vrati im osmijeh na licu,
vrati im miran san,
da svi budu sretni kao mi.

Na istoku je od starine bio običaj da se u određenim prigodama odličnijim osobama pokloni vijenac ruža. Kršćani su vrlo rano primili taj običaj, pa su o Marijinih blagdanima kitili sliku ili kip Majke Božje.

Ali laticе ruža brzo venu i gube svoju ljepotu. Nebeskoj kraljici treba pokloniti nešto trajnije. Stoga se mjesto

uvelih ruža stalo gospi prikazivati vijenac neuvelih ruža, vijenac molitava. Zato se ustalio običaj da se taj vijenac ruža-ružarij, isplete od najdivnijih kršćanskih molitava: Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu.

Na jednom seoskom groblju pokopali mladu majku. Iza nje ostao i njezin osmogodišnji dječak. Drugi dan iza ukopa uputi se na majčin grob. Došavši do majčina groba, počeo je svojim malim ručicama kopati zemlju. Nađu ljudi i pitaju ga: "Što to radiš ovdje?" A on, gušeći se u suzama, reče: "Tražim mamu. Ja ne mogu živjeti bez mame."

Kod rođenja primili smo svoj tjelesni – naravni život. Na krštenju smo primili Božji život. Njega nam je darovao Spasitelj svojom mukom na križu. Kod toga je sudjelovala i naša nebeska Majka. Ona je rodila Spasitelja, a po njemu nam dolazi božanski život. Marija je naša majka.

Svako dijete ima dvije majke: jednu na zemlji, a drugu na nebu. Glavna briga naše majke je da bdije nad našim životom. Sile tame žele nam uništiti taj duhovni život. Ali tu je naša nebeska majka, da se brine i da nas čuva. Ako se priklonimo njoj, zaštićeni smo od svih opasnosti.

Mnogi sveci otkrili su nam tajnu svoje svetosti; bila je to molitva krunice.

Dragi prijatelji, poslužitelji oltara, poslušajte i ovaj primjer.

Naši su se mladi vojnici nalazili na taborovanju. Tamo su izvodili kojekakve vježbe, što već ide uz njihovu vojničku službu. Pred ručak bilo je prestrojavanje. Kad gle! Ispred stroja na zemlji ležala je jedna krunica.

Časnik je upitao tko ju je izgubio. Nitko se ne miče. Njezin vlasnik nije htio pokazati svoju pobožnost. Bojao se da će mu se drugovi zbog toga smijati. Na to časnik stavi ruku u svoj džep i izvadi krunicu i, pogledavši mlade novake, reče: "Hajde, prijatelji, nemojte se stidjeti. I ja imam krunicu koju nosim svaki dan." Tada priđe pred njega onaj što ju je izgubio. Kao da ga je napustila malodušnost i stid. Ohrabrio ga je primjer njegova časnika.

To ne valja. Tko bi se od vas stidio svoje majke? Štoviše, svatko je na nju ponosan. Tako je i s nebeskom majkom. Ministranti i ministrantice, nemojte se nikada stidjeti svoje nebeske majke. Otkrijte njezinu sliku ili kip, ako imate kod kuće. Svaki dan uzimajte krunicu u ruke i molite; ili kod kuće ili zajedno s drugima u crkvi. Ako vam je dugo cijelu, molite bar jednu deseticu.

20. DUHOVNI ŽIVOT – POBOŽNOST

UVOD:

- na stolu se nalazi križ i upaljena svijeća
- zajedno izmoliti Molitvu Gospodnju (Oče naš) raširenih ruku
- ili "Molitva ministranta":

*Gospodine, Isuse, službenik sam Tvoj.
Izabrao si mene da poslužujem kod Tvog oltara.
Sretan sam što mogu kod svete žrtve donositi na oltar
žrtvene darove.
Nauči me da slušam riječi Tvoje.
Daj mi snagu da znam radosno prikazivati sve;
svoja djela, svoje misli i sav svoj život.
Ti ćeš mi se darovati u svetoj Pričesti.*

*Daj mi pravo apostolsko srce,
da se i ja znam darovati braći.*

*Ostani uvijek sa mnom, Gospodine!
Ti me vodi k Ocu!*

*Marijo, moja Majko, službenice Gospodnja,
učini me vjernim službenikom Sina Tvoga.*

TEMA UKRATKO:

- **jer si tako blizu oltara, pozvan si na svetost;**
- **pozvan si biti bolji i pobožniji od drugih dječaka;**
- **dobar učenik ili sportaš postaje se s puno vježbanja;**
- **MOLITVA – put prema pobožnosti;**
- **disanje = život tijela;**
- **molitva = život duše;**
- **posluživanje je molitva;**
- **uzor svetosti imamo prvo u Bogu, Isusu i svecima;**
- **biti svet Božji je dar i plod tvog zalaganja;**
- **svakome je upućen poziv na svetost, a osobito ministrantu;**
- .....
- .....

ZADACI:

- ▶ neka svatko kaže što moli
- ▶ sastaviti nedjeljnu propovijed ili neku molitvu
- ▶ naučiti Molitvu ministranata.
- ▶ vanjšтина i nutrina; zdrava i crvljiva jabuka.

CILJ:

- probuditi svijest da ste pozvani, više nego drugi, na intenzivan duhovni život
- ako se ne moliš, kako možeš posluživati oltar?
- iz redova ministranata stasaju budući suradnici, pa i svećenici i redovnici.

IDEJA VIŠE:

- ▶▶ mnogi ministranti obavljaju pobožnost prvih petaka
- ▶▶ pribaviti prikladni MOLITVENIK
- ▶▶ u knjižici "Ministrant" postoji mali časoslov.

GRAĐA UZ TEMU:

Poslužitelj oltara, koji je tako često u doticaju sa svetinjama, treba biti pobožan, to zahtijeva njegova služba. Već samim time što je ministrant, treba prednjačiti u pobožnosti. Jedan vid je i molitva.

Kada srce moli.

Ima različitih načina na koje možeš moliti. Molitva može biti osobna, nutarnja, iz duše, ili molitva srca. Moliti možeš zajedno s drugima kada obavljaš ministrantsku dužnost. Neki običavaju pognuti glavu, zatvoriti oči i moliti srcem. Na taj način se odvajaju od svijeta i sami govore s Bogom. Oči i uši kao da su isključene, a prozori naše duše zatvoreni. Sva je pažnja usmjerena Gospodinu koji prebiva u našem srcu. Tako možemo moliti svoju jutarnju i večernju molitvu, ili zahvalu iza pričesti. Ovakav nutranji razgovor s Bogom nužan je i potreban oblik molitve. Ministrant se treba vježbati u ovom načinu. Molitva srca je velika milost u kojoj se treba vježbati, i za koju treba moliti. Ima i drugih oblika molitve. Kad ministriraš, teško ćeš na ovakav način moći s Bogom razgovarati. Zašto? Jer na mnogo stvari treba misliti i pratiti svetu misu.

Aktivna molitva, molitva otvorenih očiju i ušiju.

U ovakvoj molitvi molitelj se ne ograđuje od izvanjskog svijeta. On nastoji da ga Bogu diže sve što čuje, vidi, dodiruje i što god čini. On moli kada gleda oltar, kalež, tabernakul, svijeće... On moli kada izgovara glasno misne molitve, gromko pjeva, kada stoji ili kleči. Ove vanjske stvari ne "smetaju" ga, štoviše, one mu pomažu da žarče moli. To je molitveni način liturgije tako da što zdušnije

sudjeluje. Crkveni Sabor će reći da je liturgija najuzvišenija molitva koju čovjek može prinijeti Bogu. Obredi i sv. mise, i sakramenata i drugih pobožnosti pružaju nam razne oblike molitava. Stoga Crkva njeguje liturgiju i želi da i ministranti u toj skladnoj pjesmi dadnu svoj obol. Tako ministranti i tu nalaze svoju pravu pobožnost.

Posluživanje je molitva.

Kod posluživanja ministrant može biti mlak i bezvoljan, a može biti pravi molitelj. Kada nosi vrčice s vinom i vodom, misli kako se i on prikazuje kao žrtveni dar Bogu. "Primi, Gospodine, ove darove! Dajem ti svoje srce i sve što imam!" Kad god poklekne, nije to samo obična kretnja tijela, već tom kretnjom Bogu govori: "Klanjam ti se veliki i silni Bože!" Tako moli čitav čovjek, i tijelo i duša. Sve što činiš neka to ne bude samo izgled, samo tijelom, nego neka to prati srce, razmišljaj da i to što činiš može biti molitva. Stoga je važno razumjeti bogoštovne čine, shvatiti njihovo značenje i izvršavati ih pobožna srca. Tako će pravi ministrant uvijek iznova učiti o liturgiji, simbolima, crkvenom posuđu, ruhu...

Zahvala poslije svete mise

Svećenik je rekao "Pođimo u miru", odgovorili smo i posljednji "Bogu hvala", svijeće na oltaru su pogašene, ali sveta misa time nije završena, nego se nastavlja u mom životu. Ti, Bože, želiš da moje misli, riječi, moj rad i odmor, upravo sve što činim, odražava žrtvu, kod koje sam smio posluživati. Daj mi milost da danas tvoga Sina tako nasljedujem i tako živim kako to dolikuje Božjem djetetu i bratu Isusa Krista. Daj, da te radosna

sreća hvalim svojim riječima i djelima. Po istom Kristu, tvome Sinu, Gospodinu našem. Amen!

Bog nas poziva na svetost.

To je naš cilj i konačni smisao za kojim težimo. Naš zemaljski život bio bi promašen bez ostvarivanja kršćanskog ideala svetosti. Svaki vjernik je pozvan da životnim svjedočenjem bude dionik posvećenja sebe i svijeta. Na svetost nisu pozvani samo odrasli, već je mogu ostvariti i odvažni dječaci. U prvim kršćanskim vremenima mnogi su dječaci i mladići, poput svetog Tarzicija, svoju svetost dokazali i mučeništvom. To su junaci vjere, kojima se divimo i preporučamo u molitvama. Velik se postaje veličinom i plemenitošću duše, a ne veličinom tijela. Poziv na svetost upućuje nam sâm Isus: "Budite sveti kao što je svet Otac vaš nebeski." Uzor svetosti imamo prvo u Bogu, Isusu i svecima. Takvu svetost pokušaj ostvariti, dragi ministrantu, u svojoj ministrantskoj službi, kao i cijelim svojim životom. Ministrantsko služenje koje nije začinjeno barem klicom svetosti gubi svaki smisao i značenje. Isus voli i cijeni svete dječake, posebno uz svoj Oltar. Oni su ukras ne samo ovozemaljske crkve, već i vječne Crkve u nebu.

Ideal svetosti

On ti se može učiniti dalekim i neostvarivim. Kako postati svet s tolikim sklonostima na grijeh, koje nas bez prestanka muče? Putevi zla su ugodni i široki, dok su putevi dobra opori i teški. Svi su se sveci susreli s tim problemima, osjećali su žalac grešnih ugodnosti i teškoće u vršenju dobra. Borba za svetost je borba za ostvarenje dobra u nama i oko nas, a odbacivanje zla.

Veličina svetaca

Ona se nalazi u njihovom nastojanju da svoje mane i slabosti preobrase u vrline i kreposti. U onome u čemu su, kao obični ljudi, bili slabi, oni su upornim radom i odricanjem postali veliki. I najveći grešnik može postati svetac. Primjer nam je sv. Augustin. On je do svoje tridesete godine živio razvratnim i sablažnjivim životom. Sam je to napisao u svojim Ispovijestima: "Još kao dijete bio sama veliki grešnik." Nakon obraćenja Augustin postaje jedan od najvećih svetaca naše Crkve.

Biti svet Božji je dar i plod tvoga zalaganja.

Bog nas je iz ljubavi stvorio, ali naša vječna sreća ovisi o nama i našem trudu oko svetosti. Poziv na svetost je trajna obveza svakog kršćanina, a posebno onih koji su tako blizu oltara, ministranata.

I tebi je upućen poziv na svetost.

Na svetost si pozvan po krštenju i služenju u Crkvi. Neka te ne uplaši visina cilja na koji te Bog poziva. On je ostvariv jer su ga mnogi dostigli. Što je cilj veći traži više žrtve i odricanja. Krenuo si za Kristom, slijedi ga svetim životom!

II. SVECI-ZAŠTITNICI MINISTRANATA

SVETI TARZICIJE

Bilo je to u rano kršćansko doba, za vrijeme prvih progona kršćana. Svećenik je u katakombama služio sv. misu. Nakon što je rekao na koncu: "Idite u miru"; obratio se prisutnima i upita: "Tko bi od vas htio odnijeti svete hostije našoj braći zatvorenicima"? Dječak imenom Tarzicije istupi pred svećenika. On već dugo sanja kako bi učinio nešto veliko za Boga. No, videći njegovu mladost svećenik je oklijevao. On je za ovaj pothvat očekivao odvažnog muža koji bi se mogao prema potrebi i braniti. Međutim, Tarzicije je uporno molio da to bude baš on. Želio je ovim djelom posvjedočiti ljubav prema svome Spasitelju. Odlučnim glasom povika: "Pouzđajte se, ja se obvezujem da ću donijeti Isusa, neću zatajiti!" Smion i odlučan izgled dječaka uvjerali su svećenika da mu povjeri pričest. Stavi je u malu kutijicu i objesi dječaku oko vrata. Tarzicije se uputi rimskim ulicama prema tamnici. Kad je stigao na trg, namjeri se na dječake koji su se igrali. Ovi su ga uporno pozivali da im se pridruži. Tarzicije se opravdavao da žuri i ima svoga posla. Jedan je primijetio da on nešto skriva na prsima. Htjeli su vidjeti po svaku cijenu što on to nosi. Kad je odbio, zločesti nevaljalci se bace na njega. Htjeli su oteti posudicu. On se svom snagom branio. Ta bila je tu najviša svetinja kršćana. Napokon podlegne i sruši se sav u krvi, ali je i dalje rukama čvrsto držao hostije. Uto naiđe stražar i rastjera objesne dječake. On je, na sreću, bio kršćanin i sakri posudicu. Dječak je bio sav izranjen i izdahnuo je na rukama. Umro je kao mučenik za svoga Spasitelja. Nije dopustio da svete tajne pogani obeščaste. Kršćani su ga sahranili kao pravog mučenika za svetu vjeru.

SVETI DOMINIK SAVIO

Još kao mali dječak sveti Dominik bio je izrazito poslušna svojim roditeljima i redovito molio za njih. Majka Brigita i otac Karlo odgajali su ga u ljubavi prema Bogu i ljudima. Dominik je rastao i svakog dana sve više znao o dobrom Bogu, upoznavao ga i sve više molio. Svake je nedjelje bio u crkvi pokraj svog oca. Pratio je misu i pažljivo slušao propovijed. Već s pet godina naučio je ministrirati i posluživao je redovito kod svete mise, a sa sedam godina primio je prvu svetu pričest. Znao je podnositi nepravdu još u osnovnoj školi. 2. listopada 1854. godine Dominik je susreo don Bosca, a nedugo zatim preselio se u Oratorij u Torinu i prikazao svoj život Bogu i nebeskoj Majci. Dominik je bio marljiv učenik, rado je pomagao onima kojima je pomoć bila najpotrebnija: bolesnima, siromašnima, napuštenima. Opo-minjao je one koji su psovali i činili ružne stvari. Bio je pokretač "Društva Bezgrešne" te sastavio pravilnik te Družbe. Vrlo brzo se teško razbolio, ali nije posustao u svojoj vjeri. 9. ožujka 1857. godine prešao je u iz ovoga života Gospodinu komu je iskreno služio. Nakon svoje smrti ukazao se prvo svome ocu, a potom i don Boscu. 9. srpnja 1933. Dominik Savio proglašen je časnim slugom Božjim i njegove su kreposti priznate kao herojske. 5. ožujka 1950. proglašen je blaženim, a devet godina kasnije, 12. lipnja 1959. proglašen je svetim.

SVETI POLION

zaštitnik čitača i ministranata

Brojni su svijetli i junački likovi mladih čitača u nebeskoj Crkvi. Već početkom kršćanstva u našim krajevima otkrivamo velikane čitanja i svjedočenja riječi Božje. Tako imamo sačuvane zapise o sv. Polionu, koji je bio prvak među čitačima; rekli bi danas organizator, vođa. Živio je krajem trećeg stoljeća u Vinkovcima (Cibalae). Godine 304. bio je za cara Dioklecijana prognan i on je kao prvak među lektorima bio izveden pred sud. Načelnik policije, careva produžena ruka, Prob, trebao je neposlušne careve podanike kazniti. (Kršćane su prisiljavali da se klanjaju caru kao Bogu; što oni ni po cijenu svog života nisu prihvaćali.) Optužba Polionova je glasila: "Ovaj je zabasao u toliku oholost da ne prestaje huliti na bogove i vladare." Na pitanje načelnika Proba kakvu službu vrši, Polion je odgovorio: "Prvak lektora... onih koji obično čitaju narodu božanski govor."

Tako je u temelje kršćanstva na prostorima naše domovine ugrađen i mladi život sv. Poliona. Njegov blagdan slavimo 28. travnja. Stoga bi Polion, zbog svoga dosljednog života i mučeničke smrti mogao biti zagovornikom i uzorom svim crkvenim čitačima danas.

Dani ministranata

Dobro je imati jedan dan u godini koji se uzima kao - Dan ministranata.

Župnik i voditelj se o tome dogovaraju, ako već ne postoji tradicija. Svakako to može biti dan sveca - zaštitnika komu je posvećena zajednica.

Prikladna je i prva nedjelja Došašća kada može biti i uvođenje u službu novih ministranata; pohvala, zahvala i nagrađivanje starijih. Sve se može završiti malom zakuskom u vjeronaučnoj prostoriji.

Neki uzimaju Veliki četvrtak kao dan i svećenika i ministranata. Znakovito je i lijepo samo je problem što su svećenici odveć zauzeti obedima velikog tjedna.

Svakako je poželjno da poslužitelji olatara imaju svoj dan u godini i koji će oni posebno obilježiti.

III. EUHARISTIJSKO KLANJANJE

PJESMA:

Ima jedna duga cesta...

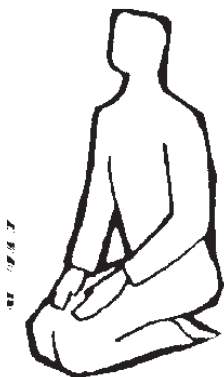
UVODNA MOLITVA:

Gospodine, učitelju i brate. Okupili smo se pred tobom da ti se poklonimo i izrečemo ti svoje molitve. Radosno služimo tvome oltaru na kojem si se za nas predao. Daj da tu tvoju ljubav uvijek pobožno prepoznamo i radi toga te još više ljubimo. Blagoslovi naše nastojanje da budemo što radosniji, bolji i požrtvovniji služitelji tebi kroz euharistiju. Amen.

Meditacija se može popratiti tihom meditativnom glazbom (CD ili instrument).

MEDITACIJA

Ovako je Bog dobar:
obraćenika prihvaća bez primjedbi i pitanja.
Ovako je Bog velik:
nitko mu ne može dokučiti veličinu.
Ovako je Bog širokogrudan:
nikoga ni na što ne prisiljava.
Ovako je Bog vjeran:
nikoga ne ostavlja na cjedilu.
Ovako je Bog pouzdan:
čeka i one koji su najdalje odlutali.
Ovakav je Bog u ljubavi:
svima koji mu pođu on hrli ususret.
Ovakav je Bog u opraštanju:
one koji su ga zatajili prima kao da ga nisu razočarali.
Ovakav je Bog u radosti:
svetkuje sa svakim povratnikom.
Ovakav je Bog u dobroti:
nitko to jednostavno ne može shvatiti.
Ljubav njegova nadilazi sve naše predodžbe. (*Severin Schneider*)

PJESMA:

Mir, pravi mir daje Krist, Gospodin naš.

Kraća šutnja
MOLITVA SV. FRANJE

Gospodine, učini me oruđem svog mira.
Gdje je mržnja, da nosim ljubav.
Gdje je uvreda, da nosim oprost.

Gdje je nesloga, da nosim slogu.
Gdje je zabluda, da nosim istinu.
Gdje je sumnja, da nosim vjeru.
Gdje je očaj, da nosim nadu.
Gdje je tama, da nosim svjetlo.
Gdje je žalost, da nosim radost.

O Gospodine, daj da ne tražim toliko da budem utješeni, nego da tješim; ne da budem shvaćen, nego da shvaćam drugoga; ne da budem ljubljen, nego da ljubim. Jer bolje je davati, nego primati, dok opraštamo, nama biva oprošteno; umirući uskrsavamo na život vječni.

Ako prilike dopuštaju, predvoditelj sada može pozvati ministrante da na papirić napišu jednu kraću molitvu ili nakane za koje žele moliti, te ih jedan po jedan u šutnji donesu pred Presveti Oltarski Sakrament. Za to vrijeme može u pozadini svirati tiha meditativna glazba (na gitari ili s CD-a).

Umjesto predloženog oblika molbenice pisane na papiru, predsjedatelj može predmoliti priloženu sljedeću molbenicu:

MOLBENICA:

- Gospodine Isuse, blagoslovi naše roditelje. Neka ih tvoj Duh ravna i vodi u ljubavi i sreći, molimo te:
- Gospodine Isuse, milošću svojom obasjaj našega župnika, da ti uvijek vjerno služi, molimo te:
- Gospodine Isuse, neprestano povećavaj našu župnu zajednicu novim članovima, molimo te:
- Gospodine Isuse, daruj mir svijetu. Neka prestanu ratovi, ubijanja i mržnja među ljudima, molimo te:
- Gospodine Isuse, svrni svoj pogled na sve bolesne i one koji trpe, da u tebi pronađu utjehu i snagu, molimo te:
- Gospodine Isuse, u nama, svojim poslužiteljima uvijek raspiruj vjeru u tebe, ljubav prema tvojoj i našoj Majci Mariji i privrženost svetoj Katoličkoj Crkvi, molimo te:

PJESMA:

Kakav prijatelj je Isus

(Pjesmarica župske zajednice, br. 564.),

ili druga prikladna pjesma.

ZAVRŠNA MOLITVA

Mudrosti Božja, vodi me.
Snago Božja, jačaj me.
Dobroto Božja, nagradi me.
Duše Božji, oživi me.
Ljubavi Božja, zagrli me.
Voljo Božja, uputi me.
Svetosti Božja, posveti me.
Blagosti Božja, tješi me.
Uzvišenosti Božja, upravljaj me.
Neizmjernosti Božja, ispuni me.
Svjetlosti Božja, prosvijetli me.
Milosrđe Božje, spasi me.
Slatkoću Božja, prožmi me.
Ljepoto Božja, očisti me.
Sigurnosti Božja, smiri me.
Miru Božji, nastani me.
Presveto Trojstvo, blagoslovi me
u životu, u smrti,
u vremenu i u vječnosti. Amen. *(Johannes Crasset)*

Blagoslov s Presvetim

PJESMA:

Krist jednom stade na žalu
ili druga prikladna pjesma.

IV. ZABAVNE IGRE

Djeca se rado igraju jer im to stvara zadovoljstvo; jednostavno igraju se radi igre. Oni ne traže neki cilj već se predaju igri. To ih ispunja radošću, zadovoljstvom, jako dobro pamte rezultate i doživljaje u igri.

Stoga ne bi trebali zanemariti igru u zajedničkim druženjima. Posebno kada je zajednica razigrana (proljeće) i jednostavno nisu zainteresirani za učenje.

Igrom i šalom poželjno je ponekad završiti ministrantski sastanak.

Igra u ministrantskoj zajednici:

- povezuje pojedince u jednu zajednicu
- stvara doživljaj ugone (bilo je super)
- opušta i razveseljuje
- stvara emotivne doživljaje koji se dugo pamte
- radije dolaze na sastanke.

A. IGRE NA OTVORENOM

1. Skakanje u vreći – igra klockana

Potrebna materijal: nekoliko platnenih vreća, štoperica
Broj sudionika: po izboru voditelja (moguće je da skače jedno po jedno dijete ili više djece zajedno)
Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Ova stara i vrlo popularna igra izvodi se tako da svako dijete "obuče" na noge platnenu vreću i podigne do struka. Ako je grupa manja, mogu se natjecati pojedinci, a ako je veća, dobro je grupu podijeliti u nekoliko natjecateljskih skupina. Potrebno je negdje vani (bilo bi dobro na nekom mekom terenu, zemlji) odrediti startnu liniju i cilj. Cilj neka ne bude predaleko od starta. Ako se djeca natječu pojedinačno, mjeri se vrijeme dolaska do cilja svakome pojedinom djetetu. Naprotiv, ako se natječu skupine, onda se uzima vrijeme čitave skupine. Kada je riječ o skupini, dobro bi bilo da i prvi igrač, kao i onaj iza njega, ima svoju vreću. Iako može biti jako zanimljivo i to da svaki igrač mora obući i skinuti vreću te je predati sljedećem igraču. Dijete koje na putu do cilja padne na zemlju, treba se pridići i nastaviti svoj put.

2. Natezanje užeta – povuci-potegni

Potrebna materijal: jedno dugačko i čvrsto uže
Broj sudionika: nije određen
Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Evo još jedne stare i zanimljive igre. Grupu ministranata potrebno je podijeliti na dva dijela, s tim da raspored snaga bude ravnomjerno raspoređen na obje strane. Negdje na travi označi se ravna crta, a konop se postavi tako da mu je sredina točno na crti. Djeca uzmu konop za krajeve i na znak voditelja nastoje drugu stranu dovući (ili prevući) preko crte. Ako je grupa veća, sami ministranti mogu izabrati svoje predstavnike u igri, a ostali mogu glasno navijati i bodriti svoj grupu.

3. Nošenje "krkečki" – teški teret

Potrebna materijal: štoperica
Broj sudionika: nije određen
Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Svaki član grupe izabere svoga partnera u igri. Pri izboru bilo bi dobro da pomogne i voditelj. U svakom slučaju, treba nastojati da snažnija djeca uzmu za partnera onu slabiju. Igra započinje na startnoj poziciji tako da na znak voditelja snažnije dijete uzima na leđa svoga partnera i trči prema zadanom cilju. Pobjednik je onaj par koji je prvi došao do cilja. Svi natjecatelji koji posustanu prije cilja ispadaju iz igre ili se vraćaju na startnu poziciju. Ako je skupina koja sudjeluje u igri velika, nekoliko parova može se udružiti i činiti jedan natjecateljski tim.

4. Guranje "tački" – šetnja s prijateljem

Potrebna materijal: štoperica
Broj sudionika: nije određen
Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: I u ovoj igri djeca biraju svoga partnera. Važno je izabrati neki prikladan (čist i mekan) teren. Na znak voditelja prvi sudionici spuste se rukama na zemlju. Njihovi parovi uzimaju ih za noge i tako kreću prema određenom cilju. Treba voditi računa da djeci bude zanimljivo ali nikako ne previše forsirati da se ne bi slučajno tkogod ozlijedio.

5. Nasipanje vode u bocu – Mokro, mokrije

Potrebna materijal: nekoliko plastičnih boca od po 2 litre, dvije ili više kanti za vodu i nekoliko plastičnih probušenih čaša (ali ne sa prevelikim rupama)
Broj sudionika: po izboru voditelja (u isto vrijeme može se natjecati više skupina, broj članova u skupini nije određen)
Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Na otprilike 5-10 metara od startne pozicije postavite se dvije (ili više) plastične boce. Na startu se postavite kante s vodom. Pojedinaac uzima probušenu čašu i na znak voditelja zagrabi vodu iz kante te hita pre-

ma cilju. Čaša je probušena i natjecatelj nastoji što prije doći do boce u koju onda sipa vodu. Vraća se na start odakle kreće drugi predstavnik skupine. Pobjednik je ona skupina koja prva napuni bocu do vrha. Budući da u ovoj igri često bude i mokrih nogu, preporuča se za ljetne mjesece.

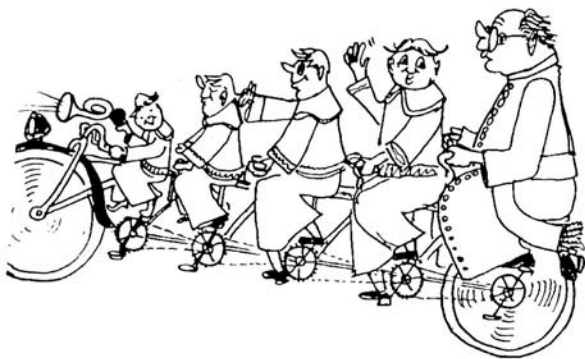
6. Nabacivanje kruga – Sinjska alka 2

Potreban materijal: tri metalna ili drvena koluta (ne prevelika), tri (ili više) metalna ili drvena stupića

Broj sudionika: po izboru voditelja (djeca se mogu natjecati jedan po jedan ili skupina za skupinom)

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Pripravljene stupiće zabijemo u zemlju tako da vire 30-50 cm izvan zemlje. Stupiće postavimo tako da budu ne previše udaljeni jedan od drugoga. Odredimo mjesto gađanja, otprilike 2-3 m od stupića. Svaki natjecatelj dobiva tri koluta koje treba u prvom gađanju smjestiti na pripravljene stupiće. Pobjednik je onaj natjecatelj (ili skupina) koji je uspio pogoditi najviše stupića. Ako se dogodi da ima više natjecatelja (ili skupina) s istim brojem pogodaka, natjecanje se produžuje dok se ne dobije pobjednik.

7. Bacanje u metu – pikado

Potrebn materijal: velika ucrtana meta na zemlji, asfaltu ili betonu, tri zavezane platnene male vrećice napunjene pijeskom ili nekim drugim sitnim materijalom

Broj sudionika: po izboru voditelja (mogu se natjecati pojedinci ili skupine)

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Na zemlji je ucrtana meta s nekoliko velikih krugova koji se sužuju prema svojoj sredini. Svaki krug nosi određeni broj bodova. Onaj najmanji najviše i tako prema rubu kruga sve manje i manje. Na udaljenosti od otprilike dva metra svaki sudionik pokušava pripremljene vrećice ubaciti u što uži dio kruga i tako ostvariti što veći broj bodova. Naravno ne smije izbaciti već smještene vrećice.

8. Hodanje po ciglama – Modna pista

Potreban materijal: tri drvene ili neke druge ciglice veličine dječjeg stopala, štoperica

Broj sudionika: po izboru voditelja

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Igra se mora odvijati na ravnom terenu. I u ovoj igri potrebno je odrediti start i cilj. Dužina koju svaki igrač treba hodajući po ciglicama prijeći neka ne bude prevelika (5-10 metara). Svaki pojedini igrač dobiva na startu tri ciglice. Stavljajući ciglice na zemlju, treba hodajući po njima stići što prije do cilja, ali tako da niti jedanput ne stane na zemlju. Na dvije ciglice stoji, a treću stavlja pred sebe i pomiče jednu nogu. Oslobođenu ciglicu uzima u ruke i stavlja pred sebe i tako nastavlja svoj hod. Ovo je igra brzine i spretnosti. Potrebno je pripaziti da svaki igrač hoda samo po ciglicama a ne po zemlji. Ukoliko se sudionici natječu pojedinačno, svakome od njih mjeri se vrijeme, a pobjednik je onaj koji najbrže dođe do cilja. Ako se natječu skupine, onda je pobjednik skupina koja je, ukupno gledano, najbrže odigrala ovu igru. Ova igra može se igrati i tako da svaki sudionik dobiva samo dvije ciglice. U tom slučaju, dok podiže jednu nogu i prebacuje ciglicu, mora nogu držati u zraku, tj. stajati samo na jednoj nozi.

9. Utrka na tri noge – tronožna bića

Potreban materijal: nekoliko vrpca za vezivanje

Broj sudionika: igra se u parovima i u igri sudjeluje više parova

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Svaki sudionik igre izabire svoga partnera. Na određenoj startnoj poziciji svaki par stane jedan pored drugoga. Voditelj, ili njegov pomoćnik, pripremljenim vrpčama zaveže svakom paru noge. Od jednog igrača desnu, od drugoga lijevu i to iznad gležnja i nad koljenom. Na znak voditelja parovi potrče prema određenom cilju (udaljenost oko 15 metara). Pobjednik je onaj par koji prvi dođe do cilja. Potrebno je pripaziti da noge parova budu dobro vezane jedna zu drugu ali ipak ne previše stegnute.

10. Lovac, vrabac i komarac – lovačka igra

Potreban materijal: nema

Broj sudionika: u igri sudjeluju tri igrača, no u isto vrijeme može sudjelovati i više skupina

Vrijeme: ovisi o broju igrača i interesu

Tijek igre: Svaki sudionik dobije ili izabere jednu ulogu: jedan je lovac, drugi vrabac a treći komarac. Na znak voditelja lovac ima zadatak uhvatiti vrapca, vrabac treba uhvatiti komarca, a komarac ima zadaću uloviti lovca. Ovo je igra ispadanja. Kada je jedan od sudionika uhvaćen, ispada iz igre, a „lov“ se nastavlja. Pobjednik je onaj sudionik koji najduže ostane u igri.

B. IGRE U PROSTORIJI

1. Puhanje balona – jačanje pluća

Potreban materijal: baloni

Broj sudionika: po izboru voditelja (najbolje da se natječu pojedinci ili predstavnici skupina)

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Svaki sudionik dobije po jedan balon. Na znak voditelja počnu upuhivati zrak u balone sve dok baloni ne počnu pucati. Pobjednik je onaj čiji je balon prvi pukao. Ako u ovoj igri želi sudjelovati više djece, moguće je da djeca podijeljena u grupe igraju ovu igru. Pobjednik iz svake grupe ide dalje u finale, sve dok se ne dobije konačni pobjednik.

2. Ispuhivanje brašna – bijela lica

Potreban materijal: nekoliko tanjura (ovisno o broju sudionika), brašno

Broj sudionika: po izboru voditelja

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Svaki sudionik dobiva u ruke tanjur u kojem se nalazi brašno. Sudionici sjede za stolom na kojem je tanjur s brašnom. Igra se odvija tako da svaki igrač treba, bez pomoći sa strane i bez ruku, ispuhivan-

jem „istjerati“ brašno iz tanjura. Pobjednik je onaj igrač koji je prvi ispraznio tanjur. Važno je da u svakom tanjuru bude jednaka količina brašna.

3. Lizanje marmelade ili pudinga – slatka igrica

Potreban materijal: nekoliko tanjura, marmelada ili puding

Broj sudionika: po izboru voditelja

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Kao i u prethodnoj igri, svaki sudionik sjedi za stolom na kojem se ispred njega nalazi tanjur u kojem je malo pudinga ili marmelade. Potrebno je što prije, bez pomoći ruku, „očistiti“ tanjur, isključivo jezikom. Pobjednik je ono dijete koje je prvo pojelo ono što se nalazi u tanjuru.

4. Zavezanih ruku gristi jabuku – bez muke nema uspjeha

Potreban materijal: nekoliko jabuka, vrpca za povezivanje, silk ili čvršći konac

Broj sudionika: po izboru voditelja

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Jabuke se za peteljku svežu silkom ili čvršćim koncem te se objese na neko mjesto tako da vise u visini glave natjecatelja. Natjecateljima se vežu ruke na leđima i njima se ne smiju koristiti. Svaki natjecatelj hvata i jede jabuku isključivo zubima. Pobjednik je onaj koji prvi na takav način pojede jabuku. Moguće je da i dva natjecatelja istoga tima u isto vrijeme jedu jednu jabuku.

5. Zavezanih očiju ići preko boca

Potreban materijal: nekoliko plastičnih boca, povez za oči

Broj sudionika: ova igra izvodi se u paru, može sudjelovati više parova, ali jedan po jedan

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Ovu igru moguće je igrati u otvorenom ili zatvorenom prostoru. Djeca se podijele u parove. Jedan sudionik iz para ima zavezane oči, a drugi treba svojim govorom voditi svoga partnera do cilja dok se na putu nalaze plastične boce. On mu treba govoriti npr.: lijevo, desno, više, niže, digni nogu, spusti nogu i slično. Boce se mogu postaviti tek kada se igraču koji ide prema cilju zavežu oči. Neka boce postavljaju ostala djeca koja tog trenutka ne sudjeluju u igri. Naravno, igrač ne smije ići sa jedne ili druge strane nego preko boca, dižući nogu u zrak. Pobjednik je onaj par koji dođe do cilja a da ne sruši niti jednu bocu. U ovoj igri moguće je mjeriti i vrijeme koje je netko utrošio da bi stigao do cilja.

6. Pogodi što je – pogodi tko je

Potreban materijal: nema

Broj sudionika: sudjeluje cijela grupa – ako nije prevelika, u suprotnom potrebno je podijeliti se u dvije ili više grupa

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Sudionici igre sjede u krug. Jedan od sudionika, ili voditelj grupe zamišlja neki predmet (recimo iz ministrantske službe ili iz crkve) ili neku poznatu osobu u Crkvi (npr. sveca zaštitnika župe, nekoga hrvatskog sveca ili blaženika). Zatim ga s nekoliko kratkih rečenica opisuje (npr. od čega je napravljen, kakve je boje ili veličine, te tomu slično). Ili ako se radi o osobi, onda nju opisuje s nekoliko rečenica (gdje je rođena, kada je živjela ili slično) Ostali sudionici imaju zadatak što prije

otkriti o kojem je predmetu ili osobi riječ. Onaj tko prvi pogodi o kojem se predmetu ili osobi radi dalje nastavlja igru zamišljajući i opisujući novi predmet ili osobu. Ova igra korisna je za bolje upoznavanje ministrantske službe, crkvenog inventara i ličnosti Katoličke Crkve.

7. Fotografska memorija – vježbanje pamćenja

Potreban materijal: jedan veći komad kartona, više raznih slika ili fotografija, olovka i papir

Broj sudionika: mogu se natjecati dvije ili više grupa

Vrijeme: 3 do 5 minuta

Tijek igre: Na karton se nalijepi ili pričvrste različite slike ili fotografije na kojima se nalaze neke poznate osobe, biljke, životinje ili neki predmeti. Potrebno je da na kartonu ima što više različitih slika (mogu se dobro iskoristiti izresci iz novina). Voditelj pokaže, skupini ili skupinama, kratko pripravljeni karton. Vrijeme u kojem će natjecatelji imati priliku gledati fotografije ovisi o njihovom broju i jasnoći (ipak neka ne bude predugo, od 5 do 10 sekundi). Zatim voditelj sakrije pripravljene slike. Zadatak svake skupine je da u zadanom roku kaže ili napiše što više slika ili fotografija koje su vidjeli. Pobjednik je ona skupina koja je nabrojala više viđenih slika ili fotografija. Umjesto slika ili fotografija mogu se na karton zalijepiti ili napisati različite riječi ili brojeve.

8. Sastavljanje slike – mozaik

Potreban materijal: nekoliko većih slika

Broj sudionika: i u ovoj igri mogu sudjelovati dvije ili više grupa

Vrijeme: nije određeno

Tijek igre: Za ovu igru dobro je imati neke nepotrebne slike ili stare plakate. Slike se prije igre izrežu na više nepravilnih dijelova. Svaka skupina dobiva u ruke izrezanu sliku koju na znak voditelja treba što prije složiti. Pobjednik je ona skupina koja prva složila sliku. Ovu igru je također moguće igrati i pojedinačno. Onda svaki sudionik dobiva isti zadatak kakav je predviđen za cijelu skupinu.

V. ŠALE

U MESNICI

Župnik živi sam te mora u mesnicu sam po meso. Jednom prilikom reče mesaru:

- Ove su vam kosti jako debele. Da li biste mi ih mogli razbiti?

Mesar će svom pomoćniku:

- De, slomi kosti velečasnom!

<- ☺ ->

ZAPOVIJEDI

Vjeroučitelj pita malog Ivicu:

- Što se dogodi kad se prekrši jedna od Deset Božjih zapovijedi?

Ivica je dugo razmišljao i napokon reče:

- Tada ih ostane još samo devet!

<- ☺ ->

U ŽUPNOM UREDU

Dolazi žena svom župniku da se pojada. Već s vrata počela je govoriti:

- Moj muž je ovakav, moj muž je onakav, a ja jadnica sve to moram trpjeti ni kriva ni dužna.

Završi ona svoju ispovijed.

- Dosta dobra ženo - reče župnik. Izmolit ćete pet očenaša za svoje grijehe i tri krunice za svoga muža.

<- ☺ ->

TKO ĆE U NEBO?

Na satu vjeronauka časna sestra priča malim prvacima o nebu.

- A sada - reče ona - neka digne ruku svaki od vas koji želi doći u nebo.

Svi su, dakako, digli ruku osim Ivice.

- Što je s tobom, Ivice? - upita časna - Zar ti ne želiš doći u nebo?

- Ja ne mogu - odvrati Ivica - jer mi je mama rekla da poslije vjeronauka odmah idem kući.

<- ☺ ->

DVA PAUKA

Dva pauka razgovaraju:

- Ja sam proveo zimu u crkvenom tornju. Užasno. Nemoguće je spavati uz zvonjavu.

- A ja sam blaženo prespavao cijelu zimu - odgovori drugi.

- Nitko te nije dirao? Je li moguće? A gdje si bio? - upita prvi.

- U škralbici u dnu crkve.

<- ☺ ->

U NEBU

Mali Jurica dotrči kući i počne zadihano govoriti:

- Mama, mama, dragi Bog se razbolio! Ah, Jurice, što to govoriš. Bog se ne može razboljeti. Tko ti je to rekao?

- Župnik na kraju mise. Rekao je da je Bog k sebi pozvao našeg liječnika Tolića.

<- ☺ ->

MINISTRANT-PROGNANI K

Mijo nije dva dana bio u školi. Učiteljica ga upita:

- Gdje si bio prekjučer?

- Majka mi je oprala rublje i nisam imao u čemu doći u školu - odgovori Mijo.

- Dobro, a jučer? - nastavi učiteljica.

Mijo se počese iza uha, pa zatim odvrati:

- Jučer? Jučer sam vidio da se kod vas suši rublje pa sam pomislio da vas neće biti u školi.

<- ☺ ->

POSPANI MOLITELJ

Marko moli večernju molitvu. Jako je pospan te stalno zijeva. Kad više nije mogao moliti, reče pospano:

- Anđele čuvaru, ja više ne mogu, dalje ti nastavi sam, molitvenik na osmoj stranici. Amen.

<- ☺ ->

RASTRESENI VJEROUČITELJ

- Zašto jučer nisi bio na vjeronauku? - upita vjeroučitelj Zdravka.

- Zato što mi je umro stric - odgovori on.

- Dobro, ali pazi da ti se to više ne dogodi.

<- ☺ ->

ORAO I AVION

Dva orla lete visoko iznad oblaka kad iznenada ponad njih proleti mlazni avion, ostavljajući iza sebe trag.

- Ova ptičurina se strašno žuri - primijeti prvi orao.

- I tebi bi se žurilo kad bi ti gorio rep kao njemu – zaključni drugi.

<- ☺ ->

NOVINAR

- Molim vas, recite mi da li je u ovom selu rođen neki veliki čovjek? – na brzinu zapita novinar seljaka.
- Koliko ja znam kod nas se svi rađaju maleni – mudro odgovori seljak.

<- ☺ ->

MILODARI ZA MISIJE

Na Misijsku nedjelju sakupljala se milostinja za potrebe misija. Vidio sinčić da otac umjesto novca stavlja u košaricu dugme, pa mu bezazleno reče:

- Tata, ti si mi uvijek govorio da crnci nemaju kaputa. Zašto si im onda dao dugme?

<- ☺ ->

DVA BOLESNIKA

Razgovaraju bolesni liječnik i svećenik:

- Velečasni, poduzmite nešto da ne odem u pakao – zabrinuto će liječnik.

- Molit ću se za vas, doktore – odvrati svećenik i nastavi – A vi poduzmite sve da ja još ne odem u nebo.

<- ☺ ->

ZAHVALNA

- Otvorite usta sasvim slobodno – hrabri zubar pacijenticu.

- O, baš vam hvala, doktore. Kod kuće mi uvijek govore da začepim usta.

<- ☺ ->

ČARAPE

Kaže Mujo Hasi:

- Znaš, ja imam stereo čarape.

- Kako to?

- Obje se čuju.

<- ☺ ->

LOVAČKA

Nekoga čovjeka prijavili lovočuvaru.

- Zašto se ubili zeca, a niste član lovačkog društva?

Optuženik odvrati:

- A zašto je zec išao jesti naš kupus kad nije član naše obitelji?

<- ☺ ->

MARTINJE

Nakon što je mošt kršten i prešao u vino, dečki se vraćali s martinjske večeri dobro pripiti. Nisu dugo odmaknuli kad ih zaustavi policajac:

- Zna li da ste prešli crveno?

- Je, a kaj da delamo kad je nestalo belega.

<- ☺ ->

VJEČNO SVJETLO

Tata povede maloga sina prvi put u crkvu. Dječaku je sve novo. Ogladava se uokolo i uskoro mu dosadi.

- Tata – upita sin oca pokazujući na vječno svjetlo – kada će se upaliti zeleno? Ja bih kući.

<- ☺ ->

O SEDMOJ BOŽJOJ ZAPOVIJEDI

Kradljivac se odlučio pokajati pa došao na ispovijed.

- Krao sam, velečasni.

- Koliko puta? – upita svećenik.

- Velečasni, ja sam se došao pokajati, a ne pohvaliti.

<- ☺ ->

SVETO ULJE

Na ispitu pita profesor studenta medicine:

- Ako netko proguta 20 tableta previše, što treba učiniti?

- Treba zvati svećenika da mu da sveto ulje! – odgovori student.

<- ☺ ->

KRŠTENJE

U jednoj španjolskoj župi prilikom krštenja djeteta svećenik upita:

- Koje ćete ime dati djetetu?

- Miguel Antonio Juanito Fernando Pablito – odgovore roditelji.

Nato će svećenik brzo ministrantu:

- Skoči u sakristiju i donesi mi još svete vode!

<- ☺ ->

TOČNO

- Što čovjek mora učiniti da dođe u nebo? – upita vjeroučitelj djecu.
- Čovjek mora umrijeti – odgovori mala Sara.

<- ☺ ->

RAJ

- Pita tatu mali Ante, nakon što je na vjeronauku prvi puta čuo za Adama i Evu:
- Tata, je li Adam imao punicu?
  - Ne, sine, on ti je živio u raju.

<- ☺ ->

PUT U NEBO

- Djed tumači unuku kako se u nebo ide uskim putem. Unuk će nato:
- Ja sam malen pa ću se provući. A kako ćeš ti?

<- ☺ ->

RAVNOTEŽA

- Reci, Mate, zašto svećenik toliko puta za vrijeme mise moli raširenih ruku?
- Da ne izgubi ravnotežu.

<- ☺ ->

DVA PASTIRA

- Biskup, prolazeći kroz polje, naiđe na jednog pastira koji čuva stado. U razgovoru ga zapita:
- Kolika ti je plaća?
  - Pa, imam za hranu i odijelo.
- Biskup odgovori.
- Pa, i ja sam pastir, ali imam više.
  - E, onda Vi sigurno imate više stoke.

<- ☺ ->

DUGAČKI JEZIK

- Ja slušam misu kroz prozor – kaže jedna žena koja stanuje u blizini crkve.
- Budući da imaš dugačak jezik, mogla bi se i pričestiti kroz prozor – odgovori muž.

<- ☺ ->

ISPOVIJED

- Ispovijeda se jedan čovjek:
- Znete, velečasni, ja sam oženjen.
  - Pa to nije grijeh – odgovara svećenik.
  - Svejedno ja se kajem!

<- ☺ ->

PUČKA PRIČA

- Kad je Bog stvorio Adama, onda mu je dao puno kalupa da stvara ljude. Tako je on radio šest dana i potrošio sve kalupe, jer je svakoga muškarca drukčije stvorio. Došla je nedjelja, a ostao mu samo jedan kalup. Kaže on Bogu:
- A sada bi trebao stvoriti žene, a imam samo jedan kalup.

Bog mu odgovori:

- Napravi ih sve po jednom kalupu. I priča završava da su sve žene iste.

<- ☺ ->

NOVI MAJMJUN

- Jedan od službenika zove direktora ZOO-vrta, koji je na godišnjem odmoru:
- Gospodine direktore, naš je stari majmun uginuo. Hoćemo li kupiti novoga ili pričekati da vi dođete s godišnjeg?

<- ☺ ->

LJUDOŽDERI

- Mama, mama, naš župnik je lju-dožder – zadihano će Ivica majci.
- Ivice, ne pričaj gluposti. Odakle ti samo to?
- Pa danas je u župnim obavijestima rekao: *Tražim ženu za kuhanje.*

<- ☺ ->

OGNJICA

- Jedna kokoš govori u povjerenju svojoj prijateljici:
- Jučer sam imala visoku temperaturu.
  - Kako znaš?
  - Jutros sam snijela kuhano jaje.

<- ☺ ->

NAPREDAK

- Kako napreduješ u učenju engleskog jezika?
- Prilično... Kad sam počeo učiti, nisam razumio nikoga, a sada nitko više ne razumije mene.

<- ☺ ->

MJESTO

- Što radi Mujo kad slomi nogu na dva mjesta?
- Ne ide više na ta mjesta.

<- ☺ ->

POSAO

- Sjedi Mujo u hladu kad naiđe Haso i upita:
- Mujo, sjediš i razmišljaš?
  - Ne, samo sjedim.

<- ☺ ->

POHVALA

- Tata, danas me učitelj pohvalio.
- Kako?
- Rekao je da sam pravo tele.

<- ☺ ->

POPRAVIO SE

- Dolazi sin iz škole i pohvali se ocu da je dobio pet.
- Ooo - iznenadi se otac – kako si se popravio.
  - Ali usitno, tata.

<- ☺ ->

JEDINICA

- Otac: - Sine dragi, kad ćeš već ispraviti onu jedinicu iz matematike?
- Sin: - Ali, tata, kako ću je ispraviti kad je imenik stalno u zbornici?

<- ☺ ->

BUDNOST U NEBU

- Mali Marinko dugo se u noć igrao s gostima, pa ga je majka najzad mrtva umorna odnijela u postelju.
- Nećemo zaboraviti večernju molitvu, bez obzira na to! – reče majka.
  - Pa ti misliš da su oni u nebu još uvijek budni? – kratko će Marinko.

<- ☺ ->

ADAMOVA KAZNA

- Čime je kažnjen Adam nakon što je u raju zemaljskom sagriješio? – pita vjeroučitelj na satu.
- Morao je oženiti Evu. – javi se brzo Mirko.

<- ☺ ->

ZMIJE

- Razgovaraju dvije zmije:
- Jesmo li mi zmije otrovne?
  - Ne, zašto pitaš?
  - Ah, dobro je, jučer sam se ugrizla za jezik.

<- ☺ ->

PRAZNICI

- Učenici prvog razreda našli se na prvom satu nastave. Sjedili su mirno i šuškali nešto u svojim klupama. Najednom, jedan od učenika podigne ruku. Kad mu učitelj dopusti da govori, mali hrabro zapita:
- Gospodine učitelju, kad nam počinju praznici?

<- ☺ ->

MISIONAR

- Našao se misionar u nevolji. Okružili ga lavovi. Zatvorio je oči i počeo moliti. Ništa se nije dogodilo. Dugo je tako čekao i napokon se usudio malo proćiriti desnim okom. Što je vidio? Lavovi pali na koljena u polukrug oko njega i mole – molitvu prije jela.

<- ☺ ->

VJERONAUČNO PITANJE

- Dvoje malenih razgovaraju međusobno o vjeronaučnim temama:
- Što znači ono da će čovjek jesti kruh u znojju lica svoga?
  - To je barem jasno: čovjek treba jesti sve dotle dok se ne počne znojiti.

<- ☺ ->

IŠAO U CRKVU

Učila djeca na vjeronauku o stvaranju svijeta. Zajednički su na satu više puta ponavljala što je Bog kojeg dana stvorio.

- A što je dragi Bog radio sedmog dana, u nedjelju? – pitala je vjeroučiteljica.

- Išao je na misu u crkvu. – brzo će Marica.

<- ☺ ->

TO JE BAR JASNO

Razgovaraju dva vjernika:

- Naš je župnik svetiji od vašega.

- Kako to zaključuješ?

- Rekao nam je da svako jutro razgovara s Bogom.

- Što ako je lažac?

- Misliš da bi Bog razgovarao s lašcem.

<- ☺ ->

DAKLE...

Luka se hvali prijatelju:

- Mama mi je rekla da sam imao 5 kg kad sam se rodio.

- Onda te nije donijela rođa, nego zmaj.

<- ☺ ->

NAJBOLJI

Mama pita Ivicu:

- Tko najviše zna u tvojem razredu?

- Pa, učitelj.

<- ☺ ->

DJELOTVORAN LIJEK

- Kad god se sagnem, škripe mi leđa. – žali se Marko liječniku.

- To ćemo lako riješiti. Prepisat ću vam malo ulja da podmažete hozentregere.

<- ☺ ->

VEĆ IMA NOGE

- Ante, što je s tvojim malim braćom, može li već hodati?

- Ne, još malo, ali već su mu narasle noge.

<- ☺ ->

KNJIGA

- Što da kupim Ivanu za rođendan?

- Knjigu.

- Ma, već ima jednu.

<- ☺ ->

MOLITVA

Večernja molitva nevinog djeteta:

- Dobri Bože, blagoslovi sve ljude na ovom svijetu, osim učitelja koji me povukao za uši, prodavača špinata na našoj tržnici i onoga koji je izmislio sapun...

<- ☺ ->

SLON

Crnac u Africi pita europskog misionara:

- Zna li zašto slonovi imaju crvene oči?

- Ne znam, zašto?

- Da ih nitko ne primijeti kad beru trešnje.

- Pa nisam još vidio nijednog slona da bere trešnje.

- Vidite, tako se dobro sakrio da ga nijednom niste uspjeli vidjeti.

<- ☺ ->

ZNATIŽELJA

- Tata, zašto žirafa ima tako dug vrat?

- Zato što je lišće po stablima u Africi visoko.

- A zašto je lišće tako visoko?

- Zato da se žirafe ne moraju saginjati.

<- ☺ ->

JEDNOSTAVNO

Ana se vraća iz škole:

- Je li bio težak test iz matematike? – upita je majka.

- Ne, čak ga je i tata mogao riješiti.

<- ☺ ->

NE ISPLATI SE

Neki čovjek bio na prijateljevom ukopu pa poslije sjeo na klupu na groblju. Priđe mu grobar i upita ga:

- Koliko imate godina?

- 87 – odgovori čovjek.

- Skoro da vam se ni ne isplati ići kući. – zaključio grobar.

<- ☺ ->

POUKA

- Moj je muž čitao da nije zdravo pušiti. – hvali se Katja prijateljici.
- I, je li prestao pušiti?
- Ne, prestao je čitati.

<- ☺ ->

ODMOR

- Mali Ivica plakao je i jaukao, da ga je cijelo selo čuo. Plakao, plakao i jednom prestao.
- Bogu hvala da si jednom prestao zavijati kao vuk – zadovoljno uzdahnu majka.
  - Nisam ja prestao, samo se odmaram. – I nastavi plakati.

<- ☺ ->

SPROVOD

- Prigodom jednog sprovoda:
- Što si napisao na vijencu svojoj baki?
  - Doviđenja.
  - Pa, mogao si barem dodati: "u nebu".
  - Imaš pravo. Odmah ću telefonirati. Halo. Cvjećarnica? Molim vas da na vijencu koji sam jutros naručio

dodate riječi: "u nebu", ako još ima mjesta. Jeste li me razumjeli? Hvala.

Na bakinu sprovodu pojavio se i vijenac s natpisom: DOVIĐENJA U NEBU, AKO JOŠ IMA MJESTA.

<- ☺ ->

BICIKL

Mali Ivica svaku večer prije spavanja moli. Uoči svog rođendana na kraju molitve je nadodao što je glasnije mogao:

- Dragi Bože, molim te, daj da za rođendan dobijem bicikl.
- Što se tako dereš? Dragi Bog nije gluh – prekine ga mama.
- Nije Bog, ali tata je – odgovori Ivica.

U RAJU

- Pitao Adam u raj u Boga:
- Zašto si stvorio tako lijepu Evu?
  - Da ti se sviđi.
  - A zašto si je dao meni?
  - Da ti nju ljubiš.
- Vidi Adam, nije lako s Bogom razgovarati pa mu postavi posljednje pitanje:
- Ali zašto si je stvorio ovako glupu?
  - Da ona tebe ljubi.

<- ☺ ->

BIJEG U EGIPAT

- Što su Marija i Josip uzeli sa sobom kad su morali bježati u Egipat? – pita vjeroučitelj malog Miju.
- Oni su uzeli... Ja mislim... Stvarno sad ne znam... Nisam uopće bio kad su se pakirali.

<- ☺ ->

ZADAĆA

- Perica kaže tati koji se pogrbiio iznad školske bilježnice:
- Požuri, tata! Mama mi je rekla da će me pustiti da se igram tek kad završim sa zadaćom.

<- ☺ ->

GLUMICA

- Ivica: Teta, jesi li ti glumica?
Teta: Nisam, a zašto?
Ivica: Tata je rekao da ćemo kod kuće imati pravu predstavu kad ti dođeš.

<- ☺ ->

PITANJE

- Koja je razlika između mačke, klavira i zdravlja?
- Ne znam.
- Mačka se može popeti na klavir, a klavir na mačku ne može.
- A zdravlje?
- Hvala na pitanju, dobro je.

<- ☺ ->

KRŠTENJE

- Dobri stari župnik na kraju obreda krštenja održi kratki nagovor:
- Eto, među nama je danas novi kršćanin. Što mu je Bog predvidio? Da bude dobar otac obitelji? Ili možda svećenik? Ili veliki političar...
  - Ali, velečasni, ovo je curica – tiho dovrši kuma.

<- ☺ ->

USPOMENA

Žena daje oglas u rubriku *Izgubljene stvari*:

- Tražim svojega muža. Nije posebno vrijedan, ali je ipak obiteljska uspomena.

<- ☺ ->

KONAČNO

- A ti si znači kod kuće? – veselo će Marko svojoj ljutitoj supruzi koja ga je u kasne sate dočekala na vratima – A ja sam te, jadan, tražio po svim gostionicama u gradu.

<- ☺ ->

PRIZNANJE

- Priznaj, Martine, da ti je otac pomogao napisati domaću zadaću.
- Ne, gospodine učitelju.
- Časna riječ?
- Časna riječ, otac mi nije pomogao. On ju je sam napisao.

<- ☺ ->

KOJI JE VIŠE ČELAV?

Dva su čovjeka potpuno čelava.
- Koji je od njih čelaviji? – pita otac sina.
- Oba jednako – odgovara sin.
- Ne. Čelaviji je onaj koji ima veću glavu.

<- ☺ ->

NEMA OPASNOSTI

Perica pije vodu iz lokve na ulici. Nailazi njegova majka, pa će zaprepašteno:
- Perice, sine, zar si poludio? Zašto piješ vodu iz lokve? Zarazit ćeš se, puna je bakterija.

- Nije, nije, mama, sve sam ih malo prije zgazio.

<- ☺ ->

POŽAR

- Htjela bih napraviti zahtjev za promjenu prezimena. Prezivam se Požar.

- Sasvim normalno prezime. Ne znam što mu nedostaje?

- Da, ali kad god nekoga nazovem telefonom i predstavim se "Ovdje Požar", odmah mi pred kuću dolaze vatrogasci.

<- ☺ ->

PRESELIO SE

- Stanuje li još uvijek Vaš prijatelj u onoj prekrasnoj vili nasuprot zatvoru?

- Ne, preselio se, sada stanuje preko puta vile.

<- ☺ ->

ŠPORT

Jedan debeli čovjek stalno tijekom dana prati na televiziji šport. Žena ga opominje da ne valja toliko buljiti u televizor.

- Ma ne bih ja to činio, da mi liječnik nije rekao da se moram više baviti športom.

<- ☺ ->

RIBA

Učitelj upita djecu:

- Koje životinje rastu najbrže?

- Ribe – ustane se Perica i brzo odgovori.

- Zašto baš ribe, Perice?

- Tako. Moj je stric prošlog tjedna upecao malu ribu, a svaki put kad

priča o njoj ona naraste za nekoliko centimetara.

<- ☺ ->

OPERACIJA

- Hvala Bogu da je završila i ta operacija. – radosno će Marko nakon što se probudio.

- Ne veseli se prije reda. I ja sam se tako radovao kad je završila moja, ali je liječniku u mom želucu ostala vata, pa su me morali ponovno otvarati – upozorava susjed.

U tom trenutku dolazi u bolesničku sobu liječnik i upita:

- Je li netko od vas vidio moju lulu?

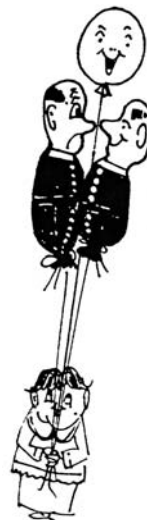
<- ☺ ->

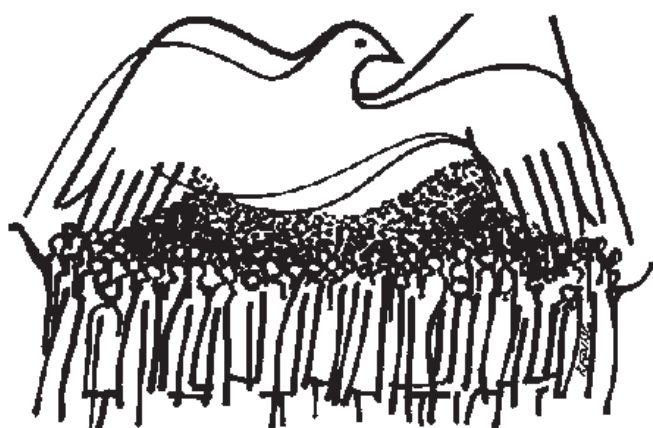
KRUH SVAGDANJI

- Zašto svakoga dana molimo Boga da nam dade kruh? Zar ga ne bi bilo lakše zamoliti da nam dade jednom za cijeli tjedan? – pita vjeroučiteljica.

- Molimo ga svakoga dana da nam bude uvijek svjež. – brzo odgovori Mirko.

<- ☺ ->

VI. "OBRED" PRIMANJA U MINISTRANTE

UVOĐENJE U MINISTRANTSKU SLUŽBU

Dobro je već nakon prve pričesti ponuditi djeci da se uključe u ministrantsku grupu. U nekim se župama još jedno vrijeme prvopričesnike drži na okupu kao zasebnu skupinu, da bi ih se tek kao odraslije uključilo u druge grupe. U svakom slučaju, ako postoji prevelik broj djece koja bi se htjela uključiti u ministrantsku grupu, prednost treba dati starijima. Oni će već moći svoju službu ozbiljnije shvaćati i s njima se onda može sustavnije raditi.

Vrijeme priprave

Evo kako sam ja postao ministrant. Bilo je to prije mnogo godina. Bio sam na misi jednog četvrtka. Nije bilo ni jednog ministranta. Župnik me upitao da li bih mu htio pomoći kod bogoslužja. Rado sam prihvatio, ali me bilo pomalo i strah. Ja sam, doduše, već vidio što rade ministranti, ali mnogo toga još nisam znao. Za prvi put je bilo dosta dobro. Kasnije sam dolazio redovito i učio od drugih. Postao sam pravi ministrant. Nadam se da ti nećeš morati tako na brzinu postati ministrantom, nego da ćeš imati dovoljno vremena za učenje i pripremu.

Nije dovoljno ono što se radi u nekim župama, da se novog ministranta "prikripi" nekom starijem koji će mu pokretom ruke ili glave pokazivati što i kada treba činiti.

Ministriranje je važna služba. Tu se radi o službi Božjoj za koju se treba temeljito pripreme za ministrantsku službu. Kroz to se vrijeme kandidati za ministrante ozbiljno pripremaju, da bi se na kraju sami odlučili hoće li prihvatiti ovo služenje u zajednici ili ne.

Ministranta treba postupno uvoditi u službu. Zato bi bilo pametno da ga se najprije upoznae s prostorom u kojem će se kretati (crkva, oltarski prostor, sakristija). Trebat će ga polagano dovesti do toga da se sigurno i pravilno kreće u ovom za njega još novom i neobičnom prostoru. Za to je potrebno pojedinačno i zajedničko vježbanje u osnovnim liturgijskim pokretima.

Mladi kandidati će se tako postepeno upoznavati sa svim onim što je potrebno za njihovu službu. Oni to moraju razumjeti i usvojiti. Postupno, uz često ponavljanje, širit će se krug njihovih dužnosti. To će im već biti poticaj da se srećem i dušom unose u svoj posao.

Zato nije razborito da se "novajlija" čim prije pripusti euharistijskoj službi i upiše u "raspored ministriranja". Čak niti onda ako ih nema dovoljno za ministriranje, kao npr. za vrijeme ljetnih praznika. Treba poštivati i sačuvati vrijeme kušnje.

S obzirom na sadržaj ovog "vremena priprave" postoji mnogo različitih prijedloga. U svakoj bi župi skupina

odraslih ministranata moga zajedno sa župnikom ili kapelanom izraditi za svoje prilike prikladan plan.

(Iskustvo nekih svećenika je da bi priprava trebala biti od jednog do tri mjeseca. Kroz to vrijeme kandidati trebaju dolaziti što češće na misu i učiti. Ako ustraju to je neko jamstvo da neće brzo posustati.)

DUŽI OBLIK

Dobro je da se svečanost uvođenja novih ministranata u službu slavi nedjeljom ili blagdanom kada je okupljen veći broj članova župne zajednice. Ministrantski pripravnici ulaze svečano u crkvu u pratnji starijih ministranata. Na podesnom mjestu uz oltar nalaze se odijela za nove ministrante. Dok oni prolaze kroz crkvu, pjeva se prikladna pjesma, npr. "O Bože, zar si pozvao mene?" Kada se ministranti smjeste u prezbiterij i nakon svećenikova pozdrava, svećenik poimence proziva nove ministrantske kandidate. Svaki od njih odaziva se sa: "Evo me!"

SVEĆENIK: Danas ćete obući ministrantska odijela i postati službenici oltara ove crkve. Jeste li dovoljno shvatili svoju dužnost i jeste li spremni preuzeti ovu službu?

MINISTRANTI (zajedno, ali odgovara svaki za sebe): Jesam!

SVEĆENIK: Hoćete li svojim ponašanjem, pobožnošću i revnošću biti i drugima na poticaj da se s poštovanjem odnose prema domu Gospodnjem?

MINISTRANTI: Hoću!

SVEĆENIK: Gospodin blagoslovio vaše iskreno nastojanje i dao vam milost da ostanete vjerni svojoj odluci, te da budete na čast i ponos ovoj vjerničkoj zajednici.

MINISTRANTI: Amen!

Blagoslov ministrantske odjeće

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, blagoslovi ova ministrantska odijela i one koji će ih nositi, da se zaodjenu tobom, koji s Ocem i Duhom Svetim, živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Svećenik poškropi odijela blagoslovljenom vodom, a potom stoji ispred oltara. Ministrantski kandidati pristupaju pojedinačno ili po dvojica da iz njegovih ruku prime odijelo. Dok predaje odijela svećenik govori:

SVEĆENIK: Ovim odijelom zaodjenu te Bog u novog čovjeka, na sliku Kristovu.

MINISTRANT: Amen!

Za vrijeme predaje odijela neka župna zajednica pjeva prikladnu pjesmu ili psalam 84, odnosno 89. Kad se svi obuku, stanu pred oltar, a svećenik nad njima moli sljedeću molitvu:

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, pogledaj na ovu djecu naše župne zajednice koja danas stoje pred tobom svečano obučena u odjeću tvoje službe. Molimo te, daj im snage da ostanu vjerni ovoj službi, koju su sada s oduševljenjem prihvatili.

SVI: Amen!

Slijedi služba riječi. Ministriraju još uvijek stari ministranti. Za vrijeme propovijedi svećenik će uputiti vjerničkoj zajednici nekoliko riječi o mjestu i ulozi ministranata u liturgiji Crkve. Nakon homilije slijedi predavanje znakova liturgijskih predmeta novim ministrantima.

SVEĆENIK: Za vrijeme pripreve vi ste se pripremili za ministrantsku službu i pokazali se dostojnima pridružiti se ministrantima naše crkve i župne zajednice. Kao vanjski znak svoje službe oltaru, primit ćete iz ruku svećenika predmete kojima ćete se služiti. Neka vam Bog pomogne da svoju ministrantsku službu dobro i savjesno obavljate.

Stariji ministranti dodaju svećeniku liturgijske predmete, a on ih pruža novim ministrantima uz ove riječi:

Biblija ili Lekcionar

SVEĆENIK: Uzmi knjigu Riječi Božje, čitaj je i po njoj živi! U svojoj ministrantskoj službi nosi je i postupaj s njome kao s dragocjenim blagom!

Ampulice (vrčiči) i (ili) posuda za hostije

SVEĆENIK: Odsada ćeš donositi darove kruha i vina za svetu žrtvu. Oni će postati Kristovim tijelom i krvlju, nama za hranu. S poštovanjem i pobožnošću nosi ove posude s darovima, jer si tako blizu velikom otajstvu svete vjere.

MINISTRANT: Amen!

Svijećnjak sa svijećom

SVEĆENIK: Odsada ćeš biti i svijećonoša. U službi oltara izgaraj revnošću poput ove svijeće tako da svojim dobrim primjerom možeš svijetliti svim ljudima.

MINISTRANT: Amen!

Kadionica

SVEĆENIK: Primi kadionicu i nosi je na slavu Božju. Kao što se iz nje diže ugodni kâd, tako neka se iz tvoje duše diže ugodan miris na slavu Krista Gospodina!

MINISTRANT: Amen!

Lađica s tamjanom

SVEĆENIK: Primi ovu lađicu. U svojoj službi nosi je uvijek s onim poštovanjem s kojim su sveti mudraci s Istoka nosili tamjan malome kralju, Isusu Kristu, našem Gospodinu!

MINISTRANT: Amen!

Zvonce

SVEĆENIK: Primi oltarsko zvonce. Njime ćeš zvoniti na slavu Božju i pozivati na pažnju i nutarnje sudjelovanje u službi Božjoj. Neka ti njegovi zvuci budu poticaj na osluškivanje Božjih nadahnuća.

MINISTRANT: Amen!

Završna molitva

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, ova su djeca predstavljena cijeloj kršćanskoj zajednici da budu od pomoći svećeniku za vrijeme bogoslužja. Molimo te, podaj im milost da tako služe u liturgiji kako ti to od njih očekuješ. Koji živiš i kraljuješ s Ocem i Duhom Svetim, Bog po sve vijeke vjekova.

SVI: Amen!

Ako je "obred" uklopljen u misu, misa se nastavlja. Ukoliko se odvija u obliku službe riječi, onda slijedi vjernička molitva, a zatim se zapjeva koja prikladna pjesma. Po završetku "obreda" slijedi čestitanje novim ministrantima, kada im se daju i prikladni, simbolični darovi.

KRAĆI OBLIK

Dobro je da ministranti prođu vrijeme pripreve (kušnje). Župnoj zajednici mogu se predstaviti kandidati za poslužitelje oltara u nedjelju iza prve pričesti, bilo da su kandidati iz trećeg ili kojeg drugog razreda. Zadužiti već postojeće ministrante da svaki priprema po jednoga, posebno preko ljeta. Ministranti kandidati trebaju izabrati svoj dan u tjednu te zajedno sa svojim mentorom vježbati radnim danima. Svečano uvođenje u ministrantsku službu može biti u nedjelju iza Katehetske nedjelje ili koju drugu nedjelju u godini.

Kada se okupi zajednica, ministranti ulaze s križem na čelu procesije, obučeni u ministrantska odjela, a zatim idu kandidati u običnom odijelu, te svećenik. Ministrantska odjela stoje na stolicama za nove ministrante.

Nakon homilije ili službe riječi, najstariji ministrant zamoli svećenika za prijem novih ministranata riječima:

NAJSTARIJI MINISTRANT: Velečasni župniče! Pred vama i pred ovom zajednicom nalaze se najmlađi članovi naše župne zajednice, koji ištu da budu primljeni u zbor ministranata-poslužitelja oltara, a to su: **(nabraja njihova imena i prezimena)** Molimo da ih primanjem u zbor ministranata pridružite zajednici poslužitelja oltara.

SVEĆENIK: Hoćete li svojim ponašanjem, pobožnošću i revnim služenjem, biti drugima primjer, te služiti oltaru Gospodnjem?

SVI: HOĆU

SVEĆENIK: Pomolimo se:

Gospodine Isuse Kriste, blagoslovi ova ministrantska odjela, i one koji će ih nositi, da se zaodjenu s Tobom, koji s Ocem i Duhom Svetim, živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Svećenik poškropi odjela, podjeljuje ih svakom ministrantu u ruke te svakom kaže:

SVEĆENIK: Ovim odijelom zaodjenu te Gospodin u novog čovjeka na sliku Kristovu.

MINISTRANT: Amen.

Slijedi oblačenje ministrantskih haljina. Za to vrijeme može se pjevati pjesma ili izreći psalam. Nakon oblačenja slijedi završna molitva.

ZAVRŠNA MOLITVA:

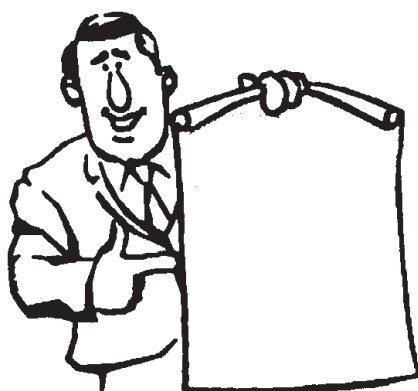
SVEĆENIK: Pomolimo se.

Gospodine Isuse Kriste, ova su djeca predstavljena cijeloj kršćanskoj zajednici da budu od pomoći svećeniku za vrijeme bogoslužja. Molimo te, podaj im milost da tako služe u liturgiji kako ti to od njih očekuješ. Koji živiš i kraljuješ s Ocem i Duhom Svetim, Bog po sve vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Sveta misa se nastavlja redovito.

VII. KATEHETSKA POMAGALA

- donešena građa je predviđena i za fotokopiranje

MINISTRANTSKI KVIZ

1. Koji je najstariji kršćanski blagdan? NEDJELJA.
2. Kako kršćani slave nedjelju? IDU NA MISU I UZDRŽAVAJU SE OD POSLA.
3. Zašto su apostoli izabrali nedjelju za kršćanski blagdan? ZATO ŠTO JE TAJ DAN ISUS USKRSNUO.
4. Koji su glavni dijelovi mise? UVODNI OBREDI, SLUŽBA RIJEČI, EUHARISTIJSKA SLUŽBA, ZAVRŠNI OBREDI.
5. Koji su dijelovi uvodnih obreda u misi? ZNAK KRIŽA, POZDRAV, UVOD, POKAJNIČKI ČIN.
6. Koji su glavni dijelovi službe riječi u misi? PRVO ČITANJE, PSALAM, DRUGO ČITANJE, ALELUJA, EVANĐELJE, PROPOVIJED, VJEROVANJE, MOLITVA VJERNIKA.
7. Koji su glavni dijelovi euharistijske službe u misi? PRIPRAVA DAROVA, EUHARISTIJSKA MOLITVA, OČE NAŠ I PRIČEST.
8. Kada se moli ili pjeva "Slava"? NEDJELJOM I BLAGDANIMA, OSIM U DOŠAŠĆU I KORIZMI.
9. Što čitač kaže na koncu čitanja? RIJEČ JE GOSPODNJA.
10. Što se donosi na oltar za pripremu darova? KRUH (HOSTIJE), VINO I VODA.
11. Što je to misno vino? PRAVO VINO OD GROŽĐA.
12. Što je hostija i od čega se pravi? BESKVASNI KRUH, PŠENIČNO BRAŠNO I VODA.
13. Kada se slavila prva misa? NA ISUSOVOJ POSLJEDNJOJ VEČERI.
14. Tko je slavio i s kim prvu misu? ISUS SA SVOJIM UČENICIMA.
15. Što se odgovori nakon što svećenik kaže: "Tajna vjere"? TVOJU SMRT GOSPODINE NAVIJEŠTAMO, TVOJE USKRSNUĆE SLAVIMO, TVOJ SLAVNI DOLAZAK IŠČEKUJEMO.
16. Tko je prvi rekao: "Evo Jaganjca Božjeg"? IVAN KRSTITELJ.
17. Kako se može primiti sveta pričest? NA DLAN ILI NA JEZIK.
18. Navedi dva primjera kada ministrant za vrijeme mise može sjediti. ZA VRIJEME ČITANJA (OSIM EVANĐELJA), ZA VRIJEME PROPOVIJEDI, POSLIJE PRIČESTI.
19. Kada ministranti trebaju pokleknuti? NA POČETKU I NA KRAJU MISE, TE ZAJEDNO SA SVEĆENIKOM KADA ON ZATVARA SVETOHRANIŠTE.
20. Koji su najvažniji dijelovi svetišta? OLTAR, AMBON, SVETOHRANIŠTE I SEDES.
21. Što sve treba biti na oltaru za vrijeme mise? OLTARNIK, KRIŽ, SVIJEĆE, CVIJEĆE (?)
22. Kako se zove svećenikova bijela haljina? ALBA.
23. Kako se zove široka traka u boji koju svećenik nosi oko vrata? ŠTOLA.
24. Kako se zove svećenikova gornja haljina? MISNICA.
25. Kako se zove posuda u koju svećenik ulijeva vino? KALEŽ.
26. Kako se zove knjiga iz koje svećenik čita misne molitve? MISAL.
27. Kako se zove posuda u kojoj čuvamo posvećene hostije? CIBORIJ.

28. Koje su liturgijske boje? BIJELA, ZELENA, LJUBIČASTA I CRVENA.
29. Što znači bijela boja? RADOST.
30. Što znači zelena boja? NADA, IŠČEKIVANJE KRISTOVA DOLASKA.
31. Što znači ljubičasta boja? POKORA.
32. Što znači crvena boja? MUČENIŠTVO.
33. Koja su to "jaka vremena" ili povlaštena vremena crkvene godine? DOŠAŠĆE, KORIZMA, BOŽIČNO I USKRSNO VRIJEME.
34. Što je to došašće? VRIJEME PRIPRAVE ZA BOŽIĆ.
35. Što je to korizma? VRIJEME PRIPRAVE ZA USKRS.
36. Što se događa po krštenju? OPRAŠTA SE ISTOČNI GRIJEH, POSTAJEMO ČLANOVI CRKVE I DJECA BOŽJA.
37. Što je najvažnije što svećenik čini dok krsti? SVEĆENIK POLIJEVA
KRŠTENIKA VODOM PO GLAVI I GOVORI: "(ime)... JA TE KRSTIM U IME OCA I SINA I DUHA SVETOGA"
38. Što sve treba pripremiti za krštenje? VODU, KRSNU HALJINU, KRSNU SVIJEĆU I SVETO ULJE.
39. Što je to tabernakul ili svetohranište? POSEBNO UKRAŠEN ORMARIĆ GDJE SE ČUVAJU POSVEĆENE HOSTIJE.
40. Što je to ambon? SVEČANI STALAK S KOJEG SE NAVJEŠĆUJE I TUMAČI BOŽJA RIJEČ TE MOLI MOLITVA VJERNIKA.
41. Što je to sedes? MJESTO GDJE SJEDI SVEĆENIK S MINISTRANTIMA I SURADNICIMA.
42. Što je to "vječno svjetlo" i što nam ono govori? SVJETLO KOJE GORI U BLIZINI SVETOHRANIŠTA I OZNAČAVA DA SE U NJEMU NALAZE POSVEĆENE HOSTIJE.
43. Što je to tjelesnik ili korporal? RUBAC KOJI SE PROSTIRE ISPOD KALEŽA.
44. Što je to pala? ČETVRTASTI POKLOPAC ZA KALEŽ.
45. Što je to plitica? TANJURIĆ ZA VELIKU HOSTIJU ILI ZA PRIČEST VJERNIKA.
46. Što je to purifikatorij ili rupčić? RUPČIĆ KOJIM SVEĆENIK BRIŠE KALEŽ.
47. Što je to kadionica? POSUDA U KOJOJ JE ŽAR I SLUŽI ZA KAĐENJE.
48. Što je to tamjan? MIRISAVA SMOLA KOJA SE STAVLJA U KADIONICU NA ŽAR.
49. Što je to lađica? POSUDA U KOJOJ JE POHRANJEN TAMJAN.
50. Što je to škropionica? POSUDA ZA BLAGOSLOVLJENU VODU.
51. Što je to škropilo? METALNI PREDMET KOJIM SE ŠKROPI.
52. Kako se zove knjiga u kojoj su naznačeni blagdani i liturgijske boje? DIREKTORIJ.
53. Nabroj evanđeliste. MATEJ, MARKO, LUKA I IVAN.
54. Kako su raspoređena biblijska čitanja u nedjeljnim misama? KROZ TRI GODINE: A, B, C
55. Što je to crkva? ZGRADA U KOJOJ SE VJERNICI OKUPLJAJU NA MOLITVU.
56. Tko je to Crkva? ZAJEDNICA VJERNIKA, ISUSOVIH UČENIKA.
57. Kako se zove naša (nad) biskupija?
58. Kako se zove naš dijecezanski (glavni) (nad)biskup?

Pitanja:

1. Koji je najstariji kršćanski blagdan?
2. Kako kršćani slave nedjelju?
3. Zašto su apostoli izabrali nedjelju za kršćanski blagdan?
4. Koji su glavni dijelovi mise?
5. Koji su dijelovi uvodnih obreda u misi?
6. Koji su glavni dijelovi službe riječi u misi?
7. Koji su glavni dijelovi euharistijske službe u misi?
8. Kada se moli ili pjeva "Slava"?
9. Što čitač kaže na koncu čitanja?
10. Što se donosi na oltar za pripravu darova?
11. Što je to misno vino?
12. Što je hostija i od čega se pravi?
13. Kada se slavila prva misa?
14. Tko je slavio i s kim prvu misu?
15. Što se odgovori nakon što svećenik kaže: "Tajna vjere"?
16. Tko je prvi rekao: "Evo Jaganjca Božjeg"?
17. Kako se može primiti sveta pričest?
18. Navedi dva primjera kada ministrant za vrijeme mise može sjediti.
19. Kada ministranti trebaju pokleknuti?
20. Koji su najvažniji dijelovi svetišta?
21. Što sve treba biti na oltaru za vrijeme mise?
22. Kako se zove svećenikova bijela haljina?
23. Kako se zove široka traka u boji koju svećenik nosi oko vrata?
24. Kako se zove svećenikova gornja haljina?
25. Kako se zove posuda u koju svećenik ulijeva vino?
26. Kako se zove knjiga iz koje svećenik čita misne molitve?
27. Kako se zove posuda u kojoj čuvamo posvećene hostije?
28. Koje su liturgijske boje?
29. Što znači bijela boja?
30. Što znači zelena boja?
31. Što znači ljubičasta boja?
32. Što znači crvena boja?
33. Koja su to "jaka vremena" ili povlaštena vremena crkvene godine?
34. Što je to došašće?
35. Što je to korizma?
36. Što se događa po krštenju?
37. Što je najvažnije što svećenik čini dok krsti?
38. Što sve treba pripremiti za krštenje?
39. Što je to tabernakul ili svetojarište?
40. Što je to ambon?
41. Što je to sedes?
42. Što je to "vječno svjetlo" i što nam ono govori?
43. Što je to tjelesnik ili korporal?
44. Što je to pala?
45. Što je to plitica?
46. Što je to purifikatorij ili rupčić?
47. Što je to kadionica?
48. Što je to tamjan?
49. Što je to lađica?
50. Što je to škropionica?
51. Što je to škropilo?
52. Kako se zove knjiga u kojoj su naznačeni blagdani i liturgijske boje?
53. Nabroj evanđeliste.
54. Kako su raspoređena biblijska čitanja u nedjeljnim misama?
55. Što je to crkva?
56. Tko je to Crkva?
57. Kako se zove naša (nad) biskupija?
58. Kako se zove naš dijecezanski (glavni) (nad)biskup?

MINISTRANTSKA OBEĆANJA

1. Ministrant služi Kristu, najboljem učitelju.
2. Ministrant uvijek ostaje vjeran svojoj Katoličkoj Crkvi.
3. Ministrant je ozbiljan i pobožan na svetoj misi.
4. Ministrant je u miru s Bogom, sa svojim bližnjima i nastoji uvijek biti sve bolji.
5. Ministrant sluša svoje roditelje, učitelje i svoga svećenika.
6. Ministrant je pravi prijatelj.
7. Ministrant ne psuje i ne laže.
8. Ministrant je veseo i uvijek spreman pomoći drugima.
9. Ministrant nasljeduje Mariju čistim srcem.
10. Ministrant moli osobno i u zajednici.

Pripazi:

Sakristija je dio crkve – kuće Božje
Govoriti tiho, bez brbljanja i prepiranja
U miru i bratskom dogovoru podijeliti dužnosti
Prije i poslije mise molitva
Ostaviti uredno iza sebe.

MOLITVA MINISTRANATA

Gospodine, Isuse, službenik sam Tvoj.
Izabrao si mene da poslužujem kod Tvog oltara.
Sretan sam što mogu kod svete Žrtve
donositi na oltar žrtvene darove.
Nauči me da slušam riječi Tvoje.
Daj mi snagu da znam radosno prikazivati sve;
svoja djela, svoje misli i sav svoj život.
Ti ćeš mi se darovati u svetoj Pričesti.
Daj mi pravo apostolsko srce,
da se i ja znam darovati braći.

Ostani uvijek sa mnom, Gospodine!
Ti me vodi k Ocu!
Marijo, moja Majko, službenice Gospodnja,
učini me vjernim službenikom Sina Tvoga.
Amen.

DESET MINISTRANTSKIH NAČELA

1. Ministrant služi Kristu, svevišnjem Gospodinu.
2. Ministrant uvijek pokazuje strahopoštovanje u svetoj službi.
3. Ministrant uvijek čini ono što je najbolje.
4. Ministrant poštuje svoje roditelje, učitelje i svećenike.
5. Ministrant sluša bez protivljenja.
6. Ministrant je pravi prijatelj.
7. Ministrant ne laže.
8. Ministrant je čiste duše i tijela.
9. Ministrant je veseo i susretljiv.
10. Ministrant pridobiva druge za kraljevstvo Božje.

Blago tebi, ministrante!

Blago tebi, ministrante, ako budeš volio svoju službu; Isus, kome služiš, neće te ostaviti samog.

Blago tebi, ministrante, koji sudjeluješ u crkvenom zajedništvu, jer je Isus s tobom.

Blago tebi, ministrante, ako se budeš dobro pripremao za bogoslužje; Isus će se nastaniti u tvom srcu.

Blago tebi, ministrante, ako budeš jednostavan i velikodušan; svi će te poštovati.

Blago tebi, ministrante, ako budeš svaki dan molio; tvoja će mladost biti puna veselja i radosti.

Blago tebi, ministrante, ako čitaš Sveto pismo; Isus ti daje najljepši uzor za tvoje življenje.

Blago tebi, ministrante, ako češće preko dana pomisliš na Boga; Isus će ti dati veću snagu za život.

Blago tebi, ministrante, ako se znaš odreći i darovati; osjetit ćeš da je bogat i sretan onaj koji daje.

Blago tebi, ministrante, ako se trudiš da postaneš dobar i pošten; pokazat ćeš da si od Isusa dosta naučio.

Blago tebi, ministrante, ako prihvatiš Mariju za svoju majku i pomoćnicu; tad ćeš u najvećim teškoćama osjetiti njezinu zaštitu i pomoć.

Blago tebi, ministrante, ako redovito ideš na ispovijed i pričest; Isus će biti s tobom i on će te voditi kroz život.

Blago tebi, ministrante, ako se dostojno vladaš kod službe Božje; Isus će te nagraditi za tvoju vjernost.

Blago tebi, ministrante, ako si dobar prema svojim kolegama u školi i prijateljima; Isus će ti darovati iskustvo svoga prijateljstva.

Blago tebi, ministrante, ako budeš u svom srcu svaki dan darovao Bogu svoju radost, učenje, igru i žalost; sav tvoj život bit će predanje Bogu.

Blago tebi ministrante, ako budeš ostao vjeran Isusu u svakidašnjim kušnjama; tvoja vjernost neće biti zaboravljena nego nagrađena u vječnosti.

Blago tebi, ministrante, ako svoj život ravnaš prema Božjim zapovijedima koje te vode pravim putem u život vječni.

Blago tebi, ministrante, ako budeš osjetio duhovni poziv i odazoveš se; bit ćeš sličan apostolima koji su išli za Isusom.

RASPORED MINISTRANATA

PONEDJELJAK

PONEDJELJAK

UTORAK

UTORAK

SRIJEDA

SRIJEDA

ČETVRTAK

ČETVRTAK

PETAK

PETAK

SUBOTA

SUBOTA

NEDJELJA

NEDJELJA

KNJIŽNICA **MINISTRANT**

Ministrant

**PRIRUČNIK
ZA MINISTRANTE**

7
KUNA

**MINISTRANTI I
MINISTRANTICE**

7
KUNA

PRIRUČNIK ZA MINISTRANTE

7
KUNA

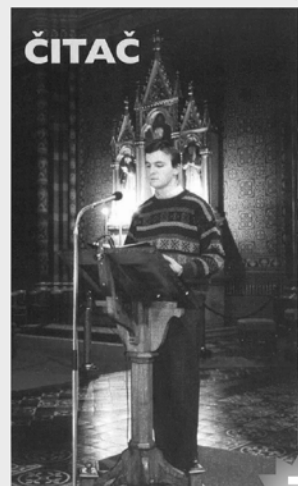

7
KUNA

**PRIPRIJEŠTI
O MINISTRANTIMA**

5
KUNA

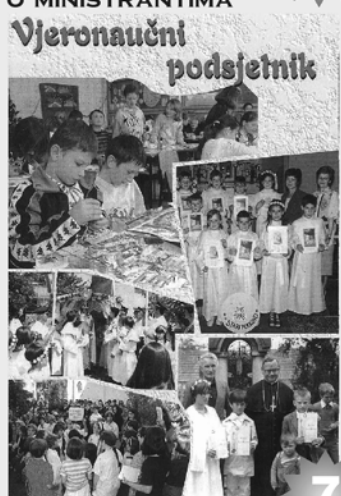

**PRIRUČNIK
ZA ČITAČE**

7
KUNA

5
KUNA

**ZA ŽUPSKI
VJERONAUČ**

7
KUNA

30
KUNA

Korištena literatura:

1. VJESNIK Đakovačke i Srijemske biskupije, 10/2002.
2. VDB, 2002, 2003., 2004.
3. W. POHL, Ministrant, Zagreb, KSC 1989.
4. N. MIHALJEVIĆ, Kakav ministrant? 2002.
5. N. MIHALJEVIĆ, Poslužitelji oltara 2003.
6. IGRAJTE S NAMA, Zagreb, KSC
7. J. POTOČNIK, Služite v veselju, Ljubljana 1995.
8. M. KORITNIK, 2000 igara, Zagreb, 1978.
9. P. KASPAR, Govor znakova, ZOE, Sesvete, 1996.

BILJEŠKE:

BILJEŠKE:

BILJEŠKE:
